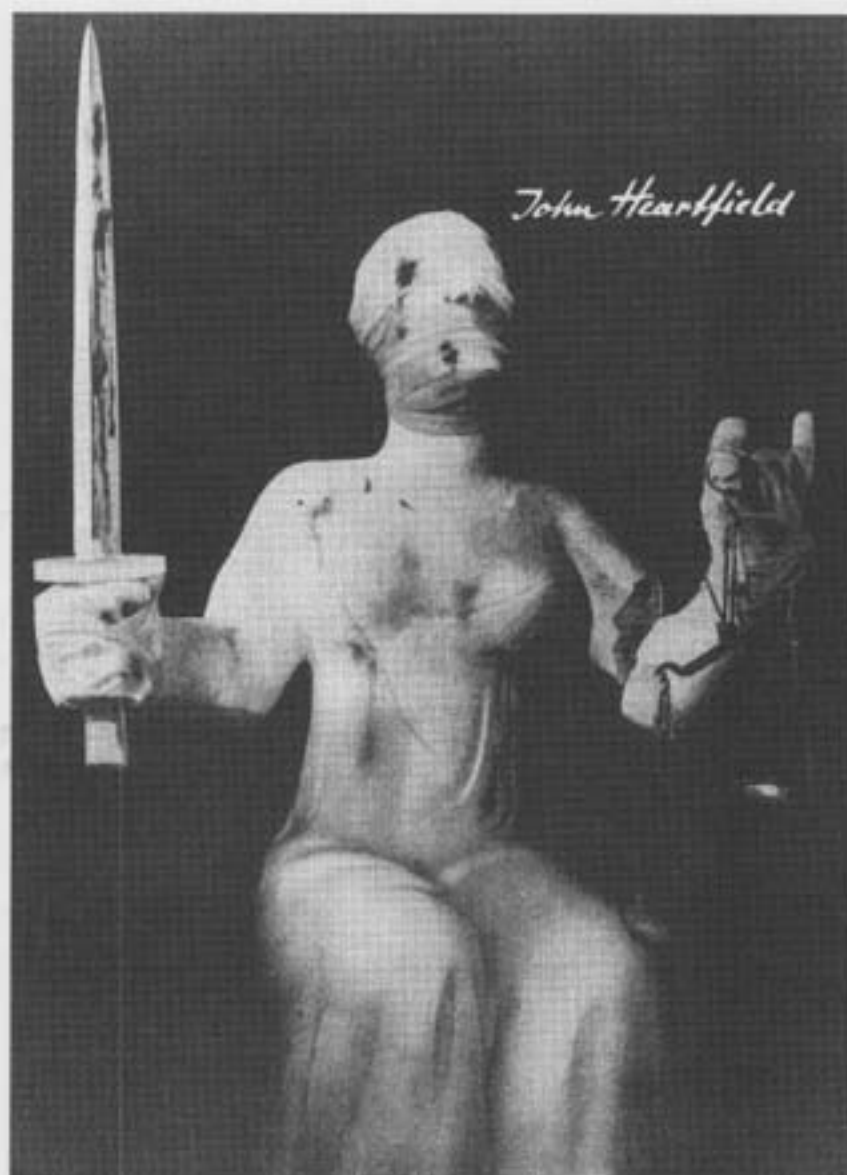

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

verschijnt tweemaandelijks
39ste jaargang - nr. 319 - mei-juni 1996
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Fotomontage van John Heartfield over de "Betekenis van Genève" (1932) waarmee hij het falen van de Volkerenbond aan de kaak stelt (zie blz. 35).

verschijnt tweemaandelijks
39ste jaargang - nr. 319 - mei-juni 1996
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

- ▼ Libanon
- ▽ Terrorisme
- Palestina
- Belgisch leger
- Wapenindustrie
- Fokker
- Verkiezingen
- Frankrijk
- Nagels met koppen
- Eerlijkheidshalve
- Zuid-Afrika
- Mauritanië
- Zeerecht
- Tribune -
Conflictpreventie
- John Heartfield
- Voor de vuist
- Te zot...

T.V.-perikels

Gelezen in "De Standaard" (12/3/96) als aanhef van een editoriaal over de huidige T.V.-perikelen: "VTM is een commerciële zender, niet de kijkcijfers of het kijkplezier, maar de centen vormen het ultieme doel van de aandeelhouders".

Juist gezien. Maar de schrijver zal wellicht uit het oog verloren hebben dat ook voor zijn en andere kranten, ook radio- en T.V.-ketens, deze principes gelden.

Ondertussen wordt onder de T.V.-ketens, de strijd om de kijkcijfers gevoerd. Want kijkcijfers bepalen de hoeveelheid en de prijs van de advertenties. Om deze te bereiken telt de kwaliteit niet, zodat kijkers en personeel hiervan de eerste slachtoffers zijn.

Bij VTM stapten de algemene directeur Luc De Leersnijder en de directeur informatie Gaby Feyaerts op omdat zij zich niet konden verzoenen met de door de beheerraad uitgestippelde lijn. VT4 (waarop de VUM - De Standaard een optie heeft van 30 % van de aandelen) kende vorig jaar een verlies van 600 miljoen frank maar wil met de steun van het moederbedrijf SBS met alle middelen zijn plaats veroveren onder het kijkerspubliek. Commerciële radio blijkt hierbij een nieuw objectief.

De betaalzender Filmnet (Supersport) komt met grof geld, met de medewerking van de Italiaanse betaalzender Fininvest van Silvio Berlusconi, een aantal sportwedstrijden weghalen van het BRTN-scherm zonder zich om de belangen van de sport, of de sportliefhebber, te bekommeren.

Op Europees vlak fusioneren de Duitse uitgever Bertelsmann en de T.V.-keten CLT (Luxemburg) en worden meteen de grootste van Europa. Een nieuwe concurrentiestrijd kan beginnen.

Uit dit alles blijkt dat de kijker, de lezer, gans het gebeuren in de media kritischer moet gaan bekijken.

Een begrijpend gebaar tegenover de kleine progressieve pers die hem geen vluchtig nieuws maar achtergrondinformatie brengt, is hierbij een dringende noodzaak. (ads)

Ja ... zei Petrus

ik hoorde de ervaren gids Jean-Luc Dehaene verklaren dat hij tegen het jaar 2000 de werkloosheid met de helft zal verminderen.

En gij gelooft dat...? 't Zal wel weer zo iets worden als met Wilfried Martens die tien jaar lang beweerde dat het einde van de tunnel in 't zicht was...

INHOUD

EDITORIAAL	Gramschap - meesterschap	3
UITKLUK	Terrorisme	4
PALESTINA	Afsluiting van de Palestijnse gebieden: ernstig obstakel voor een duurzame vrede	5
BEWAPENING & ONTWAPENING	Belgisch leger wil meer geld Nieuwe ontwikkelingen in de wapenindustrie	6 8
NEDERLAND	Fokker in de totale kerkhofconstructie van Europa	9
VERKIEZINGEN		11-14
FRANKRIJK	Frankrijks vernieuwde defensiepolitiek	15
NAGELS MET KOPPEN		16
DOSSIER: EUROPA	De onafhankelijkheid wordt meer en meer aan banden gelegd Turijnse werkgelegenheid Euro: niet alles is goud wat blinkt... De Europese weg Defensie tegen veiligheid De relatie tussen werkelijke economie en financiële economie	17 18 19 21 22 24
EERLUKHEIDSHALVE		25-27-34
ZUID-AFRIKA	"Verandering heeft tijd nodig"	26
AFRIKA	Slavernij in het verscheurde Mauretanië	28
ZEERECHT	Uitweg voor de groei: de zee als economische zone	29
TRIBUNE	Duurzame ontwikkeling als conflictpreventie...	32
TERUGBLIK	John Heartfield & "Trexpo"	35
VREDESFONDS - 25 JAAR GELEGEN IN VREDE		36
VREDEINITIATIEVEN		37
VOOR DE VUIST	De oproep van de honderd	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer: Georges Spriet - Willy Courteaux - Palestina comité - André De Smet - Mich Van Opstal - U.L.D.P. - Toon Nachtegaal - Jacques Le Dauphin - Antoine Uitterhaeghe - Rudolf Boehm - Daniel Civera - François Martou - Jan Dreezen - René Van Nerum - Ludo De Brabander - Koen Vlassenroot - Marc Braet en Jeanne Provost.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"
Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Galgenberg 29 - 9000 Gent
P.k. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

LEESGELD:

110 fr. los nummer
600 fr. per jaar
700 fr. instellingen met factuur
800 fr. Nederland of

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830 van
Ad Woudenberg / VREDE postbus 92311
1090 AH Amsterdam

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborgh
Beukendreef 15 - 9401 Poilare - Ninove

ABONNEMENTENDIENST: Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is slechts toegelaten mits bronvermelding en toezending van een presentie-exemplaar.

REDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van Nerum,
Ludo De Brabander.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

De ondertekende artikels beantwoorden niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

Wordt gedrukt op kringlooppapier.

OFFSET DRUK:

"Nevelland", B.W., 9850 Nevele.

Gramschap - meesterschap

Met de bombardementen op Libanon kregen we nog 's het ware gelaat van een aantal vredestichters te zien.

Pure machtsberekening om de krachtsverhoudingen toch maar niet te laten verschuiven: Israël - met 3 miljard dollar per jaar subsidies van Washington - moet de dans kunnen blijven leiden. Egypte is al langer tot de orde geroepen, Jordanië sinds kort, Syrië moest nu volgen. En de Palestijnen? Die sluiten we op in hun autonomietje.

De meeste commentaarschrijvers houden het bij een -uit de hand gelopen- gespierd optreden van Peres dat de weg naar zijn herverkiezing moest garanderen. De vredestichter zoekt dus steun via een oorlogsoptreden dat enkel dood en vernieling tot gevolg heeft.

Je zal maar buurman zijn van dergelijke vredestichter.

Peres is echter al langer op zoek naar een manier om Syrië te strikken. De Hezbollah-aanvallen boden de geschikte gelegenheid. Zoals Arafat in het verdomhoekje wordt geplaatst en verantwoordelijk wordt gesteld voor Hamas-aanslagen wou hij Assad van Syrië met de vinger wijzen en verantwoordelijk stellen voor de Hezbollah-aanvallen.

Het ziet er echter eerder naar uit dat de militaire terreur van Israël (een deel van) de Arabische wereld naar een onverwoorde steun aan de Hezbollah duwt? En zeker naar een versterking van de (sleutel)positie van Syrië.

Israël wrekt zich daarbij voor de Katioesja-raketaanvallen van de Hezbollah. Aanvallen op dorpen of steden zijn onaantvaardbaar.

De Katioesja-raketaanvallen waren jarenlang (tot aan een stopzettingssakkoord in '93) een wraak tegen de onwettige militaire bezetting van de Palestijnse gebieden en Zuid-Libanon. Deze bezetting was een gevolg van de oorlogen tussen de Arabische wereld en de Palestijnen, onderweg gevoed met wraakinjecties als Chabra en Shatilah. Deze oorlogen zijn er o.m. gekomen omdat Israël zich nooit aan VN-resoluties moest houden... zoals die rond de vluchtelingen die 48 jaar geleden met geweld uit hun huizen werden gejaagd door de kolonisten die etnische zuiveringen opzetten in naam van het zionisme.

En er is ook de V.N.-resolutie over de terugtrekking van Israël uit Libanon.

Vele van de vluchtelingen wonen nog altijd in kampen in Libanon. Deze kampen vormden een deel van de doelwitten van de Israëlische agressie, omdat er daar wel terroristen van Hezbollah te vinden zijn. Daarmee zijn we aan de zoveelste omwenteling van de cirkel die spreekwoordelijk al zeer lang rond is.

Deze vluchtelingen zijn ook 'vergeten' in het Oslo-akkoord. Zolang hun situatie niet fundamenteel wordt aangepakt zal geweld daar een voedingsbodem blijven vinden. Zolang zij

niet bij een oplossing betrokken worden, zal die oplossing nooit echt vrede in kunnen houden.

De Verenigde Staten zagen de huidige gang van zaken wel goed zitten. Een pacificatie van het Midden-Oosten waarin de positie van Israël buiten kijf staat. En meteen dus ook de Noord-Amerikaanse belangen. Ze slagen erin om nog wat extra voor zichzelf in te pikken. In de nasleep van het vredesakkoord tussen Israël en Jordanië wisten ze een militaire poot aan Jordaanse grond te versieren: in Azrak, 100 km ten noordwesten van Amman, dicht bij de Iraakse grens mogen duizendvijfhonderd piloten van de US Air Force zich installeren. Dagelijks zullen ze meer dan honderd vluchten boven Zuid-Irak uitvoeren.

De machtsontplooiing van de Israëlische luchtmacht ontziet niets. Men bombardeert burgerdoelwitten in de hoofdstad

Beyroet, men bombardeert een VN-vluchtelingenkamp, men blijft dagelijks havens en wegen bestoken. En de wereld... kijkt toe, en roept in het heetste moment op tot terughoudendheid en een staakt-het-vuren.

Eigenaardig dat ik nu nergens het woord oorlogsmisdaden heb gehoord?

Intussen tracht Frankrijk zich te distancieren van de Amerikaanse politiek. Tegen de zin van vele Europese landen in, speelt Parijs cavalier seul, maar vindt daarbij kennelijk behoorlijk wat gehoor en steun in de Arabische wereld.

Peres haastte zich om te verklaren dat er moet opgelet worden voor een veeheid aan vredesinitiatieven. Dat hij ervan overtuigd is dat alleen het plan van de V.S. enige kans op slagen heeft.

Het was al duidelijk tijdens de voorbije maanden. Niet minder maar meer vredesproces houdt enige toekomst-mogelijkheden voor een rechtvaardiger regeling in. Als de militaire bezetting in Gaza en West Bank in werkelijkheid blijft duren, als de nederzettingenpolitiek niet wordt omgedraaid, als niet alle gevangenen worden vrijgelaten, als er geen eerlijke regeling voor Jeruzalem komt, als Zuid-Libanon en Golan niet worden teruggegeven, als de vluchtelingen van in 1948 niet betrokken worden, als er geen echte Palestijnse staat komt... komt er geen vrede.

Dit is mede de verantwoordelijkheid van eenieder die met wereldvrede begaan is.

Het is een schande dat er door onze bewindslui niet krachtiger tegen deze militaire terreur is opgetreden. Alle democratische krachten moeten nu dringend de druk verhogen opdat er werkelijk vooruitgang zou worden geboekt.

Georges Spriet
22 april 1996

Terrorisme

Wilt u even dit lijstje van namen doorlopen en dan zeggen wat deze mensen met elkaar gemeen hebben? Mandela, de Valera, Kenyatta, Begin, Shamir, Arafat... Het lijstje zou veel langer kunnen zijn, maar laten we het daarbij houden. Het antwoord is niet moeilijk te vinden. Het zijn allemaal mensen die een leidende rol hebben gespeeld in organisaties die door hun tegenstanders (de heersende machten) als terroristen werden betiteld, en die achteraf gerespecteerde staatslieden zijn geworden. En laat ik eraan toevoegen: ze werden niet alleen terroristen genoemd, hun organisaties zetten wel degelijk acties op touw die, volgens de gangbare betekenis van de term, als terroristisch kunnen worden beschouwd. Er is maar één voorwaarde opdat een terrorist achteraf een gerespecteerd staatsman zou worden: hij moet winnen. In al de genoemde gevallen was de inzet van de strijd het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren, of democratisering van de samenleving (zoals in het geval van Mandela); al moeten we er ons voor hoeden, democratie als automatisch gevolg van het zelfbeschikkingsrecht te zien. In al de genoemde gevallen waren er geen kanalen voor democratisch of diplomatiek overleg, of had het gebruik van mogelijke kanalen nergens toe geleid, zodat geweld de enige uitweg leek of was.

Dit is, let wel, geen pleidooi voor terrorisme. Het is alleen een vaststelling van bepaalde feiten.

Daarop moet een tweede vaststelling volgen. De term "terrorisme" wordt in de pers en in de mond van staatslieden uitsluitend gebruikt om gewelddaden te beschrijven die gepleegd worden door kleine groepjes die het opnemen tegen het geweld van de staatsmacht. Maar laten we eens kijken hoe (volgens Van Dale) de definitie van terrorisme luidt: "het plegen van gewelddaden (individuele of collectieve aanslagen, gijzelingen, verwoestingen) ter demoralisering van de bevolking om een politiek doel te bereiken". De sleutelwoorden van de definitie zijn "ter demoralisering van de bevolking". Maar hiermee betreden we meteen een heel ander terrein dan dat van wat traditioneel "terrorisme" wordt genoemd. De geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog heeft het over "terreurbombardementen", waarmee het platgooien van steden wordt bedoeld om de bevolking te demoraliseren (dat die terreurbombardementen aan beide kanten hun effect hebben gemist, doet hier niets terzake). Hier kunnen we dus spreken over terroristische methodes gehanteerd door de staatsmacht zelf.

Maar het gaat verder dan dat. Men heeft in de praktijk kunnen vaststellen, dat de staatsmacht, die het geweld-monopolie voor zich opeist, in de strijd tegen wat "terrorisme" noemt dezelfde methodes gaat toepassen die ze de terroristen verwijt. Daar zijn voorbeelden te over van. In de oorlog van Frankrijk tegen de Algerijnse bevrijdingsbeweging kon men op de televisie een Franse generaal (bekend als fervent katholiek) het folteren van Algerijnse gevangenen vastberaden horen verdedigen. Het is geweten dat in Ierland in de oorlog tussen het IRA en het Engels leger met zijn beruchte Black and Tans, in het begin van de jaren twintig een escalatie van terrorisme plaats had die tot steeds groter wreedheden AAN BEIDE KANTEN voor gevolg had: hier was geen enkel verschil meer tussen de methodes van het IRA en die van het Britse leger. Het is geweten dat in het democratisch Spanje van vandaag mensen, verdacht van ETA-activiteiten, gefolterd worden. In de Amerikaans-Viëtnamees oorlog zette de CIA in Zuid-Viëtnam een zuiveringsactie op touw. Operatie Feniks genoemd, waarbij naar schatting 32.000 Viëtnamezen vermoord werden op verdenking van Viëtcong-sympathieën. Men kan het, in dezelfde context, ook nog over de beruchte "tijgerkooien" hebben. Het is

geweten dat het Turkse leger in zijn strijd tegen de Koerdische afscheidingsbeweging methodes gebruikt die alleen maar terroristisch kunnen worden genoemd. En zo kunnen we nog lang doorgaan.

Het is duidelijk dat terrorisme niet alleen de gewelddadige methode is van kleine groepjes maar ook van officiële legers.

Het is dus duidelijk dat "terrorisme" niet alleen de gewelddadige methode van kleine (of grotere) opstandige groepjes of groepen is, maar zich ook ontwikkeld heeft als militaire methode van de officiële legers. Er is echter een groot verschil tussen beide kampen. De staatsmacht beschikt over veel ruimere propaganda-middelen dan de verzetsgroepen en kan dus zijn eigen versie van wat terrorisme is bij de publieke opinie ingang doen vinden. De Duitse bezettingsmacht tijdens de Tweede Wereldoorlog kon het gewapend verzet "terroristen" noemen zonder gevaar lidop te worden tegengesproken.

Dit quasi-monopolie van de officiële propaganda heeft voor gevolg, dat de staatsmacht schijnheilig kan verklaren, "niet te willen onderhandelen met terroristen". Hier worden de zaken keurig omgedraaid. Is het niet de weigering tot politiek overleg en onderhandelen die het terrorisme uitlokt als ultiem strijdmiddel? Er is geen beter voorbeeld dan Zuid-Afrika, waar het ANC van Nelson Mandela jarenlang een politiek-culturele organisatie was die de democratisering van Zuid-Afrika door middel van overleg tot stand wilde brengen, om tenslotte, na jarenlange botte weigering, noodgedwongen naar gewelddadige middelen moest grijpen en van toen af jarenlang door het apartheidsregime bestreden werd met methodes die alleen maar terroristisch kunnen worden genoemd.

Men kan natuurlijk op het extreme standpunt staan, dat geen enkele zaak, hoe lofwaardig ook, het doden van ook maar één mens kan rechtvaardigen. Wie een dergelijk absoluut standpunt inneemt, moet er dan ook alle consequenties van accepteren. Dan was de oorlog tegen het Nazisme ook misdadig en was de aanslag op het leven van Hitler in 1944 het werk van moordenaars.

Anderzijds mag uit wat voorafgaat niet worden afgeleid, dat terrorisme op zich een aanbevelenswaardige wijze is om politieke doeleinden te bereiken. Ten eerste zijn er terreurdaden die alleen maar afschuw en afkeuring mogen wekken. Ook in een "goede" zaak is het opblazen van een bus met schoolkinderen (ik noem maar wat) onduidbaar, niet alleen omdat men hier onschuldigen treft, maar ook omdat een zaak die met dergelijke middelen bevochten wordt aangetaast is door verwording. En zijn tenslotte, ook doelstellingen die, ongeacht de gebruikte middelen, verwerpelijk zijn.

Het tragische van terrorisme, als middel ter bevrijding van wat dan ook, is, dat op de lange duur middel en doel in elkaar overvloeien.

Waar het doel geen rol meer speelt in de keuze van de middelen, worden de middelen het doel. Op dat punt aangekomen, wordt bloedvergieten een waanzin die door geen enkele therapie nog kan worden genezen.

Een staatsmacht die dit niet inziet, die niet bereid is te praten over politieke oplossingen, is in grote mate of zelfs volledig verantwoordelijk voor de ontanding van een conflict waarin terrorisme en de escalatie ervan aan beide kanten terecht komt in een waanzinnige spiraal van blind en doelloos moorden.

W. Courteaux

Afsluiting van de Palestijnse gebieden: ernstig obstakel voor een duurzame vrede

Niemand kan onberoerd blijven na de vreselijke bomaanslagen in Israël. En het is duidelijk voor iedereen: zulk terrorisme moet gestopt worden.

Regeringsleiders vlogen halsoverkop naar het Midden-Oosten om middelen te zoeken die het terrorisme moeten bestrijden. Terrorismen is evenwel slechts een symptoom en de bestrijding ervan kan slechts resultaat opleveren indien men alles in het werk stelt om de voedingsbodem van dat terrorisme weg te nemen.

De maatregelen die de Israëlische regering genomen heeft - zoals: het verzegelen en opblazen van huizen; het arresteren van honderden mensen (zelfs in de "autonome gebieden"); het folteren (toegelaten in Israël); het deporteren en vooral het hermetisch afsluiten van de Westbank en de Gazastrook - zijn echter wat de bestrijding van het terrorisme betreft contraproductief. De afgrenzing van de Bezette Gebieden treft de ganse bevolking zonder onderscheid en is dus een collectieve strafmaatregel. Het toepassen van collectieve straffen in bezette gebieden is verboden door de Vierde Conventie van Genève, onderschreven door Israël in 1951. Deze Conventie werd eveneens door alle Europese landen onderschreven. Alle landen die partij zijn bij deze Conventie hebben volgens het internationaal recht de plicht Israël ter verantwoording te roepen bij schending van deze Conventie. Deze afsluiting houdt een ganse bevolking gegijzeld, opgesloten in steden, dorpen, kampen. Niemand kan gaan werken, de kinderen kunnen niet naar school, zieken kunnen zelfs niet naar het ziekenhuis. Negen mensen stierven reeds omdat ze het ziekenhuis niet konden bereiken (Palestine Report, Jerusalem Media and Communication Center - 29 maart 1996). Is dat soms geen terreur? Op die manier saboteert men ook het vredesproces, met als gevolg dat men mensen aanzet tot nieuwe wanhoopsdaden.

De doorsnee Palestijn ziet enkel dat alles van dag tot dag erger wordt. Met lede ogen moet hij toezien hoe zelfs de kolonisatie geen halt toegeroepen wordt. Honderden hectaren Palestijnse grond werden sedert de historische handdruk van september 1993 onteigend, hetzij om bestaande settlements uit te breiden of ze via exclusieve kolonistenwegen met elkaar te verbinden. Sedert maart

Omdat we streven naar een rechtvaardige en duurzame vrede in het Midden-Oosten, vragen we dan ook dat de Belgische regering onverwijld een initiatief zou nemen om :

- de afgrenzing van de Westbank en de Gazastrook aan te klagen als een schending van de Vierde Conventie van Genève, die collectieve bestraffing van de burgerbevolking in bezette gebieden verbiedt;
- druk zou uitoefenen op de Israëlische regering om de collectieve strafmaatregel ongedaan te maken;
- de uitbreiding van de kolonies in de Westbank, de Gazastrook en Jeruzalem stop te zetten;
- toe te zien dat het vredesproces wel degelijk zou uitmonden in een volledige ontruiming door Israël van alle Bezette Gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem, en de oprichting van een soevereine, democratische Palestijnse staat.

1993 wordt aan de Palestijnen de toegang tot Jeruzalem ontzegd, hoewel het hun economische en culturele hoofdstad is. Het aantal Palestijnse arbeiders in Israël werd op enkele jaren gedecimeerd door massale invoer van buitenlandse gastarbeiders. Naar aanleiding van de recente bomaanslagen werd dan de volgende stap gezet: de "autonome gebieden" onderling volledig van elkaar afsluiten. Door deze opeenvolgende maatregelen is de Palestijnse economie tot stilstand gekomen en worden de Palestijnen uitgehongerd.

Reeds voor de recente volledige afsluiting van de Bezette Gebieden was er ondervoeding bij vele Palestijnse kinderen in de Gazastrook en Hebron (Palestine Report - augustus 1995). Uit een studie (Economic and Political Research Center, Ramallah, november

1995) blijkt dat gemiddeld 14% van de Palestijnen onder de armoedegrens leeft.

De Palestijnse Autonome Gebieden zijn nu één grote gevangenis geworden en de situatie wordt erger met de dag. Op teletekst van de BRTN van 10 maart laatstleden lezen we het volgende: "De blokkade veroorzaakt prijsstijgingen in de Palestijnse Gebieden. In Gaza is er ook gebrek aan brood. Israël laat slechts 30 ton bloem binnen per dag, terwijl het miljoen Palestijnen dagelijks 250 ton bloem nodig heeft. Israël heeft de Palestijnse vissers verboden nog uit te varen. In Gaza zijn er 12.500 vissers."

De V.N.-coördinator, Terje Larsen, schat het dagelijks verlies aan inkomsten voor de Palestijnen op minstens 2,5 miljoen dollar (Palestine Report, 22 maart 1996).

Het afsluiten van de Bezette Gebieden komt neer op een uithongeringstrategie - dit op het einde van de 20ste eeuw, en met steun van het westen.

Om het laatste sprankeltje hoop te bewaren bij de Palestijnen, die duidelijk voor de vrede gekozen hebben, is het stopzetten van collectieve bestraffing absoluut noodzakelijk. Daarenboven moet de oprichting van een eigen Palestijnse onafhankelijke staat in het vooruitzicht worden gesteld.

Alleen als de Palestijnen merken dat niet alleen zijzelf maar ook de Israël's bereid zijn om een prijs voor de vrede te betalen, bestaat er een redelijke kans dat de spiraal van geweld doorbroken wordt.

Palestina Comité

Belgisch leger wil meer geld

U weet dat in de vorige regering werd afgesproken het budget van defensie te plafonneren op 98 miljard per jaar zonder indexeringen, tot 1997. Daarbij mochten wel de opbrengsten geteld worden van tweedehandsverkoop van militair materieel of militaire installaties.

Dit was in het kader van de modernisering van ons leger, de afschaffing van de dienstplicht en de vermindering van de getalsterkte tot 40.000.

De toenmalige minister Delcroix liet in de tijd (zie Vrede nr 305, jan.-febr. '94) een ballonnetje op om extra-(ontwikkelings)geld binnen te rijden voor het legerbudget. D.w.z. dat de heer Delcroix vroeg om 0,3% van het BNP te besteden aan humanitaire militaire acties. Hij beschouwde dit bedrag (15 à 20 miljard) eigenlijk als een middel om het streefcijfer voor ontwikkelings samenwerking op te trekken van de in het vooruitzicht gestelde - "in 2000 of zo snel mogelijk nadien"- norm van 0,7% naar 1%. Vandaag hebben de militairen die omweg laten vallen en kiezen ze voor de directe strategie.

De nieuwe baas van de Generale Staf, Herteleer, houdt een pleidooi om na 1997 een verhoging van het legerbudget met 10 miljard door te voeren, boven op de indexering.

Luchtmacht

In een interview in De Standaard meent stafchef Van Hecke van de luchtmacht (uiteraard) dat zijn luchtleger het absolute centrum is van elke militaire macht. Hij vindt daarvoor bewijzen in de Golfoorlog en de Nàvo-bombardementen in Bosnië. "Wat mij het meest bekommert is een situatie zoals die in Rusland evolueert of zou kunnen evolueren. Als het in Rusland uit de hand loopt, zitten we met een Joegoslavië tot de tiende macht. Ik denk aan een probleem met Boris Jeltsin, een terugkeer van de militaire nomenclatura, of als het etnisch uit de hand loopt." Van Hecke zou graag zien "dat de stafchefs, die problemen op een andere manier kennen, hierover met de politieke verantwoordelijken, regering en parlement, een dialoog zouden kunnen aangaan".

M.a.w. de Belgische militaire nomenclatura weert zich als een duivel in een wijwatervat om meer vat te krijgen op de politieke beslissingen. Tussen haakjes. Om te bewijzen dat een dure luchtmacht een goede investering is wijst luitenant-generaal vlieger Van Hecke erop dat de duizend uur lucht-offensief in de Golfoorlog een enorme besparing in tijd en mensenlevens betekende. Kosten de Golfoorlog tijdens de dagen van de luchtraids dagelijks

Lezersbrief naar De Standaard, die tot op vandaag 19 april niet werd opgenomen:

Geachte redactie,

Het is goed dat in een democratisch land iedereen de mogelijkheid heeft om via de pers zijn mening kenbaar te maken. Dit geldt tegenwoordig ook voor (hooggeplaatste) militairen. De tijd dat men het leger beschouwde als "la grande muette" is blijkbaar definitief voorbij.

Meestal komen die topmilitairen ons vertellen dat ze meer geld nodig hebben; zo ook generaal Van Hecke, stafchef van de luchtmacht (D.S. van 15/3/96). Dat hij daarbij dan ongezoeten zijn mening mag spuien is zeker nuttig voor hem en een deel van zijn achterban. Het is beter dat zulke mensen op die manier hun frustraties kunnen kwijtgeraken dat dat zij er - ook letterlijk - eens zouden "invliegen".

Anderzijds is het voor ons burgers ook nuttig om zo kennis te maken met de, volgens mij, eenzijdige en bekrompen visie die er leeft bij een belangrijk deel van onze logertop (Stafchefs zijn immers geen "kleine garnalen"). Om te beweren dat de luchtmacht geen agressief wapen is en in staat is om vrede af te dwingen moet men toch een paardebril dragen of een aarts cynicus zijn. Ik ken geen enkel wapen dat vredelievend of vredebrengend is... en zeker de luchtmacht niet. Hoeveel menselijkheid blijft er van iemand over die van uit onbereikbare hoogten of van op veilige afstand bomtapijten dropt of raketten afvuurt die vooral weerloze en onschuldige burgers treffen. Nee meneer Van Hecke - alle leugenachtige CNN-propagandafilms ten spijt - blijft de geschiedenis van de luchtmacht met bloed en napalm geschreven en de duizenden slachtoffers van Coventry, Dresden, Vietnam of Irak hebben geen van allen bijgedragen tot een definitieve overwinning, laat staan tot een duurzame vrede!

Een oorlog wordt al van voor de tijd van Caesar en tot op onze dagen beslecht door terreinverovering en bezetting en echte vrede komt er pas als de strijders terug naar huis gaan.

Voor mijn part mag De Standaard elke week zulke leerzame interviews laten verschijnen waardoor bij de bevolking en hopelijk ook bij onze politici het besef groeit dat wij de vele miljarden die deze heren vragen nuttiger kunnen besteden aan onderwijs, gezondheidszorg en voor hen die door de steeds grotere gaten van ons sociaal opvangnet vallen.

Met beleefde groeten

Michael Van Opstal

niet meer dan 500 miljoen dollar (d.i. minstens 15 à 20 miljard BF per dag, alleen tijdens de effectieve maand bombardementen)? Het aantal slachtoffers kennen we nog altijd niet precies; tussen de honderd- en honderdvijftig-duizend.

Dergelijke redenering getuigt van het klassieke machtsdenken in functie van

beïnvloeding van de bestaande krachtsverhoudingen in de wereld, en het consolideren van het dominant economisch systeem. Daarbij moeten de militairen de uiteindelijke posities op gaan leggen.

De beste manier is via een superieure luchtmacht, aldus stafchef Van Hecke. "Wij moeten datgene kiezen dat het overwicht geeft en dat is thans onmis-

Fokker in de totale kerkhofconstructie van Europa

De massaontslagen bij vele bedrijven in Europa trekken tegenwoordig, behoudens in eigen omgeving, nauwelijks nog belangstelling. Anders was dat bij het faillissement van de vliegtuigfabriek Fokker. Zowel in het buitenland en uiteraard in Nederland hebben een leger van duur betaalde "bedrijfskundigen" en managers uit het milieu van de "gouden handdrukken" uitgebreid hun inzicht geventileerd over de oorzaak van de ondergang van de vliegtuigfabricage voor burgerlijke doeleinden in Nederland.

Voor wie, om welke reden dan ook, zich bezig heeft moeten houden met de discussie van die "deskundigen", een weinig opbeurende bezigheid. Ontdaan van alle franjes komt het allemaal neer op de bekende neo-liberale opvatting dat de laatste tien jaren niet genoeg werkers op straat zijn gezet en dat de lonen en de sociale premies te hoog zijn. Al met al de ideologische en sociaal uitzichtloze benadering van lieden, die de "eigen verantwoordelijkheid" vertalen met de maatschappelijke vernietiging van duizenden en daarmee in staat zijn miljoenen te verdienen.

Serius te nemen is het standpunt van de vakbeweging.

Volgens het tijdschrift van de vakbeweging, het F.N.V.-magazijn, is Fokker geofferd aan de Europese concurrentie en is zijn "marktpositie" verslechterd door de verkoop van de meerderheid van de aandelen, drie jaar geleden, aan DASA, de vliegtuigpoot van het Duitse auto- en wapenconcern van Daimler-Benz. De deelname aan de totale Europese vliegtuigindustrie, zou, volgens de mening van het blad, op weerstand stuiten bij de Engelse - Franse - Italiaanse machthebbers op die markt omdat men in die kringen vreest dat de Duitsers een te grote machtspositie krijgen in Europa. Daarom was het volgens het blad van de vakbeweging beter geweest als Fokker zich had verbonden met de Engelse en Amerikaanse vliegtuigindustrie.

Hoe Nederlands was en is Fokker?

Beide factoren die de vakbeweging in het geding brengt zijn de moeite waard om te bekijken. In de eerste plaats omdat er bij de totale vliegtuigindustrie van het z.g. Atlantische blok in feite nooit sprake is geweest van een strijd om de markt. Alle vliegtuigondernemingen waren en zijn verbonden met de wapenfabricage, die gefinancierd wordt uit de openbare middelen van de landen die vooral in de wapenwedloop van de koude oorlog de voornaamste rol hebben gespeeld. In feite een voor het grootste gedeelte parasitaire poot van een politieke economie, wiens financiering door de bevolking moet worden opgebracht. Hoewel over de laatste ontwikkelingen

weinig onderzoeksresultaten bekend zijn is uit onderzoeken in de jaren '80 gebleken dat de totale Amerikaanse vliegtuigindustrie gemiddeld voor ruim 60 procent afhankelijk is van militaire opdrachten. Bekende ondernemingen als General Dynamics en Lockheed zijn daar voor 80 tot 90 procent de koplopers van. Met Fokker is dat in feite niet anders. 3e voornaamste bestaansgrond van Fokker was na de oorlog zijn betrokkenheid bij de straaljagers van Lockheed en de laatste jaren bij de in Nederland omstreden aankoop van de F16.

Zoals vele van de bekende westerse vliegtuigondernemingen ontwikkelde Fokker aan het eind van de jaren '50 ook vliegtuigen voor de middelgrote afstanden zoals de Fokker F27 en F28 en later toestellen voor 50 en 100 passagiers.

En dan de Duitse connectie. Fokker ontleent zijn naam aan ingenieur Anthonie Fokker die samen met Plesman van de K.L.M. in de burgerlijke economische geschiedschrijving eerbiedig worden beschreven als de grote "luchtvaartpioniers" van Nederland. Fokker was inderdaad een van de constructeurs die in 1911 in staat bleek een vliegtuig te maken, waarmee hij rondom de toren van Haarlem zou hebben gevlogen; althans, zo luidt het verhaal. Er is echter een ander verhaal.

Wie op een vakantiereis in Frankrijk eens de moeite heeft genomen om een bezoek te brengen aan het macabere monument bij Verdun, dat de slag van Verdun in 1916 - de gruwelijke massamoord van de toenmalige wel of niet gegalonneerde machthebbers van West-Europa in herinnering houdt -, vindt, althans enkele jaren geleden, in de kleine boekenkiosk, naast b.v. het boek *Le Feu* van de Franse schrijver en anti-oorlogsvrijwilliger Henri Barbusse, het boek over Verdun van de Duitser German Werth. De Duitsers, zo lezen we in dat boek, hadden een technische achterstand bij die eerste pogingen om het vliegtuig te gebruiken als oorlogswapen.

Het was Fokker die dit "evenwicht" herstelde door o.a. het fabriceren van jachtvliegtuigen uitgerust met een mitrailleur die door de schroef kon schieten zonder die te raken. Zo werd de "Nederlander" Fokker de voornaamste Duitse fabrikant voor militaire vliegtuigen, met fabrieken in Berlijn en in Schwerin. Volgens een andere Duitse publicatie over de Eerste Wereldoorlog produceerde hij in 1914 - 1918 meer dan 5.000 vliegtuigen die door de Duitsers op de Europese slagvelden van die tijd werden gebruikt.

Fokker - Nederland

De Duitse nederlaag en het Verdrag van Versailles maakten een einde aan de lucratieve bezigheden en het verhaal gaat dat Fokker alle controlemaatregelen van dat Verdrag wist te ontduiken door het machinepark van zijn Duitse fabrieken naar Amsterdam - Noord over te brengen. Zo werd Fokker een Nederlandse vliegtuigfabriek.

Men doet er goed aan achter deze geschiedbeschrijving de nodige vraagtekens te zetten. Het is bekend dat in het interbellum - de periode tussen de twee wereldoorlogen - het neutrale Nederland vooral door Duitsland werd gebruikt om een aantal activiteiten onder te brengen, waaronder ook die van hun militaire know-how. Dit om de bepalingen van het vredesverdrag te ontduiken. Hoe dat echter met Fokker precies zat, daarover is weinig bekend. Fokker zelf stierf in de Verenigde Staten vóór het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Doch de Engelse luchtmacht nam in de Tweede

Wereldoorlog geen enkel risico. Hoewel de Duitsers na de bezetting van Nederland in 1940 getracht hebben de fabricage van militaire vliegtuigen weer op gang te brengen, werd de fabriek herhaaldelijk gebombardeerd, waarbij 158 bewoners van huizen in de buurt van de fabriek het leven lieten. Hoogtepunt was het bombardement van 25 juli 1943, waarbij 14 geallieerde bombardementstoestellen de fabriek veranderden in een niet te herstellen puinhoop. Na de Tweede Wereldoorlog begon Fokker opnieuw met de fabricage van een aantal vliegtuigen voor militair gebruik en werd wederom betrokken o.a. bij de levering van onderdelen voor het Amerikaanse wapenbedrijf Lockheed, o.a. voor de Starfighter, een jachttoestel dat toen al aanleiding gaf tot politieke corruptie op wereldschaal. Eind jaren '50 en begin '60 begon Fokker de fabricage van toestellen voor de middellange afstand, de Fokker 127 en 128, dat opnieuw de belangstelling ondervond van de toenmalige West-Duitsers, een belangstelling die als resultaat had de fusie met de V.F.W. (Vereenigde Vliegtuigtechnische Werken). Volgens de directie van dat Duitse bedrijf wilde dit bedrijf via Fokker een poot aan de grond krijgen bij de fabricage van vliegtuigen voor de burgerluchtvaart. De fusie werd in de jaren '70 vrijwel geruisloos ontbonden.

Volgens de schaarse berichten hierover omdat de Duitsers zich oriënteerden op het Airbus-project, o.a. met Frankrijk, en Fokker zijn heil zocht bij het Amerikaanse bedrijf Mac Donnell Douglas; overigens een bedrijf dat ook voor 70 procent leeft van militaire opdrachten.

In feite is de burgerlijke vliegtuigindustrie van Fokker altijd een probleemkindje geweest. Hoeveel dat de Nederlandse bevolking gekost heeft is nooit goed duidelijk gemaakt. Maar vast staat dat de ontwikkeling, de fabricage en ook de soms redelijke verkoop, honderden miljoenen gulden aan overheidsgeld hebben gekost.

Ook Dasa, de luchtvaartpoot van Daimler-Benz, eiste een regerings-subsidie van niet minder dan 1 1/2 miljard gulden. Overigens een staatskapitalistische constructie die bij de vliegtuigindustrie in heel de wereld normaal is.

Het faillissement

Dasa, dat sinds 1993 de grootste aandeelhouder van Fokker was geworden, werd - althans zo luiden de berichten - door Daimler-Benz teruggefloten. Aangezien ook de Nederlandse regering eenzijdige financiering weigerde, volgde het faillissement van de vliegtuigfabriek waardoor ze niet meer in staat was om

b.v. de lonen van de werknemers te betalen, laat staan de toeleveringsbedrijven, zowel in Nederland als in het buitenland. Er kunnen bij dit faillissement de nodige aantekeningen worden gemaakt. In de eerste plaats omdat men zo op een gemakkelijke manier van zijn financiële verplichtingen afkomt. Op de recente bekendmaking van de grote verliescijfers van Daimler-Benz gaf zijn directeur Schrempf aan dat men 2,3 miljard Duitse markten door Fokker heeft verloren. Sociaal belangrijker is dat men veel werknemers van Fokker bewogen had hun spaargelden op de een of andere manier in "eigen" bedrijf te beleggen. Die juridische consequentie is, dat deze mensen ook hun spaarcenten kwijt zijn, evenals een groot aantal kleinburgerlijke dromers die als gevolg van de reclamecampagnes hun spaargeld hebben gevoegd bij het "risico-dragend kapitaal".

In de tweede plaats: Fokker is niet dood. Opvallend is dat men kort voor het officiële faillissement alle bedrijven van Fokker die op de een of andere manier met de bewapening te maken hebben, aan het faillissement onttrok en ondergebracht heeft in de nieuwe combinatie Fokker Aviation. Daarin zijn allemaal bedrijven opgenomen die verbonden zijn met het in stand houden van NAVO- en andere militaire operaties.

Volgens publicisten van het weekblad Vrij Nederland een bedrijf met een omzet van 800.000.000 gulden; geld dat vrijwel volledig ten laste komt van de overheidsuitgaven. Geld dat moet worden gevonden mede door de bezuinigingen op het onderwijs, de volkshuisvesting en de sociale voorzieningen. Een bedrijf ten slotte dat bijdraagt aan producten die als ze worden gebruikt slechts dood en vernieling tot gevolg hebben en als ze niet worden gebruikt binnen enige jaren voor een appel en een ei worden doorgeleverd aan de krijgsheren in sommige Derde Wereldlanden; kortom, aan een economie die alleen maar negatieve gevolgen heeft.

Daarbij komt nog de uitbreiding van de werkloosheid; - volgens voorlopige cijfers 40.000. Een bijdrage hoofdzakelijk aan de sociale verloederding van Amsterdam dat niet alleen kampt met een geregistreerde werkloosheid van om en nabij de 100.000, maar bovendien geconfronteerd wordt met een groot aantal "werkenden" hoofdzakelijk jongeren die een "loon" verdienen dat de meesten van hen niet in staat stelt om alleen al de huur van een woning zelfstandig te betalen.

Toon Nagtegaal,
15 april 1996.

Wist je dat?

- tachtig jaar geleden op 21 februari 1916, tijdens de eerste wereldoorlog, de slag van Verdun begon waar op een jaar tijd 600.000 soldaten het leven verloren...

- er volgens de Verenigde Naties tussen 1980 en 1990 ongeveer 121 miljoen hectaren bossen in de wereld werden uitgekapt of een jaarlijkse vermindering van 1,3 procent ...

- er volgens officiële bron, vorig jaar, naar schatting 221 miljoen vuurwapens in bezit waren van Amerikaanse burgers...

- op het Vietnam War Memorial in Washington de namen vermeld staan van 58.100 Amerikaanse soldaten die hun leven verloren in de vuile Amerikaanse oorlog in Vietnam ...

- tussen 1962 en 1992 in Zuid-Afrika 30.000 boeken verboden werden door de censuur van de apartheidsregering...

- volgens het Russisch Ministerie van Binnenlandse Zaken zestig procent van de banken banden heeft met de mafia...

- de Verenigde Staten tijdens de laatste decennia jaarlijks 3 miljard dollar burgerlijke en militaire hulp verleenden aan Israël. Aan de Palestijnse autonome staat werd sinds 1 jaar de som van 100 miljoen dollar toegezegd ...

- de Europese Commissie blijkbaar het laatste woord wil hebben over alles en nog wat. Zo werd kort geleden de lengte van de condooms vastgelegd ...

- de financiële markten dagelijks 180 dollar per man, vrouw of kind verhandelen en dit rekening houdende met 5,6 miljard aardbewoners...

- volgens de Organisatie van Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), waarvan de 25 rijkste landen lid zijn, het aantal werklozen sinds 1990 gestegen is van 24 naar 32 miljoen...

- president Chirac in een interview in de krant "Libération" toegaf dat er in de Europese Unie 50 miljoen mensen moeten leven met een inkomen dat onder het levensminimum ligt en er 18 miljoen werklozen zijn...

OP MAAT GESNEDEN

uit Le Monde

De trappen naar het Witte Huis

Bij de verkiezingen in 1860 gaf de presidentskandidaat Abraham Lincoln 100.000 dollars uit. Met de opkomst van de T.V. liep het de spuigaten uit. In 1992 was Bill Clinton reeds aan een uitgave van 130 miljoen dollar (3,9 miljard B.fr.) Een historische record? Ja tot in

1996. Eind februari hadden, bij de voorverkiezingen, de republikeinse kandidaten reeds samen 138 miljoen dollar uitgegeven of zes maal meer dan in 1992. Vier jaar geleden had de Texaanse miljardair en onafhankelijke kandidaat Ross Perot reeds 130 miljoen dollar (12 miljard frank) van zijn persoonlijk fortuin ingezet.

Aan kandidaten die geen beroep doen op federale steun is geen enkele beperking opgelegd.

Bij de andere wordt de kiessteun voor alle storting van 250 dollar verdubbeld maar ze moeten bij de voorverkiezingen hun uitgaven beperken tot 37 miljoen dollar (1,1 miljard frank). Voor de verkiezing van de twee eindkandidaten ontvangen deze vanwege de staat de bagatelle van 50 miljoen dollar. Eind februari had de republikeinse kandidaat Robert Dole reeds 30 miljoen dollar uitgegeven tegen 25 miljoen voor Forbes, 13 miljoen voor Lamar Alexander, 11 miljoen door Pat Buchanan en zes miljoen voor Phil Gramm. Het winnen van stemmen heeft dus een prijs. In de voorverkiezingen in de staat Iowa bedroeg de prijs per stem voor de kandidaat Forbes 400 dollar (12.000 fr.) Bill Clinton die aan geen voorverkiezingen deelneemt heeft ondertussen voor de verkiezingen die in november plaats hebben reeds een spaarpotje op de kant staan van 36 miljoen dollar. Terecht zeggen steeds meer Amerikanen dat men in de USA met geld alles kan kopen. (ads)

Australië - Parlement (2/3/96)

Met een voorsprong van 5,73 procent en een meerderheid van 42 zetels in het 141 zetels tellende parlement behaalde de conservatieve liberale kandidaat John Howard de overwinning op de gewezen premier Paul Keating van de Labour die dertien jaar het bewind in handen had. De plannen van Keating om Australië los te maken van de Britse monarchie tegen het jaar 2001 en een republiek in te stellen bleken dus niet de belangrijkste zorg te zijn van de kiezers. Of het nu voor de brede volkslagen zal beter gaan is een andere vraag. De kandidaat-minister voor industrieel beleid, Peter Reith, heeft reeds bekend gemaakt dat de nieuwe regering werk zal maken van nieuwe ontslagregelingen. De herinvoering van een wet die de vakbonden verbiedt om bij arbeidsconflicten steunacties op te zetten in andere bedrijfstakken dan deze waar het conflict zich afspeelt werd eveneens aangekondigd.

Spanje - Parlement (3/3/96)

Door een voortijdige ontbinding van het parlement werden op 3/3 vervroegde verkiezingen uitgeschreven. In verhouding tot de verkiezingen van 1993 zag de uitslag er als volgt uit: Partido Popular (PP - rechts) 38,85 % = 150 zetels (in 1993 - 34,8 % - 141 zetels). Spaanse Socialistische Partij (PSOE) 37,48 % = 141 zetels (in 1993-38,8% 159 zetels). Izquierda Unita (UI) coalitie met communisten - 10,58% = 21 zetels (in 93 -9,6 % -18 zetels). Convergenciz Uno (CIO) Catalaanse nationalist - 4,61 =16 zetels (in 93 -4,9 %-17 zetels). Baskische Nationale Partij (PNV) 1,28 % = 5 zetels (in 93-1,2% - 5 zetels). Coalition Canaria (CC), 0,89% = 4 zetels (in 93 -0,9% - 4 zetels). Bloque Nacionalista 3,3 (RNG) 0,88 = 2 zetels (in 93 - 0,5 - 0 zetels). Herri Batasuna (HB) politieke arm van het ETA - 0,73 % = 2 zetels (in 93 - 0,93 -2 zetels).

Eusko Aikartasuna (EA) 0,46 % = 1 zetel. Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) 0,67 % - 1 zetel. Union Valenciana (UV) 0,37% = 1 zetel.

De opkomst bedroeg 78,04 procent.

Felipo Gonzalez, voorzitter van de PSOE, nam de leiding (sinds 1982) in vier regeringen. Zijn regering die in 1993, ook al na vervroegde verkiezingen werd samengesteld was een minderheidsregering. Deze kreeg de steun van de Baskische Nationale Partij en in bijzonder van de Catalaanse CIU van Jordi Puyol. Spanje is met een werkloosheidsgraad van 22,7 % (3,6 miljoen) verhoudingsgewijze de recordhouder in Europa. Bij de jongeren tussen 16 en 25 jaar zit 42 %, bijna een op twee zonder job. De sinds jaren gedane beloften van Gonzalez voor de tewerkstelling - maar zonder merkbaar resultaat - hebben de ex-premier in diskrediet gebracht. Daarbij komen dan nog de verschillende schandalen die elkaar opvolgden en de PSOE ondermijnden. Er was de zaak van Juan Guerra, de broer van de gewezen ex-premier Alfonso Guerra, die enkele honderden miljoenen verdiende met een vastgoedhandel die hij beheerde van uit een regeringskantoor in Sevilla.

Een jaar geleden was er de zaak van de voormalige chef van de Guardia Civil, Luis Roldan, die ervan verdacht wordt miljoenen aan steekpenningen te hebben geïncasseerd. De oud-gouverneur van de Bank van Spanje, Mariano, maakte zich eveneens schuldig aan effectenhandel met voorkennis en andere duistere praktijken.

Daar bovenop was er het schandaal van de antiterroristische bevrijdingsgroep GAL die in 1980 met regeringsgelden werd opgericht en in de jaren 80 niet minder dan 27 mensen vermoordde in de vuile oorlog tegen de Baskische afscheidingsbeweging ETA. Ex-premier Gonzalez wordt er van verdacht mede aan de basis gelegen te hebben van de oprichting van het doodseskader van de GAL. Met al deze feiten geconfronteerd was het te voorzien dat Gonzalez de

duimen zou moeten leggen tegen de rechtse Jose Maria Aznar van de Partido Popular die als een vernieuwer overkwam. Deze slaagde er in de overwinning te behalen maar alhoewel hij het rechts gewaad probeerde af te leggen zich als een centrumfiguur voor te stellen gelukte hij er niet in een absolute meerderheid te behalen. Eens te meer werden de opiniepeilers, die een volledige afgang van de PSOE en een overweldigende meerderheid van de PP hadden aangekondigd, in het ongelijk gesteld.

Spanje telt 32.499 miljoen kiezers. De Kamer bestaat uit 350 volksvertegenwoordigers. De Senaat telt 254 senatoren (208 worden rechtstreeks verkozen en 46 door de regionale parlementen aangesteld). Verkiezingssysteem: proportioneel op regionaal niveau.

Zimbabwe - President (19/3/96)

Robert Mugabe, de aftredende president, werd tijdens de tweede ronde verkozen met 92,7 % van de stemmen. Hij was de enige overblijvende kandidaat gezien zijn twee tegenstrevers uit de eerste ronde zich terugtrokken.

Soedan - President (22/3/96)

Generaal Omar el Bécher die in 1989 door een militaire staatsgreep aan de macht kwam won met 75 % van de stemmen de presidentsverkiezingen. Een paar dagen later kondigde hij reeds aan dat hij de islamitische wet, de charia en het verbod van politieke partijen zou handhaven.

Benin - President (18-24/3/96)

Aan de eerste ronde namen de aftredende president Nicéphore Soglo, een gewezen beheerder van de Wereldbank, Mathieu Kérékou, de gewezen president, Adrien Houngbédji, voormalig voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en Bruno Amoussou, huidig kamervoorzitter, deel. De tweede ronde werd een duel tussen de twee eerstgenoemden. Kérékou won de confrontatie met 52,49% van de stemmen tegenover 47,51 % voor uittrekkend president Soglo. Mathieu Kérékou, die in onze pers wordt gebrandmerkt als een gewezen dictator, probeerde jaren terug in dit ontwikkelingsland een marxistisch-leninistische koers te volgen. Hij slaagde niet in zijn opzet en organiseerde enkele jaren terug een Nationale Conferentie die het pluralisme van de partijen aanvaardde. De eerste presidentsverkiezingen werden dan ook glansvol gewonnen door Soglo. Maar deze gewezen beheerder van de Wereldbank zette een politiek in die rampzalig werd voor de bevolking. Zo werd Kérékou de kandidaat van de uitgestoten en de benadeligden. Opmerkelijk is dat Kérékou gesteund werd door de twee andere kandidaten uit de eerste verkiezingsronde. Ook al was een van hen, Adrien Houngbédji, destijds, tijdens het eerste presidentschap ter dood veroordeeld. Hij blijkt erg populair te zijn gezien hij in de eerste ronde 20 % van de stemmen behaalde. Het is niet uitgesloten dat hij de eerste minister wordt. Ondertussen blijft Soglo de uitslag van de verkiezingen betwisten en beschuldigt enkele buurlanden en Frankrijk bijgedragen te hebben tot de overwinning van Kérékou.

Duitsland - Deelstaten - 23/3/96

Baden-Württemberg: de CDU stijgt van 39,6 % in 1992 naar 41,3 %. De SPD valt terug van 29,4 % naar 25,1 %. De FDP klimt op van 5,9 % naar 9,6 %, terwijl de Groenen met 7 % eveneens winst boeken. Opmerkelijk is het succes van de extreem-rechtse Republiken die 9,0 % behaalden.

Sleeswijk-Holstein: na acht jaar verliest de SPD zijn meerderheid. Zij valt terug van 46,2 % naar 39,8 %. De CDU groeide van 33,8 % naar 37,2 %, terwijl de Groenen opklommen van 4,9 % naar 8,1 % en de FDP met 5,2 % zijn positie handhaafde. De vorming van een rood-groene coalitie behoort tot de mogelijkheden.

Rheinland-Pfalz: de SPD liep terug van 44,8 % naar 39,8 %. De CDU behaalde zoals in '92 zijn 38,7 %. De FDP steeg van 6,9 % naar 8,9 % en de Groenen kregen 6,8 %. De SPD die samen met de FDP regeerde kan dus deze meerderheid handhaven.

Opmerkelijk in deze verkiezingen is de terugkomst van de liberale FDP op het toneel. In alle andere deelstaten bleef ze, met uitzondering van Hessen, onder de kiesdrempel. Voor de CDU die in de federale regering over een knappe meerderheid beschikt is dit een goede zaak. Dat ondanks de meer dan vier miljoen werklozen en de sociale en economische problemen de sociaal-democraten van de SPD er nog op achteruit gaan moet deze tot nadenken stemmen. De nieuwe voorzitter, Oscar Lafontaine die ook al L.o.v. van de migranten enkele crasse verklaringen aflegde, zal zeker een andere weg moeten inslaan wil zijn partij als een alternatief voor de CDU overkomen.

Taiwan - President - 24/3/96

In de eerste rechtstreekse presidentsverkiezingen won de aftredende president, de 73-jarige Lee Teng-hui met 55 % de presidentsverkiezingen. Zijn naaste rivaal Pang Ming-Min behaalde 21 procent. De regering van de Chinese Volksrepubliek vreest dat Lee Teng-hui, aangemoedigd door de Verenigde Staten en het westen de afscheiding en de onafhankelijkheid van deze Chinese provincie zal nastreven. De door Peking uitgevoerde militaire oefeningen bij de kusten van Taiwan tijdens de verkiezingscampagne blijven niettemin een betreurenswaardig initiatief dat zeker tegengestelde gevolgen heeft gehad.

Top...punt !

Men zal zich herinneren dat de gewezen voorzitter van Sabena, Pierre Godefroid, herhaalde malen het personeel onder druk zette om loonsverlagingen te aanvaarden. Godefroid, die ondertussen de duimen moest leggen voor de eensgezinde vakbondsactie, moest uiteindelijk zijn ontslag indienen. Niet getreurd echter. Volgens de R.T.B.F. werd Godefroid de laan uitgestuurd met een gouden handdruk van ... 30 miljoen frank. U leest wel goed dertig miljoen frank.

Schaamte kennen dit soort mensen blijkbaar niet. Ze voelen zich nu eenmaal superieur.

Zuid-Korea - Parlement - 10/4/96

Bij de parlementsverkiezingen stonden 299 zetels op het spel. Hieronder werden 253 volgens het meerderheidsstelsel gekozen en de overige 46 toegewezen volgens het proportioneel principe.

De Nieuwe Koreaanse Partij (NKP) van president Kim-Young-sam behaalde 139 zetels waarvan 18 die worden toegewezen. In het vorige parlement beschikte zijn partij in totaal over 150 zetels. Het Nationaal Congres voor Nieuwe Politiek 'NCNC' van de grootste oppositiepartij onder leiding van Kim-Dae-jung bekwam 79 zetels waarvan 16 toegewezen tegen 52 in het vorige parlement.

De derde plaats gaat naar de Verenigde Liberale Partij (ULD) van Kim Jong-pil die 50 zetels veroverde waarvan 9 toegewezen.

De Democratische Partij (DP) is goed voor 15 zetels waarvan 6 toegewezen.

Onafhankelijke kandidaten behaalden 16 zetels.

President Kim Young-sam komt er eigenlijk nog goed van af en zal, ondanks zijn verlies, verder kunnen regeren met de steun van de onafhankelijken.

Na de aanhouding van de twee voorgaande presidenten die beschuldigd werden van corruptie wordt ook Kim Young-sam beschuldigd steekpenningen te hebben ontvangen van grote ondernemingen voor zijn presidentscampagne in 1992. Oppositieleider Kim Dae-jung wees er na de bekendmaking van de verkiezingsuitslagen op dat "de regering van Kim Young-sam alle televisie-media mobiliseerde om berichten over de gedemilitariseerde zone onder een vergrootglas te plaatsen en schromelijk te overdrijven" om de kiezers naar zich toe te trekken.

Het is niet overdreven te zeggen dat de westerse informatiemedia zich in deze desinformatiecampagne hebben laten meeslepen.

Rusland

Niet minder dan 17 personen hebben hun kandidatuur ingediend voor de presidentsverkiezingen waarvan de eerste ronde op 16 juni plaats heeft.

De kandidaten moesten hiervoor 1 miljoen handtekeningen voorleggen.

De belangrijkste kandidaten zijn de huidige president Boris Jeltsin, Guinadi Ziouganov, voorzitter van de communistische partij, de nationalistische generaal Lebed, Guigori Lavlissnki, voorstander van de liberalisering en Vladimir Jirinovski die extreem- echts vertegenwoordigd maar uiteindelijk Jeltsin's soberheidsplan en de oorlog in Tsjetsjenië ondersteunt en reeds bekend maakte in de tweede ronde op te roepen om tegen de communisten te stemmen.

Verder zijn er mensen uit de zakenwereld, de vroegere olympische kampioen gewichtheffen Louri Vlassov, (ultra-nationalist) en Mikhail Gorbatsjov die volgen de opiniepeilingen amper een procent zou halen.

Sinds weken tracht Jeltsin het tij te doen keren o.m. door zijn akkoord met het I.M.F. waarmee hij de achterstallige lonen kan betalen, de top van de 67 te Moskou en zijn bezoek aan Peking.

Zo heeft hij eveneens in een decreet bekend gemaakt dat voortaan ook de Rode Vlag van de gewezen Sovjetunie, naast de Russische vlag, zal meegedragen worden in de manifestaties voor de herdenking van de overwinning op het nazisme.

Verkiezingen: informatie en commentaar André De Smet.

uit Liberation

"Jeltsin bedrieger" - "Onze rode vlag" - "Dief"
 "Ik geef ze u terug na de verkiezingen"
 "Ze hebben nog steeds niets begrepen van de democratie"

Italië: een dubbelzinnig kiessysteem

Voor de derde maal op vier jaar tijd verkozen de Italianen hun parlement (Kamer van Volksvertegenwoordigers en Senaat). De beruchte kieswet die in 1993 werd ingevoerd om Italië te "democratiseren" is duidelijk een fiasco geworden.

Het vroeger bestaand proportioneel stelsel dat toeliet dat alle politieke krachten volgens hun representiviteit verkozenen hadden, werd dus vervangen door het huidig systeem dat nu door alle partijen in vraag wordt gesteld. Het huidig systeem is noch mossel noch vis.

Drie vierde van de verkozenen (475 op de 630 volksvertegenwoordigers en 246 op de 315 senatoren) worden volgens het meerderheidsprincipe - in een ronde - verkozen. Die de meeste stemmen heeft wint dus. De overige 25% (155 volksvertegenwoordigers en 69 senatoren) worden volgens het proportioneel systeem verkozen.

De partijen dienen nochtans de kiesdrempel van 4 % te overschrijden.

Met dit kiessysteem is het de bedoeling geweest tot een duidelijke meerderheid te komen voor het vormen van een regering.

De voorbije maanden hebben aangetoond dat - doorheen de terugtrekking van de Lega Nord uit de coalitie "Polo per la Libertà" van de mediamaagat Berlusconi - dat deze berekening geen steek houdt.

Het huidig kiessysteem verplicht de partijen dus, willen ze voldoende verkozenen hebben of betrokken te worden bij een regeringsmeerderheid, zich ondanks al hun verschillen als coalities aan de verkiezingen deel te nemen. Deze formule is in bijzonder van toepassing bij de 75 % die volgens het meerderheidssysteem verkozen wordt. Dit betekent dus dat er vooral akkoorden moeten worden afgesloten en de kandidaten door de betrokken partijen moeten worden aangeduid.

Zo heeft Refondazione comunista in de meeste kiesdistricten geen kandidaten voorgedragen tegen deze van de "Ulivo" maar kreeg als tegenprestatie in een veertigtal kiesdistricten de eerste plaats op de lijst "Ulivo" onder de benaming progressist. Een pact van hetzelfde type werd afgesloten met de beweging voor de Italiaanse hernieuwing van de gewezen premier Lamberto Dino die voorheen deel uitmaakte van Forza Italië van Berlusconi.

Italië - Parlement - 21/4/96

De Italiaanse kiezers hebben het uitgevochten. Het is uiteindelijk de Olijfboomcoalitie die de nieuwe regering zal vormen. Dit wordt de 56ste sinds het einde van wereldoorlog II. Bij de 50 miljoen kiezers namen aan de stemming deel. De uitslag ziet er als volgt uit:

Kamer van Volksvertegenwoordigers

Olijfboom: 284 zetels, Refondazione Comunista: 35 zetels (alliantie), Pool van de Vrijheid: 243, Liga Nord: 59, Autonomen: 2, Lijst van Zuid-Tyrol: 3, Neo-Fascisten: 1.

In procenten:

PDS: 21,1 % (20,4 % in 94), Groenen: 2,5 %, Dini: 4,3 %, Christen-Dem.-Links-Prodi: 6,8 %, Refondazione Comunista: 8,6 % (6 % in 94).

Forza Italië: 20,6 % (21 % in 94), Nat. Alliantie: 15,7 % (13,5 in 94), CDU: 5,8 %.

Lega Nord: 10,2 % (8,4 % in 94), Lijst Val d'Aoste: 0,1 %, Zuid-Tyrol: 6,8 %, Lijst Pannella: 1,9 %.

Verscheidene: 1,6 %, Neo-Fascisten: 0,95 %.

Senaat

Olijfboom, 157 zetels, Ref. Comunista: 10 zetels.

Pool van de Vrijheid: 116 zetels.

Lega Nord: 27 zetels, Lijst Pannella: 1, Regionale lijsten: 3 zetels, Neo-Fascisten: 1 zetel.

In procenten:

Olijfboom: 41,2 %, Ref. Comunista: 2,9 %; (Alliantie).

Pool van de Vrijheid: 37,3 %.

Lega Nord: 10,4 %, Autonome lijsten: 1,8 %, Socialisten: 0,9 %.

Andere lijsten: 1,6, Lijst Pannella: 1,6 %, Neo-Fascisten: 2,3 %.

De Olijfboom-coalitie beschikt slechts over een meerderheid als zij de steun krijgt van de Fond. Comunista. Deze heeft aangekondigd dat zij haar steun zal verlenen voor de vorming van een Centrum-Linkse regering. Tevens heeft ze bekend gemaakt dat zij zich onvoorwaardelijk zal verzetten tegen iedere aanslag op de sociale verworvenheden van de Italiaanse bevolking. Zo wil ze de herinvoering van de koppeling van de lonen aan de index, een principe dat door de vorige rechtse regering werd afgeschaft.

De christen-democratische politicus Romano Prodi, de leider van de Olijfboom-coalitie, die de nieuwe premier wordt, wenst een politiek te voeren in de richting van het Verdrag van Maastricht om, onder de een of de andere vorm, aansluiting te vinden met de Europese eenheidsmunt.

Coalities en allianties

Polo per Libertà (Pool van de vrijheid)

(rechts)

Leider: Silvio Berlusconi.

Forza Italië

Partij van Berlusconi.

Alliance Nationale: de gewezen neofascistische MSI.

Leider: Gianfranco Fini.

C.C.D., rechtse vleugel van de ex-christen-democratische partij.

Alliantie met:

Club Pannella (gewezen radicalen)

Niet aangesloten bij een coalitie en zonder alliantie / LEGA NORD (rechts)

Leider Umberto Bossi.

De "Pool van de Vrijheid" streeft een presidentieel regime na met een sterke uitvoerende macht naar Frans voorbeeld.

De "Olijfboom" is voor de invoering van een systeem van autonome regionale solidariteit.

L'Ulivo (Olijfboom)

(Centrum links)

Leider: Romano Prodi.

PDS: Partij van democratisch links, de gewezen P.C.I.

Algemeen secretaris: Massimo D'Alema.

De Groenen

Christen-democratisch links

Romano Prodi.

Allianties met:

R.C. (Refondation Comunista).

Rinascimento (ex-premier Lamberto Dini)

Frankrijk's vernieuwde defensiepolitiek

Op de vraag hoe de Europese veiligheidsarchitectuur kan hertekend worden na de koude oorlog heeft Jacques Chirac zijn antwoord geformuleerd.

"De keuze van een nieuw model voor de legers moet kunnen beantwoorden aan onze ambitie om een geloofwaardige Europese defensie te bouwen, die zowel de gewapende arm van de Europese Unie kan worden als de Europese pijler van het Atlantisch bondgenootschap (...). Deze context van bestaande solidariteit en verantwoordelijkheden tegenover de internationale gemeenschap vormt het kader van ons denken rond de reorganisatie van ons leger."

Twee aspecten van deze "reorganisatie" tonen duidelijk aan dat het hier niet om ontwapening gaat maar om aanpassing. Enerzijds heeft de Franse regering de modernisering van het nucleair wapenarsenaal aangekondigd. Anderzijds wordt het Franse leger geprofessionaliseerd.

In het kader van de Europese constructie op basis van de Maastrichtnormen, doet de rolverdeling binnen de Europese "kern" veronderstellen dat Frankrijk hier z'n nucleaire slagkracht als "troef" uitspeelt. Het dient gezegd dat Jacques Chirac tegenover de Raad van Ministers het volgende stelde: "Frankrijk wordt de eerste nucleaire-ontwapeningskampioen, met het verdwijnen van het plateau d'Albion (stockering op de grond van atoomraketten), het ontmantelen van de Hadès-raketten, en de sluiting van de splijtstofabriek van Pierrelatte". Maar dit is oogverblindend. De Franse president heeft met name elders het tegenovergestelde herbevestigd: "De nucleaire afschrikking blijft het fundamenteel element van ons defensiebeleid".

Het atoomwapenarsenaal blijft dan ook omvangrijk. Het wordt verdeeld over de zeemacht (6 duikboten die elk 16 M45-raketten herbergen) en de luchtmacht (van op luchtmachtbases of vanop vliegdekschepen).

En wat de aangekondigde professionalisering van het leger betreft "gaat het om voortaan efficiënt gevechtmissies uit te kunnen voeren in buitenlandse militaire operaties".

De besparingen op het totale budget tengevolge van deze beleidsaanpassingen komen de huishouding van het land niet ten goede. Ze gaan naar de herstructurering van de wapenindustrie. Volgens de krant *Libération* worden de 100 miljard FF die over 5 jaar bespaard worden, als volgt besteed. 35 miljard FF als kapitaalsinjectie voor de noodlijdendste ondernemingen, 30 miljard voor de uitbetaling van de ontslagen werknemers zonder reklassering, en de rest voor de reconversie van sommige industrieën.

Al bij al kan men zich de vraag stellen waar de voordelen voor de mensen en

- 70% van de Franse scheepsbouw betreft de militaire sector.

- GIAT (wapenproducent) alleen al vertegenwoordigt de helft van de Franse mechanica-productie.

- 70% van de Franse elektronica is militair.

- Meer dan de helft van het onderzoek in Frankrijk werkt voor de militairen.

- In Frankrijk werden 55.467 van de in 1995 voor hun dienstdag opgeroepen recruten getest. Hiervan bleken slechts 6.903 jongeren in staat om op een redelijke wijze een geschreven tekst te begrijpen. Alle andere jongeren, dus 48.564, bleken hiertoe niet bekwaam te zijn en kunnen dus als ongetalferden beschouwd worden. Er loopt dus blijkbaar, ook in Frankrijk, iets mis met de aanpak in het onderwijs.

In het bovenvermelde citaat draait veel rond het sleutelwoord: vertrouwen.

Ook op andere plaatsen worden voorstellen uitgewerkt voor structuren die drager zijn van een andere logica. Een daarvan is de oprichting van een "Forum van nationaliteiten van Europa", als een regionale organisatie van de V.N., waarin alle problemen besproken kunnen worden, met inbegrip van de veiligheidsproblemen.

Een gelijkaardig concept vormt het draagvlak van de *Mouvement de la Paix*: er is geen goede veiligheid tegen de andere, maar wel gemeenschappelijk en tesamen met de andere.

Dergelijke nieuwe zienswijze kan verdragende gevolgen hebben ten voordele van de vrede, en ten voordele van de ontwikkeling der volkeren.

Marianne Lana en
Jacques Le Dauphin
(in *Combat pour la Paix* van
maart 1996)

NAVO-manoeuvres...

Kort geleden bracht men ons in het T.V.-nieuws een reportage over NAVO-maneuvres in Leopoldsborg. Het verhaal van deze operatie was een nagebootste manifestatie van jongeren tegen de NAVO omdat een vrouw gekwetst werd door een granaat. Op de beelden toonde men ons hoe de NAVO-troepen de opmars van de zogezegde belogers de pas afsneed. Later gingen de NAVO-soldaten en de nep-belogers voor de camera poseren. Het verhaal is geïnspireerd op de gebeurtenissen in Bosnië zegde de journalist maar... er zit ook een bekentenis in - namelijk dat NAVO-troepen ook in eigen land kunnen worden ingezet om het protest van de bevolking de kop in te drukken. Ook hiervoor worden ze dus opgeleid. (ads)

volken zitten in dergelijk agressief veiligheidsconcept dat gebaseerd blijft op het atoomwapen. Wij zijn niet alleen met dergelijke vraag. Het Vredescomité van Wit-Rusland stelt onomwonden dat "de verdwijning van het Warschau-pact meteen ook het bestaan zelf van de gewapende organisatie NAVO in vraag stelt". Ook voor Rob Gren, voormalig bevelvoerder over de Britse vloot, moet de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) de centrale plaats innemen. De OVSE, meent hij, bouwt op het principe dat de veiligheid van de desbetreffende landen onlosmakelijk verbonden is aan de veiligheid van elk ander deelnemend land. Binnen de OVSE engageerden we ons om samen te werken in functie van een versterking van onderling vertrouwen en veiligheid, waarbij bewapenings- en ontwapeningscontroles wederzijds worden opgezet. Dit alles moet ons kunnen leiden, aldus nog Rob Gren, naar een gemeenschappelijk Europees veiligheidsbeleid dat niet stoeit op het atoomwapen.

■ **PERS:** Gegevens over het aantal lezers van de Franse nationale pers op basis van 100.000 lezers in 1995 (tussen haakjes de cijfers van 1994), l'Equipe (sportkrant) 2473 (2235), Le Monde: 2208 (2045), Le Parisien/Aujourd'hui: 1865 (1758), Le Figaro/l'Aurore: 1705 (1668), Libération: 1063 (1056), France Soir: 976 (977), Les Echos: 740 (738), Info Matin: 666 (590), deze krant is intussen verdwenen, l'Humanité: 551 (433), La Tribune Desfossés: 343 (391), La Croix: 328 (348). Praktisch alle Franse nationale kranten, ook Le Monde, zijn verlieslatend.

■ **BUITENLANDSE HANDEL:** In de Aziatische groep zijn onze beste klanten India 1,3 % van de totale export, Japan 1,32 %, Hong-Kong 0,88 %, China 0,68 %, Taiwan 0,56 %, Thailand 0,47 %, Singapur 0,41 %, Zuid-Korea 0,38 %, Australië 0,35 % en Maleisië 0,21 %. Wat onze import uit deze landen betreft, geeft dit: Japan 2,69 % van de import, China 0,95 %, India 0,75 %, Thailand 0,52 %, Indonesië 0,32 %, Maleisië 0,30 %, Taiwan 0,30 %, Australië 0,25 %, Zuid-Korea 0,23 % en Hong-Kong 0,22 %. Er is dus nog heel wat weg af te leggen om degelijke handelsverhoudingen met de Aziatische groep te bewerkstelligen.

■ **ONDERNEMINGSWINSTEN:** De 30.000 grootste ondernemingen geciteerd in de Trends Top 30.000 boekten in 1994 een nettowinst van 404 miljard frank. Dit betekent de helft meer dan in 1993. Elektriciteitsproducent Electrabel heeft de leiding met 23,8 miljard frank winst. Bekaert volgt met 9,9 miljard frank winst. Vervolgens komt de Nationale Loterij met 7,4 miljard, Janssen Pharmaceutica 6,9 miljard, Solvay 6,3 miljard, Smithkline Beecham 4,5 miljard, Volvo Europa 3,4 miljard, Interbrew 3,3 miljard en Monsanto 3,2 miljard. In 1994 haalden 42 bedrijven een winst van 1 miljard of meer tegen 34 het jaar voordien. Dit neemt niet weg dat de grote ondernemingen blijven klagen en eisen dat de arbeiders zouden inleveren.

■ **ONTWIKKELINGSHULP DAALT:** De ontwikkelde landen blijken zich, ondanks alle gedane beloften, weinig gul te gedragen voor wat hun hulp aan de derde wereld betreft. Deze stagneerde in 1994. In dit jaar was deze hulp lager dan ooit en bedroeg voor het geheel van de landen die lid zijn van de Organisatie voor Economische Ontwikkeling en Samenwerking (OESO) in de 26 rijkste landen van de wereld - 59 miljard dollar. Het objectief dat onderstreept werd door de Verenigde Naties was 0,7 % van het Bruto Nationaal Product, aan ontwikkelingshulp te besteden. Slechts vier

landen overschreden dit objectief. Noorwegen 1,05 %, Denemarken 1,03 %, Zweden 0,96 % en Nederland 0,76 %. Voor de andere landen ziet het aandeel er als volgt uit: Frankrijk 0,69 %, Canada 0,43 %, Luxemburg 0,40 %, Australië 0,35 %, Portugal 0,35 %, Duitsland 0,34 %, Oostenrijk 0,33 %, België 0,32 %, Finland 0,31 %, Groot-Brittannië 0,31 %, Japan 0,28 %, Spanje 0,28 %, Italië 0,27 %, Ierland 0,25 %, Nieuw-Zeeland 0,24 % en Verenigde Staten 0,15 %.

Sommige landen rekenen in hun ontwikkelingshulp de bijdragen aan UNO-operaties en anderen verbinden deze aan de aankoop van producten van hun eigen nationale ondernemingen. Voor Spanje loopt dit op tot 85 % van de toegestane hulp terwijl dit voor Nederland 40 % bedraagt.

■ **STRIJDSYNDICALISME:** Na de grote decemberstakingen in Frankrijk werden eind maart bij de spoorwegen de eerste sectorale verkiezingen gehouden. De CGT die tijdens de stakingen de meest dynamische rol speelde en de samenwerking tussen de verschillende vakbonden bevorderde, won tijdens deze verkiezingen 3,2 % en bereikte 48,9 % tegen 45,59 % in 1994. De CFDT, waarvan de leiding tijdens de stakingen een dubieuze rol speelde, behaalde 20,8 % (- 7,09 %), FO 5,82 % (+ 0,29 %), CFDT 5,2 % (- 0,36 %), SUD (een afscheuring van de CFDT) 4,46 % en FNC 10,92 % (- 0,20 %). De CGT ging in alle sectoren van de spoorwegen vooruit evenzeer bij het onderhoudspersoneel, de technici, de treinbestuurders als de kaders.

■ **110 MILJOEN:** Dit is het aantal antipersoonsmijnen die nog in 64 landen verdoken liggen, klaar om te exploderen. Er liggen er nog evenveel opgeslagen in de arsenalen van de mogendheden die mede verantwoordelijk zijn voor de 60.000 slachtoffers die sinds 1980 in 21 landen met prothesen moeten verder leven. Ieder jaar worden 25.000 personen gedood of verminkt. Vijftig landen kennen een crisissituatie als gevolg van de achtergelaten mijnen en dit o.m. in Angola, Eritrea, Mozambique, Somalië, Soedan, Afghanistan, Cambodja, Bosnië, Irak,....

Het Belgisch initiatief dat het opslaan, vervoer, fabricatie en gebruik van antipersoonsmijnen verbiedt zou dus dringend moeten uitgebreid worden. De resultaten bij de onderhandelingen blijven echter uit. (ads)

■ **IERLAND: 1000 VREEMDE BEDRIJVEN:** De Ierse Republiek met zijn

3,5 miljoen inwoners is een bevoordeligd terrein wanneer het omvremde investeringen gaat, in bijzonder Amerikaanse. Het groene eiland telt op haar grondgebied niet minder dan 1000 vreemde bedrijven waarvan 435 uit de V.S., 180 uit Duitsland, 165 uit Groot-Brittannië en 40 uit Frankrijk. Deze investeringen betekenen rechtstreeks of onrechtstreeks 100.000 werkplaatsen. De investeringen concentreren zich in de sectoren van de hoge technologie zoals de informatica, electriciteit en engineering. Een derde van de persoonlijke computers dat in Europa wordt verkocht komt uit Zuid-Ierland.

Bij de voordelen die door de autoriteiten aan de investeerders worden aangeboden zijn er de tarief van de taxatie op de winsten van de maatschappijen van 10 % (daar waar dit in Groot-Brittannië 35 % bedraagt), subsidies op de uitrustingen, hulp voor de vorming zoals tevens lage sociale bijdragen. (ads)

■ **DAKLOZEN IN DE V.S.:** De recente sneeuwstormen in de V.S. waren voor het arme deel van de Amerikaanse bevolking een pijnlijke ervaring. Des te erger gezien in meer dan veertig steden wetten in voege werden gebracht die het centrum van de stad moesten vrijwaren van daklozen en dat deze in de buitenwijken moesten afgezonderd worden. Het aantal daklozen in de V.S. wordt geschat op 700.000.

Zo beschikt San Francisco over 1500 bedden voor 150.000 daklozen. In New York staan de ontvangstcentra in voor 7000 personen zodat meer dan het dubbele in straten en parken slaapt. In de volkskeukens van de humanitaire organisaties werden in 1995 50.000 eetmalen uitgereikt waarvan 30.000 aan kinderen, wat niet belet dat 35 tot 50.000 mensen per maand worden weggestuurd.

Volgens een onderzoek dat werd uitgevoerd in 29 Amerikaanse steden is de vraag naar kosteloze maaltijden in 1994-95 met 9 % toegenomen en in New York zelf met 42 %.

Als het Congres de voorstellen van de Republikeinen aanvaardt tot beperkingen in de Welfare (sociale hulp) en in de Medicaer (ziekenzorg voor minst bedeedden) dan zou het aantal daklozen aanzienlijk toenemen. (ads)

■ **DE RIJKSTE TIEN PROCENT** van de Belgische bevolking 54,9 % van de vermogens bezit, of gemiddeld 19 miljoen per gezin. Binnen die groei die 421.000 gezinnen omvat, zouden 44.000 gezinnen 25,9 % van het totale vermogen bezitten of gemiddeld 84 miljoen frank per gezin...

Dossier: Europa

De Europese eenmaking zet zich met schreden door. In dit dossier krijgt u een aantal bedenkingen bij de huidige ontwikkelingen. Er is vooreerst de afstand van soevereiniteit. Er is de kloof tussen de verklaringen over werkloosheid en de te verwachten realiteit. We geven een reeks bedenkingen bij de eenheidsmunt: is het inderdaad een middel tegen de speculatie of kunnen we ons doen behoorlijk wat vragen bij stellen. Er is tenslotte het dossier voor het gemeenschappelijk veiligheidsbeleid.

De onafhankelijkheid wordt meer en meer aan banden gelegd

Met de start van de onderhandelingen in Turiijn over de toekomst van de E.U.-structuren is het gevaar reëel dat de lidstaten en de kandidaat-lidstaten een ganse reeks van hun soevereine rechten zullen moeten opbergen. Zoals ze ook reeds bij het ondertekenen van het Verdrag van Maastricht hebben moeten doen.

Dit proces verwijderd de burgers van de lidstaten nog meer van het centrum waar de beslissingen en het beleid tot stand komen. Het komt erop aan de E.U.-raad en commissie nieuwe prerogatieven in de besluitvorming te geven, door het meerderheidsprincipe in de besluitvorming te gaan toepassen. Er ontstaat aldus een toestand waarin de nationale parlementen iedere inspraak op het uitgestippelde E.U.-beleid ontzegd worden. Nochtans zullen de burgers die zij vertegenwoordigen de uitwerking van het beleid in hun dagelijks leven moeten ondergaan.

De uitbreiding van de E.U. met de huidige twaalf tot vijftien(*) kandidaat-landen noodzaakt de beleidsmakers in de E.U. tot nieuwe beslissingsprocedures. Om te verzekeren dat de Unie nog leefbaar en beheerbaar blijft moet men structuren creëren waarbij de huidige machtsposities in de toekomst ook gegarandeerd blijven. Daarom moeten ze tot een andere manier van besluitvorming komen in de E.U.-raad, een herziene samenstelling van de E.U.-commissie (belast met het dagelijks beleid en waar zij het overwicht vormen) en een beperkte samenstelling van het Euro-parlement met een maximum van 700 leden.

Ter informatie geven we hieronder de gewogen stemverdeling die nu door de E.U.-raad gehanteerd wordt voor de besluiten die ze nu reeds bij bepaalde meerderheid van stemmen kunnen aannemen.

Bij uitbreiding van de E.U. met de landen die zich nu al hebben aangemeld zal de weging van de stemmen grondig worden gewijzigd. Bij deze herverdeling zal men totaal andere criteria hanteren om de machtspositie van de zwaargewichten niet af te zwakken.

De E.U.-commissie

Deze is nu samengesteld uit 20 mandaten na de uitbreiding van E.U. met Oostenrijk, Zweden, Finland. Tijdens de gesprekken in Turiijn en de verder lopende onderhandelingen op diplomatiek vlak wil men het aantal beperken tot 12. Frankrijk en Duitsland zijn deze voorstellen zeer gunstig gezind. Zo krijgen de commissarissen meer be-

voegdheid en kunnen ze optreden als ministers van een supra-nationale regering.

Door dergelijke inkrimping van het aantal mandaten zullen een ganse reeks lidstaten in de Euro-commissie zonder vertegenwoordiging vallen.

Het Euro-Parlement

Momenteel telt het Euro-Parlement 626 leden, waarvan 99 voor Duitsland, 89 voor respectievelijk Frankrijk, Italië en Groot-Brittannië, België 23.

Men oppert het voorstel om het toekomstige parlement na uitbreiding van de E.U. te beperken tot 700. Dit betekent dat ieder parlementslid een veel groter aantal kiezers zal vertegenwoordigen, waarmee hij überhaupt geen contact heeft, en dus de noden en problemen van de mensen die hij moet vertegenwoordigen onvoldoende of niet kent. Bij de beperking naar het hoger genoemd aantal zetels in een uitgebreide E.U. - geografisch en demografisch - blijft de vraag of dergelijk forum zinnig werk kan leveren of herleid wordt tot een praatbarak, dat het nu ook al eigenlijk is.

Bij de toewijzing van het aantal zetels voor iedere lidstaat zullen de kleine landen nog minder aan hun trekken komen, en de grote zullen nog meer overheersen.

Ze zeggen het zelf...

Het verdrag van Maastricht is een puur institutioneel verdrag dat ver afdigt van de zorgen van de burger. Zo men ze voor Europa wil interesseren dan is het noodzakelijk de problemen te behartigen die beantwoorden aan hun verzuchtingen. Vandaag is hun belangrijkste bezorgdheid de werkloosheid.

Yves Thibaut de Silguy - Frans E.U.-commissaris.

Staten	stemmen
Duitsland	10
Frankrijk	10
Italië	10
Verenigd Koninkrijk	10
Spanje	6
België	5
Griekenland	5
Nederland	5
Portugal	5
Oostenrijk	4
Zweden	4
Denemarken	3
Finland	3
Ierland	3
Luxemburg	2

Turijnse werkgelegenheid

In het welbekend - bij wie welbekend? - 'Verdrag betreffende de Europese Unie, ondertekend te Maastricht op 7 februari 1992' stond onder zoveel meer ook dit, in 'Titel VII, Slotbepalingen', 'Artikel N', lid 2: "In 1996 wordt er een conferentie van Vertegenwoordigers van de Regeringen der Lid-Staten bijeengeroepen om de bepalingen van dit Verdrag waarvoor een herziening wordt beoogd, te bestuderen overeenkomstig de doelstellingen als omschreven in de artikelen A en B" die natuurlijk voor iedereen duidelijk zijn (b.v. Artikel A: "Bij dit Verdrag richten de Hoge Verdragsluitende Partijen te zamen een Europese Unie op, hierna 'Unie' te noemen.").

En warempel, stipt in 1996, meer bepaald op vrijdag 29 maart, en dat te Turijn, kwamen die Vertegenwoordigers van vijftien lid-staten onmiddellijk bijeen, en wel in de gedaante van staats- en regeringsleiders (in feite is er onder hen maar één staatsleider, de Franse president, een soort permanente secretaris-generaal van de vaak afwisselende regeringen van Frankrijk). Dat werd dan - volgens een geniale uitvinding van afkorting, de IGC, een 'intergouvernementele conferentie' - onmiddellijk overgelaten, in plaats van regeringen, aan afgevaardigde ambtenaren die er overigens reeds sinds verleden jaar mee bezig zijn, zodanig dat de plotse top-bijeenkomst er niet zoveel aan heeft

veranderd. Er moet nu wel telkens op één maandelijks vergadering één minister van elke lid-staat aanwezig zijn, vermoedelijk om even zelf te kijken of er niet nog iets anders aan de hand is dan wat op de faxen van zijn ambtenaren staat. Welwel, er valt toch ook niet meer te doen dan, zie boven, één of andere voorstellen van de één of andere even te 'bestuderen'.

Ofwel toch? In feite hebben onze ambtenaren in Turijn ook een heus 'onderhandelingsmandaat' meegekregen, rond drie thema's:

- 1) "mensenrechten, milieu, werkgelegenheid, subsidiariteit enz."
- 2) "verhouding tussen Commissie, Parlement en Raad, vetorecht en stemverhoudingen binnen de Raad enz."
- 3) "uitbreiding van de mogelijkheden voor extern optreden van de Unie". (Samengevat volgens De Standaard van 30.3.96)

De meeste commentatoren en ook de politici zelf lijken het tweede thema het belangrijkste te vinden, deels omdat de huidige structuren van de EU gewoon niet meer werkbaar zullen zijn als er nog meer landen (in Oost-Europa, plus Malta en Cyprus) in zouden opgenomen worden; deels echter ook omdat zonder een herschikking wat punt 2 betreft ook op punt 3 geen vooruitgang kan geboekt worden. Terwijl b.v. het probleem van Bosnië zich opnieuw zal stellen als de Amerikanen zich in januari 1997, zoals beloofd, uit dat land zullen terugtrekken, net op het moment dat de IGC ongeveer rond moet zijn.

Niettemin staat in de slotresolutie van Turijn (volgens het verslag van Paul Goossens in de Knack van 3.4.96)

"Voor de Unie en de lidstaten is de strijd tegen de werkloosheid de hoofdzaak".

Opmerkelijk. En hoe zal die strijd gestreden worden?

"Om de kansen op werkgelegenheid te verbeteren, zijn een op stabiliteit afgestemd economisch beleid, meer concurren-

tievermogen en gezonde groei nodig. Dat wil zeggen dat de interne markt moet voltooid worden en dat de convergentiecriteria voor de realisatie van de Economische en Monetaire Unie (EMU) moeten nageleefd worden".

Zoveel zal er dus op dit punt van thema nr. 1 niet meer moeten onderhandeld worden; het staat allemaal reeds vast. Nu zijn er wel al soorten intellectuelen die menen dat met de obsessie met de muntstabiliteit, met het concurrentievermogen en met de (al dan niet duurzame) groei *geenszins* geschikt is om de tewerkstelling te bevorderen. Hun argumenten zullen de IGC-ambtenaren echter zeker niet 'bestuderen'. In feite zijn ze al lang afgestudeerd. Ze zijn ambtenaren en hebben hun mandaat.

Rudolf Boehm
10.4.96

Evolutie van de werkloosheid in de E.U. in % ten opzichte van de actieve bevolking	
Jaar	%
1979	5,3
1982	3,3
1984	10,3
1987	10,3
1990	8,2
1993	11,1
1994	11,1

bron: OESO

Werkloosheid % van de actieve bevolking		
Lidstaat	1989	1995*
Luxemburg	1,5	2,5
Oostenrijk	3,13	4,38
Nederland	6,25	6,88
Portugal	4,68	6,9
Zweden	7,3	7,5
Groot-Brittannië	5,81	8,12
Duitsland	6,9	8,75
Griekenland	7,18	9,06
Denemarken	8,75	9,3
Frankrijk	8,75	10,62
Italië	11,25	11,2
Ierland	13,79	11,8
België	8,45	11,8
Finland	3,12	16,25
Spanje	16,25	21,25

* raming

Verona

Half april '96 werd er in Verona een top gehouden van de ministers van Financiën.

Het moest een concretisering worden van de hoofdelementen die in Madrid (zie Vrede nr. 318) reeds waren afgesproken.

Hun hoofdzorg was de relatie te regelen tussen de munten van de landen die niet zullen voldoen aan de Maastrichtnormen (de zogenaamde 'outs') ten opzichte van de eenheidsmunt (de 'ins'). Om concurrentie devaluaties te vermijden stelde men een strikte regel op. Op straffe van uitsluiting van toekomstige deelname aan de eenheidsmunt zullen de 'achterblijvers' aan een vaste pariteit tegenover de eenheidsmunt moeten vasthouden. Het stramien blijft bepaald worden door de convergentienormen van Maastricht, met z'n strikte regels op o.m. inflatiegraad, budgetdeficit, overheidsschuld.

Euro : niet alles is goud wat blinkt. Enkele bedenkingen bij de eenheidsmunt.

De meeste mensen weten slechts in vage begrippen over de Europese eenheidsmunt enkel datgene dat onze nationale en Europese politici in hun retorische verklaringen vertellen. Hierbij worden de mensen om de oren geslagen met doodoeners dat we heuglijke tijden tegemoet gaan in de tuin van Eden, die we met deze nieuwe munt zullen tot stand brengen.

Burgers die zich kritischer en argwanender opstellen over deze Europese lofzangen blijven met een reeks vragen op de maag liggen, waarop ze van de nationale regeringen of van de Europese Commissie geen antwoord krijgen. Ze vegen deze ernstige problemen dan ook zo maar van tafel.

1 **Waarom zijn Europese patroons en financiers zo'n voorstanders van de eenheidsmunt?**

Bij het totstandkomen van de euro hopen ze meer zekerheid te verkrijgen over hun beleggingen in andere munten. Alles is er op gericht om de waarde van de euro zo hoog mogelijk te krijgen. Kwestie van de gefortuneerde financiële groepen onder gunstige voorwaarden bedrijven en beurstitels in Amerikaanse dollar of Japanse yen buiten de euro-zone te laten verwerven. Een hoge euro zou ook een aantrekkingspool kunnen vormen voor het internationaal spaargeld. Anderzijds komt men met een dure euro onder de bestendige bedreiging van productie-delocalisatie, dat men op zich weer kan gebruiken tegen de arbeidersbeweging in deze landen.

De creatie van een eenheidsmunt heeft ook een geo-politieke dimensie. De munt is een van de pijlers van onafhankelijkheid van een land. Het is een instrument op de eigen sociaal-economische politiek te bepalen, die beantwoordt aan de noden en behoeften van de bevolking. Het omgekeerde voltrekt zich wanneer men zijn monetaire zelfstandigheid opgeeft, en men zijn munteenheid overdraagt aan een Europese instelling, in casu de Europese Centrale Bank in Frankfurt. Men geeft dan de politiek-economische keuzen en beslissingen in de handen van de sterkste partner in deze muntclub, d.w.z. de Bundesbank en haar slippendragers. Deze kunnen, wanneer het hen past, de geldkraan naar de zwakkere E.U.-lidstaten dicht draaien. Ze kunnen zich op die manier de rol van geldgendarm toe-eigenen.

2 **Kan de euro bijdragen tot versterking van de Europese eenmaking?**

De voorstanders van de Europese munt zijn van oordeel dat het totstandkomen van de euro aan de verdere opbouw van hun Europa in crisis, een nieuwe stimulans zal geven.

Maar stellen we ons toch maar de vraag waarom deze Europese peelvaders geopteerd hebben voor de eenheids-

munt, en wie er het meeste baat heeft bij de invoering van dergelijk financieel transactie-instrument in het economisch wereldgebeuren.

De invoering van de euro zal aan de sterkste financiële partners in deze selecte geldclub, de mogelijkheid bieden hun wil in de E.U. op te dringen. Tevens versterken ze hun positie aan de speellafel van het internationaal economisch, financieel casino.

Bij deze ontwikkeling presenteren zich reële gevaren.

Het risico dat er zich meer en meer een destabilisatie manifesteert is bepaald groot en het gevaar dat de E.U. uiteenvalt is niet denkbeeldig. Kan de wedren naar de Europese muntunie deze barsten lijmen? Of zal ze de aftakeling nog versnellen door de criteria van het Verdrag van Maastricht? Deze 'convergentienormen' leggen de openbare en sociale uitgaven van de lidstaten aan banden, en doen ze in de praktijk dalen. Hierdoor worden interne evenwichten in het maatschappelijk leven grondig verstoord. Dergelijke sociale breuk kan men overal in de vijftien E.U.-lidstaten vaststellen, waar de sociale verworvenheden worden aangetast. Dit proces kan inderdaad tot een groeiende kloof onder de burgers leiden, tot een kloof tussen burgers en de politici, of tussen buurstaten onderling. Het kan een ideale voedingsbodem vormen voor uiterst rechts en haar racistisch gedachtengoed.

3 **Kan een muntunie zonder fiscale gelijkvormigheid?**

Met Maastricht werd het vrij verkeer van kapitaal bezegeld. Daarmee wou men een optimaal kader hebben om middelen ter beschikking te stellen op de eenheidsmarkt.

Een goede eenheidsmarkt heeft echter ook een monetaire stabiliteit nodig. En dan wordt een onafhankelijk monetair beleid per land onmogelijk. De beste manier om een eengemaakt monetair beleid te voeren is de invoering van de eenheidsmunt. Dit is de logica van Maastricht.

Maar de financiële markt van Europa met z'n vrijgemaakt kapitaalverkeer, blijft echter zeer sterk opgedoeld, door de grote verscheidenheid aan fiscale regimes: belastingenniveau, vermogensbelasting en B.T.W.-tarieven. Een effectieve eenheidsmarkt vraagt in principe minstens een harmonisering op fiscaal vlak. Maar het zijn precies de financiële operateurs die graag inspelen op de fiscale verschillen.

4 **Wie zal de macht vertegenwoordigen in dergelijk Europa?**

Nemen we aan dat een kleine groep landen er zou in slagen de gestelde criteria van Maastricht te halen, dan vormen zij de harde kern, waarrond de lidstaten die gezakt zijn voor het toelatingsexamen zich als satellieten ten opzichte van de kern gedragen. De harde kern vormt de essentiële financiële kracht, en bepaalt het beleid. Ze kan dus haar wil en bepalingen opdringen aan haar achtertuin. De niet toegelaten clubleden zullen aldus de voor hen uitgestippelde economische, financiële politiek van de euro-superclub moeten steunen, dragen en ondergaan.

De 'gestrafte' landen die op de bank zitten, willen graag zo spoedig mogelijk de kern van spelers vervoegen. Ze zullen dan aan een verschrikkelijke chantage onderhevig zijn. Ze zullen ten allen prijze er moeten voor zorgen dat ze de hen opgelegde convergentienormen halen, hetgeen betekent dat ze nog een meer beperkend sociaal beleid moeten voeren. In klare taal betekent dit minder staatsuitgaven of tussenkomsten in de sociale, culturele en educatieve sector. Als resultaat van dergelijk proces komt de overgrote meerderheid van de burgers in deze landen in een zwakkere sociale positie te staan. Een groter aantal mensen zal uit de boot vallen, en het in gebreke blijven van de staat tegenover haar burgers zal vergroten.

5 **Zal de euro, de dollar als wereldmunt vervangen?**

Veel promotoren van de euro denken dat deze E.U.-munt de mogelijkheid zal

bieden om de hegemonie van de V.S.-dollar in de wereldhandel te breken. Realiteit of wensdromen om de waar beter verkocht te krijgen?

De voorbije twintig jaar werd het internationaal monetair systeem door elkaar geschud. De dollar zakte enorm in waarde ten opzichte van de munten uit andere industriestaten. Dit zette de economie onder grote spanning vermits het overgrote deel van de industriële wereldproductie en -handel in V.S.-dollar wordt uitgedrukt.

Men kan zich de vraag stellen of de euro de rol van de dollar over zou kunnen nemen.

Dit schijnt onmogelijk gezien we af te stevenen op een E.U.-munt die door een kleine harde kern van lidstaten gedragen zal worden, een reserve aan deviezen zal hebben bij de Europese Centrale Bank die voor het overgrote deel uit V.S.-dollar en goud zal bestaan. De invoering van de euro, met een kleine groep landen als aandeelhouders die de anderen hun dictaten zullen opleggen, moet leiden tot economische en financiële spanningen in de Europese Unie zoals ze nu bestaat.

De euro is voor de financiële middelen van de E.U. in de eerste plaats een economisch wapen in de concrete strijd tussen de drie economische polen - Europa, Amerika, Azië -, die zich agressiever tegenover elkaar profileren op wereldvlak.

De euro zal in deze context niet bijdragen tot meer sociale welstand voor de E.U.-burgers. Ze zal geen banen creëren. Het hoofddoel is de Europese actoren en financiële groepen een betere uitgangspositie te bezorgen in de concurrentiestrijd op wereldvlak, en aldus grotere winsten veilig te stellen.

Mocht dit ten nadele van de Europese burgers zijn dan is dat jammer, maar duidelijk hun zorg niet.

6 Zal de eenheidsmunt een instrument zijn om de geldspeculatie uit te bannen?

Zoals het er naar uitziet, zullen de geldspeculanten hun hartje op kunnen halen bij het casinospel op de financiële markten, en dan vooral op de wisselpartieten tussen de euro en de munten van de niet-euro lidstaten. Zeker in de periode die voorafgaat aan het tot stand komen van de eenheidsmunt.

De speculanten gaan alles zetten op D-mark, met als resultaat dat het Europees muntsysteem onder zware druk zal komen. Instabiliteit onder de E.U.-munten en stijging van de rente zullen het gevolg zijn. Om de koerswaarde van hun munt te beschermen zullen de respectieve regeringen nog meer naar het argument grijpen dat het nodig is de arbeidskost te verminderen, en zullen noodgedwongen de sociale en culturele uitgaven verder doen krimpen.

7 De hegemonie van Duitsland in het E.U.-gebeuren

Het is een publiek geheim dat Duitsland het Verdrag van Maastricht door het strot van zijn Europese partners heeft geduwd. In Madrid zijn ze er zelfs in geslaagd de naam van de E.U.-munt te dicteren. Op deze bijeenkomst speelde Theo Waigel de eerste viool, en speelde de andere leden van het E.U.-orkest de les, en bepaalde in welke toonaard er moest gespeeld worden.

Hij stelde dat het objectief duurzaam moet zijn door de normen van Maastricht draconisch te verscherpen na invoering van de muntunie, en het opleggen van

zware sancties tegenover het E.U.-lid dat zou durven de opgelegde partituur niet te eerbiedigen. Deze forcing om de stabiliteit van een euro, hoog in waarde zoals de D-mark, te verzekeren komt overeen met een constante in de Duitse politiek van de laatste jaren. Hierdoor verschaffen ze aan het Duitse financieelkapitaal een gunstige positie in de club van landen die deel zullen uitmaken van de euro-club, zo wordt de D-mark een super D-mark.

8 De criteria van Maastricht zijn in tegenstrijd met een sociale politiek en werkschaffingsbeleid.

De voorwaarden voor toelating tot een muntunie, zoals ze neergeschreven zijn in het Verdrag, zijn geen bijlagen die men kan wijzigen of aanpassen. Ze zijn de kern, zonder hen kan geen muntunie tot stand komen.

De vooropgestelde objectieven om verschillende munten te laten opgaan in één Europese munt, verplicht de zwakkere meer inspanningen te doen en waarborgen te geven aan de financiële markten, wiens vertrouwen men moet krijgen.

De toegevingen die men aan de financiële wereld moet doen, gaan ten koste van de werknemers. Het komt er op neer dat het tekort in de staatsbegroting verhaald wordt op de loonbepalingen, de sociale uitkeringen, de tussenkomst voor medische kosten, werkverschaffing, enz.

9 Hebben de stuurlui van de E.U. de mogelijkheid het effect van de eenheidsmunt te beïnvloeden?

Door de invoering van de eenheidsmunt geeft men het roer van het schip in handen van de financiële kringen, die zo

Orgaan	Samenstelling	Bevoegd voor
E.U.-raad	Staatshoofden en regeringsleiders	- geeft de nodige impulsen en richtlijnen voor de verdere ontwikkeling en de oriëntatie - bevoegd voor en beslist over het muntbeleid, de buitenlandse politiek en de E.U.-defensie
E.U.-commissie	20 commissarissen aangeduid door de lidstaten	- beschikt in de meeste materies over een initiatiefmonopolie - is het uitvoerend orgaan van de E.U. - beheert het budget en de fondsen van de E.U. - onderhandelt de internationale verdragen - bereidt de richtlijnen voor - heeft een controle-rol in de huidige E.U.-constructie
Euro-Parlement	626 leden rechtstreeks verkozen in de lidstaten	- bezit maar een beperkte bevoegdheid - heeft in sommige materies een medebeslissingsrecht: binnenmarkt van de E.U., vrij verkeer van werknemers (met uitzondering van de sociale en culturele dossiers, en die over gezondheidszorg en onderwijs) - wordt gerasadpleegd voor de benoeming van de voorzitter en commissarissen van de E.U.-commissie - medebeslissingsrecht over internationale verdragen
Rekenhof	15 leden benoemd door de E.U.-raad	- staat de commissie en het parlement bij in hun functie van beheer en controle over het E.U.-budget - controleert de wettigheid van de ontvangsten en uitgaven - waakt over "een gezond financieel beheer" - kan rapporten publiceren over het budgettaire beheer
E.U.-Gerechthof		- hoeder van het E.U.-recht

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

tweemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78

mei '96 1ste jaargang nr 3

afgiftekantoor Gent X

v.w. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

ACTIEGROEPENVANDAAG

Het boek *Met vlag en spandoek* kan gezien worden als het vervolg van het werk *Van Mei '68 tot Hand in Hand*. Sociale bewegingen die in dat laatste boek niet werden besproken, komen hier aan bod. Het boek gaat hier echter dieper. Dit betekent dat de auteur hierdoor in zekere zin kwalitatief beter werk levert. We komen meer te weten. De auteur tracht ook een aantal algemene conclusies te trekken, die moeten gelden voor alle sociale bewegingen. Een zwakte hierbij is evenwel het gebrek aan een degelijke structurele analyse van de fenomenen protest, organisatie, politiek en staat.

De auteur neemt een aantal algemeen verkondigde stellingen kritiekloos als waarheid over. Blijkbaar is er nooit een betere analyse verschenen over de staat als *Het Burgermanifest* van Guy Verhofstadt. Natuurlijk bevat het werk van Verhofstadt een aantal interessante bedenkingen over de burgerlijke democratie. Waarom Verhofstadt zo een boek schrijft lijkt de auteur van het boek zich evenwel niet te hebben afgevraagd. Welk doel stelt Verhofstadt zich en welke conclusies trekt hij uit zijn analyses? De reden van Verhofstadts boek is dat hij weet dat de komende regeringen weinig populaire besparingen moeten doorvoeren terwijl de winsten van de patroons kunnen worden vergroot. In het verleden heeft hij met zo'n politiek de arbeiders en hun organisaties tegen zich in het harnas gejaagd. Met zijn boek probeert hij - in naam van de democratie - een groot publiek te overtuigen en de georganiseerde arbeiders onschadelijk te maken.

De auteur begint nochtans zijn werk met de vraag of er nog behoefte is aan politiek protest en waarom er politieke actie is. Het antwoord op die vraag brengt hem niet tot een klaarder inzicht. Politieke actie blijkt een gevolg te zijn van een verlangen bij de mensen "om zelf het lot in handen te nemen, en zich te verzetten tegen wat men beschouwt als een onrechtvaardige vorm van overheersing". Het hedendaags protest kan gezien worden "als een voortzetting van een

historische traditie". Ontevredenheid en opstand zijn altijd belangrijke elementen geweest in de menselijke geschiedenis, zo blijkt. Tegenwoordig bestaan er ook nog onconventionele vormen van protest als gevolg van een aantal "onvolkomenheden van onze democratie". De burgers trachten door middel van protest de "politici te sturen".

Een land is natuurlijk moeilijk te regeren wanneer de bevolking constant op straat staat. Daarom zal de gevestigde orde in haar beleid de burgers een passievere rol "toemeten", wanneer het systeem kwetsbaar is. De burger mag weer actief worden als het systeem niet meer zo vlug bedreigd zal worden. Hetgeen de auteur niet schijnt te begrijpen is het hoe en waarom van dit alles. Een goed begrip van dit alles veronderstelt ook een analyse van de "oude" sociale bewegingen en het denkraam van het oude sociaal protest. Hij zou dan misschien de belangrijkste functie van de staat ontdekt hebben: de ordehandhaving en de organisatie van de overheersing van de ene klasse over de andere.

José Gavilan

Marc Hooghe. *Met vlag en spandoek. Over hedendaagse actiegroepen.* Globe, Groot-Bijgaarden, 1996, 167 p.

EEN "GEVAARLIJKE" GEVANGENE

Ken Saro-Wiwa wordt op 10 november 1995 opgehangen na een schijnsproces. De aanklacht, medeplichtig aan de moord op 4 gematigde volksgenoten, was duidelijk geënceneerd. Hoewel het Ogoni-volk amper 500.000 zielen telt, hebben ze het de militairen die de lakens uitdelen in Nigeria, knap lastig gemaakt. Vooral de massale boycot door de Ogoni van de verkiezingen van 12 juni 1993 is de militairen zwaar opgebroken. Wiwa moest weg. Geen internationaal protest zou daarbij helpen. De enige die deze staatsmoord misschien kon verhinderen was Shell. Maar deze Brits-Nederlandse oliegi-gant

deed alsof zijn neus bloedde. Geen wonder, de Ogoni hebben de olie-exploitatie behoorlijk bemoeilijkt en daarbij voortdurend de heersende ecologische en sociale wantoestanden aangeklaagd.

Een maand en een dag heet een dagboek te zijn van Wiwa's gevangenschap in 1993. Maar eigenlijk is het een relaas van zijn jarenlange strijd tegen de achterstelling van zijn volk. Hij blijft daarbij consequent loyaal aan de idee van een Nigeriaanse federatie. In tegenstelling tot veel van zijn volksgenoten zou hij tijdens de Biafraanse secessieoorlog partij kiezen tegen de rebellen. Maar hij zou daarbij steeds overtuigd blijven van de kracht van het geweldloze.

In meer dan één opzicht is Ken Saro-Wiwa een veelzijdig man. Hij is zakenman in levensmiddelen, uitgever, politiek activist en journalist. Bovendien dragen heel wat gedichten, romans, toneelstukken, kinderboeken en columns zijn naam. Zijn grootste succes is wellicht de TV-serie *Basi & Co geweest*, waarvan hij tegelijk schrijver en producent was. De soap kon rekenen op een publiek van 30 miljoen kijkers. Zijn populariteit was groot, niet alleen bij de Ogoni.

Maar zijn veelzijdigheid komt ook tot uiting in zijn politiek activisme. Hij pleit voor autonomie van de inheemse volkeren, maar ziet niets in onafhankelijkheid. Bovendien hecht hij net zoveel waarde aan traditie als aan moderniteit. Bodem en ondergrond horen toe aan de gemeenschap die er op woont en werkt. Dit is bovendien de beste garantie dat het ecologisch evenwicht wordt bewaard. Dat laatste zou hem lijnrecht tegenover de machthebbers en Shell plaatsen, die beiden goed geld verdienen aan de olie. In het boek verwijst Wiwa regelmatig naar de medeplichtigheid van Shell. De multinational aarzelt niet om ook het leger in te schakelen om zijn belangen veilig te stellen. Uiteindelijk zou Shell door het aanhoudend protest de oliewinning in Ogoni-land staken.

Soms krijgt zijn discours eigenaardige trekjes. Zo wijt hij de kracht van de Ogoni onder meer aan het feit dat bij de voorouders de meeste huwelijken buiten stamverband verboden waren wat resulteerde in het "(...) behoud van de zuiverheid van de Ogoni" (...) (p89).

In het boek staan een paar slordigheidjes, maar dat ligt misschien aan de vlugge vertaling. Deze editie is immers kort na zijn dood verschenen. Een mooi boek over een tragische werkelijkheid.

Ludo De Brabander

Ken Saro-Wiwa. Een maand en een dag. Notities uit de gevangenis.
Uitgeverij Jan Mets/Amsterdam, Novib/Den Haag, NCOS/Brussel, 1996, 269 p., 590 fr.

SREBRENICA: BLOEDDORSTIG VERLANGEN NAAR ETNISCHE ZUIVERHEID

Bij Icarus is onlangs het boek *Srebrenica, Getuigen van een massamoord* van de auteur *Bob van Laerhoven* verschenen.

Het boek gaat over het lijden van de Joegoslavische bevolking in Srebrenica en de verschrikkingen van een oorlog. Het boek verwittigt ons voor de gevaren van het misdadig nationalisme (hier extremisme genoemd). In dat opzicht is dit werk welkom. Sinds 1989 weten we dat de berichtgeving niet altijd even accuraat is. Fouten in de verslaggeving van gebeurtenissen in China en Roemenië leken toen nog 'professionele' fouten. Sedert de Golfoorlog weten we dat veel professionele fouten gewild zijn. De berichtgeving werd er gemaakt in functie van de wensen van het politieke thuisfront. Al vlug blijkt dat het met het Joegoslavische drama niet anders zou zijn. De eenzijdige berichtgeving houdt de achtergronden van het conflict verborgen.

In het boek *Srebrenica* doorpikt de auteur evenwel niet het dagelijkse mediabeeld. Het boek steunt eerder op emotie dan op een degelijke analyse. De Serviërs zijn slecht. De mensen zijn slecht. De mensen zoeken naar hun wortels, naar hun identiteit en kunnen dit alleen maar vinden door anderen uit te moorden en te verjagen. "Diegenen die we niet kennen en niet begrijpen moeten wij weren" (p61). Het samenleven van Joegoslavische volkeren veertig jaar lang, blijkt het gevolg van de onderdrukking van hun moorddadige instincten door het communisme.

Het boek pleit voor meer imperialistische en moorddadige interventies. Het "niet"-optreden van de "internationale gemeenschap" wordt aangeklaagd.

De auteur heeft een aantal belangrijke vragen niet gesteld. Wie heeft de Kroaten aangezet de onafhankelijkheid uit te roepen? Wie heeft de Kroaten bewapend? Waarom heeft Duitsland de onafhankelijkheid van Kroatië en Slovenië gesteund? Wat zochten de VS en Duitsland in Joegoslavië? Wat is de verantwoordelijkheid van Duitsland in het conflict? Wie zijn de Kroatische en Bosnische machthebbers? Wat verdedigen ze en wat willen ze?

De oorlog in Joegoslavië is op de eerste plaats een oorlog veroorzaakt en in stand gehouden door de buitenlandse inmenging. Duitsland heeft een belangrijke rol gespeeld bij het uiteenspatten van Joegoslavië door de snelle erkenning van Slovenië en Kroatië.

Joegoslavië heeft een belangrijke strategische ligging. Grote olievelden liggen vlakbij: de Kaukasus, de Kaspische Zee, het Midden-Oosten. Joegoslavië is een soort toegangspoort. Dat is de reden voor de vlugge erkenning.

Voor de NATO was het Joegoslavisch conflict dan weer een laboratorium en oefenterrein. In Rusland zou immers vroeg of laat hetzelfde kunnen gebeuren. Maar de interne rivaliteiten tussen de Europese en Amerikaanse NAVO-partners heeft er voor gezorgd dat het conflict zo lang heeft aangesleept.

José Gavilan

Bob van Laerhoven. Srebrenica. Getuigen van een massamoord.
Artsen zonder Grenzen. Icarus, Antwerpen, 1996, 194 p., 550 fr.

DEAUGUSTA-CRASH

Knack-journalist *Rik Van Cauwelaert* kent zijn dossier. Hij brengt een heel toegankelijk beeld van de vele gebeurtenissen die rond deze helicopter-aankoop hangen. Ook voor diegenen die dit onderwerp van iets korter bij hebben gevolgd blijft het bijzonder interessante literatuur.

De synthese - die de auteur overigens zelf ergens met zoveel woorden schrijft - kan met deze zinnen worden weergegeven: "Het is nogal evident dat de PS beïnvloed werd bij het nemen van de beslissing in dit dossier. Maar we vinden niet direct sporen van smoergeld. Het is helemaal niet evident enige bewijzen te vinden dat de SP politiek werd beïnvloed, maar hier hebben we wel tientallen miljoenen smoergeld."

Kortom, een aanrader voor wie soms door de bomen het bos niet meer zag in dit dossier.

Rik Van Cauwelaert, De augusta-crash, Globe, Groot-Bijgaarden, 1995, 229 pag.

NIEMANDHEEFT OOI EEN ROZENTUIN BELOOFD

Mumia Abu Jamal, een Afro-Amerikaan geboren in Philadelphia, wordt op 9/12/1981 gearresteerd op beschuldiging van moord op een blanke politieagent. Mumia was een radiojournalist die het racistisch en gewelddadig optreden van de politie van zijn stad scherp op de korrel nam, en daarvoor ontslagen werd. Op het ogenblik van de feiten verdient hij de kost als taxichauffeur. Op zijn proces beschikt Mumia niet over de geldelijke middelen om alle getuigen ten ontfaste op te roepen en was hij verplicht zijn verdediging zelf in handen te nemen. Tijdens het proces worden valse getuigenissen afgelegd. Mumia wordt ter dood veroordeeld. Sinds 1981 verblijft Mumia in de dodencel - death row - in Huntingdon. In zijn boek brengt Mumia een relaas van het dagelijks leven in deze vergeetputten. De gevangenen verblijven er 22 uur op 24 in een cel van 2m bij 3. De resterende 2 uur worden ze gelucht in stalen kooien onder het oog van de schiettorens. De televisie is de enige ontspanning. De gevangenen op 'death row' mogen niet werken en mogen niet studeren. Sinds de 'crime bill' van president Bill Clinton worden geen beuzen meer toegekend. De vergeetputten van de dood zijn dan ook broeinesten van haat en verbittering. Elke weerbarstigheid wordt zwaar bestraft. Weerloze gevangenen worden brutaal afgetuigd. Het bezoek gebeurt achter glas. Geen enkele aanraking is toegestaan. Zo zitten deze mannen jaren te wachten op hun executie.

Mumia bereidt zich niet voor op zijn dood maar gaat door met leven. Zijn boek is een aanklacht tegen racisme en schetst een stuk geschiedenis van de Afro-Amerikanen in de V.S. :

- de Black-Panther-beweging en de Move-beweging die opkomen voor hun rechten in de jaren '70 in Philadelphia

- de brutaliteit en de provocatie van de politicoptredens en het verspreiden van de crack-drug in de zwarte wijken als onderdeel van het legaal lynchen van de Afro-Amerikanen.

In Pennsylvania is 60% van de bevolking op 'death row' zwart, terwijl deze bevolkingsgroep slechts 9% van de bevolking

uitmaakt. Ook hier wordt het systeem van ongelijkheid tussen zwart en blank consequent toegepast. In een studie gepubliceerd in 1983, komt de dissidente rechter Brendan tot de volgende conclusie : "De kans wordt groot dat ras een belangrijke rol speelt bij de beslissing of de beschuldigde zal leven of sterven". Komt erbij dat een jury in de V.S. 'death qualified' moet zijn, d.w.z. dat de jury bereid moet zijn alle straffen uit te spreken die de grondwet voorschrijft. Wie dus tegen de doodstraf is wordt uit de jury geweerd, en dat zijn vooral vrouwen en zwarten.

Berichten uit de dodencel is een aanklacht tegen de mensonwaardige behandeling van de gevangenen. De V.S. geeft miljarden dollars uit aan constructies van staal en beton waarin de gevangenen van de rest van de buitenwereld worden afgesloten. Meer en meer geld wordt uitgegeven voor politie- en repressieapparaat. Maar meer politie betekent niet minder misdaad. De republikeinen eisen harde toepassing van de wet en het uitvoeren van de doodstraf. Herziening van het proces van een ter dood veroordeelde wordt slechts in uitzonderlijke omstandigheden toegepast, en wordt nog verstrengd in de crime bill van president Clinton. "De wet is een andere manier om aan politiek te doen". Tegen deze uitspraak van een prominent advocaat uit Philadelphia blijft Mumia zich vanuit zijn dodencel verzetten.

M.-J. Vanmol

Mumia Abu Jamal. Berichten uit de dodencel. EPO, Berchem, 1996, 191 pag

HET BELGISCH BUITENLANDS BELEID

Professor Thuyabaert geeft het boek de ondertitel mee : "een inzicht in de internationale actuele omgeving". Het boek geeft wel een sterk gevoel van een hogeschool-cursus : dikwijls erg interessant beschrijvend, maar veel minder graafwerk naar achtergronden. Zelf heb ik geboeid zitten lezen, maar ik kon niet altijd uit de gepresenteerde cases de stap volgen naar sommige (idealistische ?) conclusies, zoals deze die nu volgt bijvoorbeeld.

"Samenvattend kan men stellen dat de internationale samenleving niet meer uitsluitend, zelfs niet meer overwegend, op de zelfzuchtige behartiging van de eigen belangen is afgestemd. De relatieve machtsverhoudingen blijven uiteraard nog bepalend, maar de trend gaat eerder de andere weg op, de onderlinge afhankelijkheid en een groeiend samenhorighheidsgevoel nemen immers in de internationale samenleving een ruimere plaats in."

Was het maar, hoor ik de Libanezen jammeren, belaagd door de gevechtshelicopters van de militaire overmachtige buur uit het Zuiden, die sterk wordt gedekt door de 'internationale samenleving'.

Georges Spriet

Prosper I. Thuyabaert. Het Belgisch buitenlands beleid. Acco, Leuven, 1995, 352 pag, 1260 fr.

Verdere aanwinsten...
(met korte inhoudsbeschrijving)

Union européenne et exportations d'armes.

Bernard Adam (ed.)
Uitg. GRIP, Brussel, 1995, 128 p.
ISSN 0772-3172

Sedert het einde van de laatste Golfoorlog in 1991, zijn de Europeanen gevoeliger geworden voor de verspreiding van conventionele wapens. Maar de wil om de controle op de export van wapens te doen toenemen geraakt tegelijk gewrongen met het opengooien van de interne grenzen van Europa. De afzonderlijke naties zijn o.a. nog steeds zelf volledig soeverein in het geven van licenties voor de wapenexport. Het boekje bepleit daarom een gemeenschappelijke reglementering binnen het kader van een "Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid"

Voices of the earth. Indigenous Peoples, new partners & the right to self-determination in practice.

Leo Van der Vlist (ed.)
Uitg. International Books, Utrecht, 1994, 335 p.
ISBN 90 6224 983 3

Anno 1994 wordt de eis van inheemse volkeren tot zelfbeschikking nog steeds als zeer controversieel ervaren en zelfs als een bedreiging voor de wereldorde. Maar het mechanisme van deze wereldorde, heeft er voor gezorgd dat milieu en leefomgeving van de inheemse volkeren werden vernietigd. De Verenigde Naties hebben 1995-2004 uitgeroepen tot decennium van de inheemse volkeren. In dit boek worden de bijdragen gepresenteerd van vertegenwoordigers van inheemse volkeren overal ter wereld. Het is een bundeling van teksten gebracht op een Internationale Conferentie van de VN waar gepleit wordt voor een duurzame ontwikkeling en respect voor culturele rechten.

The State of the World's Refugees. In search for solutions.
United Nations High Commissioner for Refugees,

Uitg. Oxford University Press, 1995, 264 p.
ISBN 0-19-828043-2

Ruanda, Irak, Bosnië, Tadjikistan, Somalië,... de laatste jaren kregen we te maken met een opeenvolging van massale vluchtelingenstromen. Oorlog, economische, politieke en ecologische redenen hebben de stroom al doen aanzwellen tot 50 miljoen vluchtelingen. Het boek onderzoekt de oorzaken en zoekt tegelijk naar oplossingen. Het verschaft de lezer daarbij een aantal recente cijfers en statistische tabellen. Interessante en noodzakelijke lectuur voor al wie een algemeen overzicht wenst van dit wereldwijde probleem.

L'OSCE et les conflits en Europe.
Vincent Ramelot et Eric Remacle
Uitg. GRIP, Brussel, 1995, 136 p.
ISSN 0772-3172

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), was in de jaren van de koude oorlog het enige internationale orgaan waar Oost en West samen praatten over problemen van veiligheid in Europa. De activiteiten en het belang van de OVSE worden dikwijls onderkend. Nochtans is ze zeer actief betrokken bij diverse vredesprocessen zoals in Bosnië en Nagorno-Karabach. Bovendien is de OVSE zich bewust van preventieve diplomatie in regio's die nu nauwelijks de media halen. Maar organisaties die meer op militaire leest zijn geschoeit zoals de NAVO verhinderen een al te prominente rol van de OVSE.

Ontstolen Welvaart. Kroniek van duurzaam Nederland.
Platform voor Duurzame Ontwikkeling/Mets, Utrecht, 243 p.
ISBN 90 5330 148 8

In de enorme economische ontwikkeling die we de laatste decennia moemaken, zijn er tegelijk tekenen dat de welvaart afneemt: toenemende armoede, werkloosheid, aftakeling van milieu en natuur en bedreiging van de gezondheid en veiligheid. De welvaart lijkt ons ontstolen te worden. Het boek tracht ons te overtuigen van de noodzaak om over te schakelen naar een duurzame

samenleving.
Het is een bundeling van verschillende bijdragen gebaseerd op zogenaamde duurzaamheidsdebatten. Deze debatten handelen over zeer verschillende thema's telkens in het duurzame ontwikkelingskader. Het boek bewijst dat Nederland nog steeds over een rijke debatcultuur beschikt.

Kinderen van het getto. Joodse revolutionairen in België (1925-1940)
Rudi Van Doorslaer
AMSAB, Gent/Hadewijch, Antwerpen, 1995, 253 p.
ISBN 90 5240 243 4

Na de eerste wereldoorlog kwamen duizenden arme joden uit Oost- en Centraal-Europa naar België. Ze vluchtten voor het anti-semitisme en zochten in Antwerpen en Brussel werk en welvaart. Onder hen ook opvallend veel revolutionairen. Het boek volgt de joodse communistische migranten van bij hun immigratie in de jaren twintig. Rudi Van Doorslaer praatte met leiders en militanten en schreef een soort mentaliteitsgeschiedenis.

Pesten op school. Een actieprogramma. Handboek voor de begeleider.
Veerle Stevens en Paulette Van Oost.
Uitg. Garant, Leuven/Apeldoorn, 1995, 140 p.
ISBN 90-5350-357-9

Pesten komt op school veelvuldig voor, in kleinere of grotere mate. Het probleem moet dan ook 'ten gronde' worden aangepakt. Op basis van onderzoeksresultaten en feed-back van proefscholen is een actieprogramma ontwikkeld op drie niveaus: school-, groeps- en begeleidingsniveau. Het boek reikt technieken aan die het fenomeen pesten op school moeten tegengaan.

colofon

samenstelling:
M.J. Van Mol
redactieraad: R. Hubo, W. De Raes, J. Gavilan, L. De Brabander, G. Spriet

de koers uit zullen stippelen.

Door de invoering van de euro krijgt de Europese Centrale Bank een buitensporige macht. Het Verdrag van Maastricht ontzegt de regeringen het recht om aan hun Nationale Bank richtlijnen te geven voor het muntbeleid. Zo komt duidelijk tot uiting dat de Nationale Banken onderworpen zijn aan de groep die de financiële markt domineert.

De uitwerking van de budgettaire politiek van de lidstaten zal meer en meer gecentraliseerd worden en toevertrouwd aan de supra-nationale instellingen van de E.U. Zo worden de lidstaten een financieel beleid opgedrongen buiten alle controle van de nationale parlementen en het Europees Parlement. Het gevolg van deze ontwikkeling zal zijn dat de burgers in de E.U. zich nog meer zullen vervreemden van de Europese instellingen. Deze zullen bij de man in de straat nog meer overkomen als instellingen die hun verworven rechten wegnemen en hun maatschappelijke positie ondergraven. De kloof met de politiek, of ze nu een nationaal of Europees mandaat hebben, zal er nog door vergroten. De burgers worden aldus een makkelijke prooi voor populistische xenofobe retoriek van onverdraagzaamheid tegenover andere bevolkingsgroepen in de samenleving.

Op dergelijke wijze vormen onze traditionele politici, die deze E.U. verdedigen, zich bewust of onbewust om tot waterdragers van rechts.

Voor en tegen

De internationalisering van de menselijke activiteiten op onze planeet is een realiteit. Het zou dom zijn dit te negeren, en ons op te sluiten in onze schelp. Door deze internationalisering hebben we de mogelijkheid diverse volkeren en culturen beter te leren kennen. We kunnen vlugger gegevens en kennis uitwisselen en ons bewuster worden van bijvoorbeeld ecologische problemen om in de toekomst het geluk van de aardbewoners te verzekeren.

Dit zijn enkele positieve elementen van deze ontwikkeling.

Maar er zijn ook negatieve kanten aan de huidige gang van zaken.

Wanneer de economische en politieke instrumenten van onze veranderende wereld in de handen zijn van financiële groepen, zonder enige controle van de samenleving, en voor wie enkel de maximalisering van de winst de basisregel vormt, dan moet het sociale waken. Er wordt dan geen rekening gehouden met sociale waarborgen, en de mensenrechten krijgen er slechts een plaats, in die mate dat ze de winstmaximalisering niet in de weg staan. Dergelijke evolutie

1948

Verscheidende pro-Europese bewegingen komen in congres bijeen in Den Haag en stellen voor een Europese Unie op te richten.

1951

De zes (België, Frankrijk, Duitsland, Italië, Luxemburg en Nederland) ondertekenen het verdrag van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS). Dit was een initiatief van Robert Schuman en Jean Monnet.

1952

De zes stichten de Europese Defensie Gemeenschap.

1954

De Franse Nationale Vergadering weigert de Europese Defensie Gemeenschap te ondertekenen.

1957

Ondertekening door de zes van het Verdrag van Rome, waardoor de EEG, Europese Economische Gemeenschap en Euratom ontstaan.

1958

De werkzaamheden van de EEG starten. De eerste voorzitter van de EEG-Commissie is Walter Hallstein.

1968

De laatste doekrechten tussen de EEG-lidstaten worden opgeheven, er wordt een gemeenschappelijk EEG-tarif ingesteld.

1972

Invoering van de muntstang, de zes staten komen overeen de schommelingen van hun munten onderling te beperken.

1973

Ierland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk treden toe tot de EEG.

1979

Invoering van het Europees Muntstelsel (EMS) zonder het Verenigd Koninkrijk.

1986

Spanje, Portugal en Griekenland worden lid van de EEG. De twaalf ondertekenen de Eenheidsakte die de oprichting van de eenheidsmarkt voor 1992 bepaalt.

1990

Vijf staten van de Gemeenschap ondertekenen het Schengen-akkoord over het vrij verkeer van personen in de EG. Liberalisering van het kapitaalverkeer. Start van de economische unie en van de politieke unie.

1992

Verdrag van Maastricht. Europese Gemeenschap wordt Europese Unie met o.a. vrij goederen- en kapitaalverkeer, stoppen naar de eenheidsmunt (convergentienormen) en naar een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

1993

Europese eenheidsmarkt, vrijheid van goederenverkeer in de Europese binnenmarkt.

1994

Finland, Zweden en Oostenrijk worden lid van de Europese Unie.

Stichting van het Europees Muntinstituut als voorloper van de Europese Centrale Bank.

1999

Beoordeling van de EU-lidstaten die beantwoorden aan de gestelde criteria om deel te kunnen nemen aan de muntunie.

Wisselkoersen vastleggen van de deelnemers aan de euro.

Oprichting Europese Centrale Bank. Invoering van de euro als betalingsmiddel.

2002

Euro vervangt de nationale munten die uit het geldverkeer worden genomen.

De Europese weg

leidt ons in een gevaarlijke richting die een hypotheek dreigt te leggen op alles wat een vooruitgang inhoudt voor de leefomstandigheden van de mens.

In het kader van dit beloop hebben we gepoogd aan te tonen dat de invoering van de eenheidsmunt vooral de grote Europese financiële kringen dient. Dat deze euro voor hen in de eerste plaats een economisch wapen is in de concurrentiestrijd met de andere economische regio's ten koste van de wereldbevolking.

Welk Europa?

We zijn niet tegen een toenadering van de Europese volkeren, integendeel. Maar ons Europa is niet dat waar het financieelkapitaal domineert en de mensen in hun bestaanszekerheid ondermijnt. We zijn voor een Europa waar de mensen centraal staan, en waar de sociale zekerheid van het dagelijkse leven het uitgangspunt moet zijn voor iedere verdere uitbouw van de Unie.

We begrijpen niet dat de meerderheid van onze politici het dictaat van Maastricht aanvaard hebben zonder dat

een uitgebreid sociaal luik in de tekst was opgenomen. Ze hebben zich daarentegen tevreden gesteld met een aanhangsel dat vol staat met retorische wensdromerij. Het lijkt alleen maar te moeten dienen om hun kiezersachterban te sussen.

Bijlektuur van het Verdrag van Maastricht had het toch duidelijk moeten geweest zijn - voor wie het gelezen heeft natuurlijk - dat hiermee een startschot gegeven werd voor het sociale slopingswerk in de E.U.. Het is schrijnend hoe het onder zeer weinig belangstelling vanwege de Belgische parlementairen aanvaard werd, en hoe er in de syndicale wereld bijzonder passief is op gereageerd. We vrezen dat voor de uiteindelijke invoering van de eenheidsmunt, en voor de verdere uitbouw van de E.U. de intergouvernementele conferentie hetzelfde scenario zal gevolgd worden zonder inspraak van de burgers. Dat is de democratie zoals de E.U.-beleidmakers ze zien.

Antoine Uytterhaeghe

Defensie tegen veiligheid

Het dreigt door de discussies over de muntunie wat overschaduwde te worden, het debat over de veiligheid. Nochtans staat het mede in het centrum van de gesprekken voor de Intergouvernementele Conferentie, die van start ging in Turijn. Het gaat om de gehele architectuur van de Europese veiligheid. En hoewel de zaken nog niet definitief beslecht zijn tekenen zich toch een aantal contouren af. Het veiligheidsconcept waar vertrokken van wordt stoelt op de militaire versterking, en de traditionele dreiging geweld te gebruiken. De hoofdtoon, die blijkbaar geen dissonantie aanvaardt, zegt onomwonden dat de Europese Unie militair moet versterkt worden, als Europese pijler van de Atlantische alliantie, en dit gelijktijdig aan de uitbreiding van de Navo.

Nu, wie het over een gemeenschappelijke politiek heeft zou minstens de gemeenschappelijke belangen moeten kunnen preciseren, evenals de uitdagingen waartegenover de veiligheid van de E.U.-lidstaten - en de andere landen van dit continent - zal geplaatst worden.

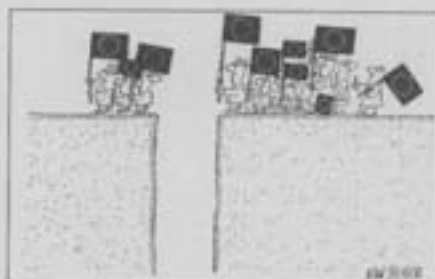
De Europese Raad van Lissabon, juni 1992, bracht een eerste beschrijving van deze gemeenschappelijke belangen. In het rapport Matutes van het Europees Parlement (april '95) werden deze nogmaals herhaald, en verfijnd tijdens de W.E.U.-top (West-Europese Unie - militair akkoord in Europa sedert 1954) in Madrid van 14 november '95. Men spreekt dan over de nabijegelegen landen of regio's, over de politieke stabiliteit van een land of een regio, of over de bedreiging van de belangen van de Unie wat de veiligheid betreft.

Onder deze algemene verwoordingen schuilt een strategisch project: de visie van een -bedreigde- macht, die zich militair sterk moet maken.

Maar over welke bedreiging hebben ze het dan precies? De witboeken van de defensie-ministers in Duitsland en Frankrijk, de documenten van de WEU en de Navo convergeren op dit vlak. Het oosten is geen vijandig blok meer, maar we hebben wel een boel risico's rondom ons. Het gaat om het gevaar van gewapende conflicten (zoals ex-Joegoslavië), proliferatie van massavernietigingswapens, terrorisme, criminaliteit, drughandel en illegale migratie (sic), milieuproblemen. Bovendien wijst men naar de instabiliteit van Rusland, de zuidkant van de Middellandse Zee, met wie verdragen moeten worden gesloten "om te verhinderen dat economische onevenwichten zich zouden omvormen tot bedreigingen voor de veiligheid van het continent".

Militair antwoord

Het antwoord ligt dan bijvoorbeeld in de operationele versterking van de WEU, via de oprichting van gemeenschappelijke legercorpsen (zie Vrede nr. 314: Eurocorps, Euromar, Euomarfor, Frans-Britse luchtmachtgroep, samenwerking Duitsland-Nederland...). Dit alles met het oog op bepaalde missies die door het Petersberg-rapport van 1992 als volgt

werden omschreven: "humanitaire missies en evacuatie van landgenoten, peacekeeping, crisisbeheer via slagkrachtige militaire opdrachten, peace-enforcement". Dit wordt de "nieuwe defensie" genoemd, hoewel het puur om interventie, en dus om een strategie op basis van militaire macht, gaat.

In dit kader spreekt men ook over de gelijktijdige uitbreiding van de Navo en de WEU.

We stellen dan ook een kwalitatieve militaire versterking vast met de herbevestiging van de Amerikaanse aanwezigheid, de directe participatie van Duitse troepen in Navo-operaties buiten de verdragszone, de oprichting van een Europees Bewapeningsagentschap, en de openlijke opname van Frankrijk in de geïntegreerde militaire Navo-structuur. De Franse militaire hervormingen spelen zich op twee vlakken af: de stap naar een professioneel leger én het perspectief van europeanisering van de Franse nucleaire slagkracht.

En terwijl Chirac verwees naar de moeilijkheden van Frankrijk tijdens de Golfoorlog legde hij uit dat Frankrijk 50 à 60.000 soldaten op buitenlandse missie moet kunnen sturen, en niet slechts de 10.000 van vandaag.

Het debat rond de Europese veiligheid is een ware uitdaging voor de progressieven en de vredeskrachten, zoals het ook een uitdaging is voor de volkeren van dit continent. Het debat over de vrede zelf, over de voorwaarden om tot

een duurzame vrede te komen moet ook met deze gewijzigde situatie rekening houden.

We zijn nog niet ver op de weg naar een atoomwapenvrije wereld, en in plaats van het einde van de blokken zien we de Navo naar het oosten oprukken. Het debat moet nu gaan over de aard van mogelijke dreigingen en over onze antwoorden.

Risico's

Het zou absurd zijn te negeren dat er stabiliteitsrisico's zijn Midden- en Oost-Europa, met overal sterke nationalistische tendensen (niet alleen in Oost-Europa trouwens), of met de integristische opstoten in het Middellandse Zeegebied, of opstanden in het zuiden. Maar onze militaire invulling van veiligheid vindt snel z'n grenzen.

Er bestaan inderdaad gemeenschappelijke belangen voor de E.U.-lidstaten: belang van stabiliteit in Midden- en Oost-Europa en Rusland, belang van oplossen van etnische spanningen, belang van verminderen van de sociale kloof, meer specifiek in het Middellandse-zeegebied. Maar deze dreiging heeft geen militair karakter. De oplossing moet dan ook van een andere aard zijn: economisch, sociaal, politiek. Welke veiligheid kan er bestaan zonder werkelijke ontwikkeling?

Ik moet toegeven dat verschillende teksten deze niet-militaire dimensie van de veiligheid onderkennen. Maar we blijven enerzijds versteld staan van de omvang en het belang van het militaire (met grote gevolgen op het budget), en anderzijds van de drastische inkrimpingen van de fondsen voor ontwikkelings samenwerking, of het opleggen van ultraliberale economische normen. Bovendien kan gesteld worden dat deze militaire benadering (WEU, het nucleaire, de Navo) op zichzelf een bedreiging van de veiligheid vormt. En we mogen evenmin de politieke ondergrond van de

militaire integratie overslaan: "De eigen militaire bijdrage van de E.U. aan het behoud van de vrede in Europa, en aan de bescherming van haar burgers tegen buitenlandse druk is een onmisbaar element van de eigen identiteit van de Europese Unie," zegt een document van de CDU/CSU met zoveel woorden.

Ontwapening

De vredeskrachten pleiten voor een veiligheid in samenwerking met de buren, niet tegen de buren. Het gaat dus om de opbouw van een nieuw en waarachtig veiligheidssysteem. Tegenover de huidige militariseringsprojecten in WEU en Nato - én in de verschillende landen Frankrijk, Duitsland (en België met z'n roep naar een verhoging van het defensiebudget nvdr) - stellen wij een positieve invulling van de veiligheid door demilitarisering en ontwapening. We willen verder bouwen op de CFE-akkoorden (vermindering conventionele bewapening), op de principes van het Helsinki-proces... Daarenboven is de druk voor de sociale noden een hefboom voor de bevolking tot vermindering van de militaire budgetten.

We weten dat de Franse kernproefnemingen onder meer hebben gediend om de laboratoriumtests op punt te stellen. De vredesstrijd blijft om dezelfde inzet gaan: het elimineren van het atoomwapen. Het probleem heeft zich nu nog verbreed door het Franse voorstel om de nucleaire slagkracht aan Europa aan te bieden. De publieke opinie moet hier op reageren, ook wetende dat de atoomproefnemingen binnen de vijftien lidstaten onenigheid kende. De reacties van de bevolking blijven voldoende sterk om regeringen te appelleren.

Alternatief

De versterking en uitbreiding van de Nato roepen, zeker ook in Midden-Europa, tegenstrijdige reacties op. Zo is het voor sommigen een veiligheids-garantie, en tegelijkertijd voor anderen een element van spanning met groot risico voor escalatie. Er zal geen uitweg zijn zonder politieke akkoorden, en zonder een nieuw veiligheidssysteem dat moet groeien terwijl de druk op de Nato voor ontwapening, en ontbinding tegelijkertijd toeneemt. Te ambitieus? In een modern en progressief veiligheids-concept is er geen plaats voor militaire afschrikking, wel voor solidaire, gedeelde en gelijke veiligheid voor allen.

Als alternatief op dit dominante en militaire Europa in voorbereiding, is er het werk voor een democratische en vreedzame omvorming van de huidige unie naar een paneuropese instelling voor samenwerking en veiligheid. Dit kan een forum van Europese naties worden, als regionale organisatie van de V.N., waarin alle landen gelijke rechten en plichten hebben, en waar de gemeenschappelijke sociale, economische en politieke problemen ter sprake kunnen komen...

Dit vergt een totaal gewijzigde krachtsverhouding, m.a.w. dit vergt een krachtige politieke en pacifistische

strijdbeweging. Deze kwestie zoekt zijn weg. Het debat over de militaire interventie - in Bosnië, in Somalië - heeft scherpe confrontaties uitgelokt, ook binnen de progressieve krachten. Dit is normaal, de nieuwe situatie vraagt om vernieuwde wegen.

Deze kwestie wordt dringend. De druk om de militaire integratie en versterking is omvangrijk. 1996 wordt een jaar van keuzes. Dit is meteen een oproep aan alle progressieven en vredeskrachten hun verantwoordelijkheid op te nemen.

Daniel Cirera
Mouvement de la Paix,

Militaire dienst in Europa

Landen	Globaal effectieven	Opgeroepen	Diensttijd
Duitsland	339.900	137.300	10 maand
Denemarken	33.000	8.300	4 tot 10 maand
Spanje	206.000	126.000	9 maand
Griekenland	171.300	114.000	23 maand
Hongarije	70.500	47.500	12 maand
Italië	328.700	174.700	12 maand
Nederland (*)	74.400	27.700	9 maand
Polen	278.600	158.100	18 maand
Portugal	54.200	17.600	4 tot 18 maand
Rusland	1.520.000	400.000	24 maand
Zweden	64.000	31.600	7 tot 15 maand
Tsjechië	86.400	40.400	12 maand
Turkije	507.800	415.200	18 maand

(*) overgang naar een beroepsleger.

Beroepsleger: België: 47.200; Groot-Brittannië: 236.900.

In Duitsland stijgt het aantal dienstweigeraars aanzienlijk. In 1995 werd met 160.000 een recordcijfer bereikt.

De relatie tussen werkelijke economie en financiële economie

De synthese van mijn betoog valt te vatten in deze woorden: "er is niet teveel Europa, maar te weinig". Men mag zich niet van strijd vergissen. Als we mislukken in de uitbouw van een Europa dat werkelijk politiek, economisch, sociaal, fiscaal is, en niet alleen monetair, dan winnen diegenen die geen Europese munt willen om andere redenen die dan verband houden met de internationale ordening, met de dollarzone en met de mundialisering en liberalisering van de kapitalen.

Centraal in het debat staat de verhouding tussen de werkelijke economie en de financiële economie.

Laat me eerst de vaststelling maken dat, eind de jaren '80, de Keynesiaanse multiplier in elk van de toenmalige EG-lidstaten afzonderlijk slechts het peil 1 bereikte: het hoogste in Duitsland, het laagste in België (0,3), waar de economie veel meer open is. Dat wil dus zeggen dat er geen enkele hoop, geen toekomst is voor een regulering (in de Keynesiaanse betekenis) van de investeringen voor relance, voor tewerkstelling op het puur nationaal niveau.

Er is trouwens ook geen toekomst voor een nationale deregulering, of een Europese non-regulering, of voor een mundialisering die alles zou regelen.

Afgeleide producten

Een blik op de cijfers. België heeft een BNP van 8.000 miljard BF. Onze buitenlandse schuld bedraagt 10.000 miljard. (Er bestaat geen enkel verband tussen beide gegevens, maar dat is niks.) Een optelling van de balansen van de financiële instellingen in dit land brengt ons op een totaal van 24.000 miljard. Dit betekent eenvoudigweg als men het actief en passief beschouwt van het Belgisch financieel systeem, die schuld van 10.000 miljard eigenlijk niet zo erg is als ie wel lijkt. Want België is een rijk land met een positieve handelsbalans, een land dat aan andere landen leent. Het ergste cijfer moet nu echter nog volgen, het wordt nergens gepubliceerd. Het gaat om het bedrag van de "afgeleide producten", buiten balans, voor een totaal van 240.000 miljard BF voor wat het Belgisch financieel systeem betreft.

De verhouding 24.000 miljard aan balanstotalen tegenover de vermelde 240.000 miljard toont het belang van de deregulering door de afgeleide producten, en het belang van de financiële "bel" - zoals luchtbel - in de resultaten van het financieel systeem. Door de computers op deze "futures" te laten draaien, deze "options" en "swaps" kan men rijkdom creëren. Dit fenomeen is uiteraard de voornaamste bedreiging voor de werkelijke investeringen, voor de tewerkstelling, voor de openbare diensten.

Op het actief van de banken vindt men 8.300 miljard BF interbankair, op het passief 10.100 miljard interbankair. Dat wil eigenlijk zeggen dat men dagelijks onder de banken zegt: "tiens, kan ik je geen miljard lenen?" Om wat mee te doen? Om vanavond bijvoorbeeld aan iemand anders te lenen. Als we dat dan met tien doen, kan eenieder wel enkele centiemmen winnen... We vinden wel iemand die op het einde betaalt.

Men verdient dus geld door niks te doen, of beter gezegd, enkel door de computers te laten draaien. Zo kan men spelen op financiële producten in de toekomst. En kan men niet alleen op de enkele centiemmen van het interbankair circuit spelen, maar ook op een toekomstige verkoop bijvoorbeeld die onmiddellijk wordt ingedekt door een tegengestelde transactie. Als bank is er dus geen risico: het koper, de cacao of dollars die worden gekocht zijn onmiddellijk reeds verkocht eveneens in een toekomstig tijdstip. Dat kan gaan over werkelijke producten, maar ook over niet-reële, over waardepapieren... Zo ontstonden de "futures", de "options", de "swaps" die we afgeleide producten noemen omdat ze niet in de balansen van de banken voor komen.

Controle

Het volstaat dus niet te zeggen dat we een Europese regering nodig hebben die zich bezig houdt met tewerkstelling en een centrale bank. Men is bang dat de Centrale Bank alles zou dirigeren. Maar centrale banken dirigeren juist niks. Hun reserves en hun interventiecapaciteiten stellen niks voor tegenover de duizenden en duizenden miljarden die de financiers dagelijks over onze planeet doen draaien. Er moet dus dringend gereguleerd worden: een regelgeving die niet alleen een monetair beleid inhoudt, maar die in

staat is de financiële instellingen te controleren.

We moeten dus een ruimte vinden voor regulering op Europees niveau - en dat is veel meer dan een centrale bank. Het gaat voornamelijk om controle-organen te kunnen ontwikkelen en een ruimte vinden voor politieke regulering. In dit perspectief is een Europese munt een noodzakelijke, maar onvoldoende, voorwaarde.

Het hoofdprobleem situeert zich in de verhouding van de werkelijke economie en de financiële economie, d.w.z. controle herwinnen op het "gekke geld" en op de financiële "bel" die alle arbeid doodt, want ze belet, in de markteconomie, dat er nog aandacht gaat naar de echte goederenproductie.

François Martou
(voorzitter Mouvement Ouvrier
Chrétien, de Franstalige KWB)

Verkorte weergave van zijn uitspraak op een colloquium over de muntunie georganiseerd door onze vrienden van "Rencontres", in het Europees Parlement op 11 januari 1996. De volledige teksten - in 1 Frans - zijn verkrijgbaar via het secretariaat van Vrede.

Ze zeggen het zelf...

De gewezen Franse president, de liberaal Giscard d'Estaing, en de gewezen Duitse kanselier, de sociaal-democraat Helmut Schmidt, sinds lang uitstekende vrienden, hebben elkaar ontmoet om te praten over hun Europa. Giscard verklaarde te huiveren voor de bestaande financiële markten en de 'wisselkoersen'. De 'markten', zegde hij, die alleen kijken naar de korte termijn en geen interesse hebben voor de consolidatie van het systeem op lange termijn. Schmidt zegde met angstig ongelof te kijken naar de 'sinds twintig jaar veranderde markten waar jonge snaken tussen de 25 en 35 jaar op het scharp van de snede speculeren en dagelijks meer geld verhandelen dan er diensten en goederen aangeboden worden'. Was het echter ook niet de door hen gevoerde politiek die tot deze zonderlinge wereld heeft bijgedragen.

Turkse auteur Kemal veroordeeld

De meest bekende Turkse schrijver Yachar Kemal werd op 7/3 door het Hof van de Staatsveiligheid in Istanboel veroordeeld tot twintig maanden voorwaardelijke gevangenis op beschuldiging van separatistische propaganda en aanwakkering tot haat. Zijn misdadaad had er in bestaan in een interview in het Duitse weekblad "Der Spiegel" de aandacht gevestigd te hebben op de misdadige politiek en het militaire optreden van de Turkse regering tegen de Koerden. "Er zijn meer dan drie miljoen mensen gedeporteerd, meer dan vierduizend vermoord, hectaren bos en graanvelden verbrand en talrijke dorpen vernietigd", zegde Kemal in een interview met de Franse krant "Le Monde".

Yachar Kemal waarvan reeds vijf miljoen boeken in verschillende talen werden verspreid en waar van de laatste roman 600.000 exemplaren in Turkije werden verkocht, verklaarde zijn strijd ten gunste van het Koerdische volk met al zijn krachten te zullen verder zetten. (ads)

Journalisten, spionnen van de C.I.A.

In 1977 werd door de Amerikaanse senaat een wet goedgekeurd waarin vermeld werd dat de C.I.A. niet het recht had journalisten en leden van Peace Corps of vertegenwoordigers van kerkelijke organisaties aan te werven voor spionagewerk.

In een post-scriptum, in kleine lettertjes, werd er aan toegevoegd dat uitzonderingen mogelijk zijn, als de Director of Central Intelligence (C.I.A.) John Deutch dit goedkeurt.

De krant "Le Monde" (29/2) wijst er op dat gedurende negentien jaar de uitzondering de regel is geworden.

De Raad van Buitenlandse Zaken, een privé-studiecentrum dat ook het blad "Foreign Affairs" uitgeeft, zegt dat de V.S. de "luxe" zich niet kan permitteren van een medewerking van journalisten af te zien. Een dergelijke verklaring had reactie voor gevolg vanwege de voorzitter van Associated Press en de voorzitter van CNW die er op wijzen dat alle journalisten door dergelijke standpunten in gevaar worden gebracht. John Deutch verklaarde deze zienswijze te kunnen begrijpen maar wijst er op dat de C.I.A. bij uitzonderlijke situaties zich niet kan veroorloven niet op journalisten een beroep te doen. Het post-scriptum blijft dus gehandhaafd. (ads)

Verenigde Naties / 39 landen verliezen stemrecht

Negenendertig landen van de honderdvierentachtig leden van de Verenigde Naties - waaronder zestien Afrikaanse - verliezen hun stemrecht in de Algemene Vergadering van de V.N. omdat zij hun bijdrage niet betaalden. Het charter van de V.N. voorziet dat ieder lid zijn stemrecht verliest als deze meer dan twee jaar over tijd is met de betaling van zijn lidgeld. De niet-betalingen lopen op tot 3 miljard dollar waarvan 1,2 miljard dollar voor de Verenigde Staten. Om zijn stemrecht niet te verliezen regelt Washington het echter om nooit meer dan twee jaar achter te staan. Alles kan dus naarmate men rijk of arm is. (ads)

Bosnische soldaten in Iran

De Amerikaanse krant New York Times (4/3) heeft bekend gemaakt dat zij van twee Bosnische verantwoordelijken vernam dat de Bosnische regering troepen stuurde naar Iran om aldaar opgeleid te worden. De New York Times beweert van ambassadeurs van Europese landen vernomen te hebben dat het om enkele honderden soldaten gaat die een tactische opleiding volgden of nog volgen. De Verenigde Staten beloofden de Bosnische regering haar leger te bewapenen en op te leiden vanaf de maand juli. De aanwezigheid van Bosnische soldaten in Iran en de ontdekking van trainingskampen van moudjahidins in Bosnië dreigen rond het Amerikaans initiatief wat vragen te doen oprijzen in bijzonder omdat de V.S. een campagne voert tegen Iran en met alle middelen de Europese landen tracht hierbij te betrekken. (ads)

Libanon: leger verbiedt manifestaties van vakbonden

Het is reeds enkele jaren geleden dat we in het T.V.-nieuws geconfronteerd werden met een volledig vernietigd Libanon, meer bepaald Beiroet. Sinds 1992 is de miljardair Rafic Hauri, een vertrouwensman van de Koning van Saoedi-Arabië, eerste minister. Alles wordt sindsdien op de heropbouw van het land gezet in bijzonder van de luxegebouwen in de hoofdstad. Ondanks er een nood is aan minimum 130.000 sociale woningen staan in Beiroet 60.000 appartementen leeg en in gans Libanon 100.000. Op vraag naar sociale woningen e.a. hoogstnoodzakelijke sociale tussenkomsten is het antwoord

van de premier: "de staatskas is leeg", zodat het opnieuw op de rug van de armste lagen van de bevolking is dat men nieuwe lasten wil leggen. Het minimumloon bedraagt echter slechts 4.800 B.-frank en het gemiddeld maandloon 15.000 B.-frank. De kerken en de beroepsorganisaties van ingenieurs, advocaten e.a. kritiseren deze gang van zaken die gepaard gaat met de beperkingen van de democratie. De regering maakt zich hierover weinig zorgen. Integendeel. Toen de Confederatie van Libanese arbeiders (CGTC) op 29 februari opriep tot een algemene staking en betoging werd door het leger de noodtoestand uitgeroepen. (ads)

Franse ex-waffen SS-officier vraagt pensioen

"Rekening houdende met de speciale toestand van het regiment waartoe de belanghebbende behoorde"... Zo begint de tekst van de militaire onderzoekscommissie van Straatsburg die zich moest uitspreken over de toekenning van een invaliditeitspensioen voor een "oud-strijder". Het bewuste regiment droeg de naam "Der Führer" en behoorde tot de divisie "Das Reich". De belanghebbende is een Elzasser die door de Duitsers in 1940 als soldaat werd opgeroepen maar die lid werd van de Waffen SS en ... op 10 juni 1944 deelnam aan de moordpartij in Oradour-sur-Glane waarbij 642 burgers werden afgemaakt. Na zijn positief oordeel laat hogergenoemde commissie aan de competente diensten de zorg om te oordelen of de ex-SS'er recht heeft op pensioen. (ads)

De "sex"-markt

Honderd miljoen is het aantal kinderen dat jaarlijks op de sexmarkt wordt misbruikt, vermeldt een Noorse studie. Van zijn kant verklaarde End Child Prostitution in Asian Toerisme (ECPAT) dat kringen van proxeneten 10.000 kinderen uitbuiten in Bangladesh, 60.000 in de Filipijnen, 500.000 in India en China en honderdduizenden in Thailand en Sri Lanka, waarvan de laatste de reputatie hebben van paradijs voor de pedofielen. Deze kinderen moeten de sex-toeristen, die in grote mate uit Japan, de V.S., Duitsland, Australië en Canada komen "bevoorraden". De sex-exploitatie is bezig zich te verplaatsen naar Brazilië, San Domingo en Colombia. (ads)

“Verandering heeft tijd nodig”

In april 1994 konden alle Zuid-Afrikanen deelnemen aan de eerste democratische verkiezingen in het land. Daarin behaalde de bevrijdingsbeweging A.N.C. bijna tweederden van de stemmen, zodat zij het merendeel van de ministers kon leveren in een regering van nationale eenheid.

De Afrikanen hoopten dat het land nu eindelijk zou veranderen en dat er middelen zouden komen om hun problemen op te lossen: meer grond voor zwarte boeren, meer jobs, betere huizen, meer scholen en hospitalen... Daarom werkte de overheid een vijfjarenplan uit "Reconstruction and Development Plan", RDP, waardoor de eerste vijf jaren 250 miljard Belgische frank zouden uitgegeven worden voor de meest dringende noden.

Wat is er veranderd na anderhalf jaar nieuwe regering en RDP?

De meest zichtbare verandering tijdens mijn bezoek was die op de televisie: tot voor kort waren de programma's grotendeels voor blanken (15% van de bevolking) en in het Afrikaans; nu is het écht een heel gemengde zender geworden die alle groepen probeert aan te spreken en extra-aandacht heeft voor de Afrikanen. Wat enorm opvalt is het publiciteitsspotje voor TV-1: een mooie videoclip rond het liedje "Simunye" (we are one - of "the song of unity" zoals veel Afrikanen me zeggen) waarin een échte gemengde samenleving te zien is in heel goede verhoudingen. En die boodschap lijkt goed over te komen bij het publiek.

Wat echter ook opvalt is de commercialisering van de televisie. Om de 10 minuten worden de programma's onderbroken door reclame... één van de symptomen waaruit blijkt dat de regering de privé-ondernemingen niets in de weg legt, en op hen rekent voor het aanzwengelen van de economie.

De meeste vooruitgang is gemaakt op vlak van water- en elektriciteitsvoorziening. Regelmatig zag ik langs de weg een groot bord "RDP-programma: aanleg van waterleiding of spaarbekken". In de krottenwijk Khayelitsha wees Vuyani Nguka, de nieuwe zwarte burgemeester, me fier op het bord "RDP: 31.000 huizen voorzien van elektriciteit in januari 1996".

Ook zijn er enkele opvallende maatregelen op het vlak van volksgezondheid. Gratis medische zorg voor kinderen onder de 6 jaar en voor zwangere vrouwen, is er een van. Een andere is één gratis maaltijd per dag voor alle

Cubaanse artsen in Zuid-Afrika

De Franse krant "Le Monde" (11/4/96) schrijft dat honderd Cubaanse dokters in Zuid-Afrika zijn aangekomen om posten in de landelijke hospitalen op zich te nemen.

Tegen het einde van dit jaar zullen nog eens zeshonderd Cubaanse artsen hun collega's komen verzorgen.

De keuze van de Cubaanse dokters vindt zijn reden in de politieke vriendschap die bestaat tussen het A.N.C. van Nelson Mandela en het Cubaans regime van Fidel Castro sinds de periode van de strijd tegen het apartheidsregime.

Een andere reden is eveneens dat Zuid-Afrika het systeem van een gedecentraliseerde gezondheidszorg, zoals in Cuba bestaat, nastreeft. Op nationaal vlak beoefenen op dit ogenblik ongeveer 4.000 vreemde dokters (15% van het geheel van het Zuid-Afrikaanse artsen) hun praktijk uit in de landelijke hospitalen waar het grootste doel van de Zuid-Afrikaanse dokters afwezig blijven.

Meer dan 60% van de 26.000 Zuid-Afrikaanse artsen houden het bij een liberale privépraktijk en 125 onder hen verlaten ieder jaar het land. De dokters in de landelijke hospitalen ontvangen een loon van 30.000 B.fr. per maand of twee tot driemaal minder dan diegene die een privépraktijk hebben.

Het overgrote deel van de landelijke gebieden wordt door zwarten bewoond. Deze streken werden destijds door het apartheidsregime verwaarloosd.

De Zuid-Afrikaanse regering wil nu, tegen 1 juli, tweeduizend bijkomende gezondheidscentra bouwen waar kosteloos gezondheidszorg zal verstrekt worden.

Een bijzondere aandacht gaat naar de verzorging van tuberculose - 100.000 gevallen per jaar - en de toenemende aidsgevallen. (Zuid-Afrika telt 2 miljoen seropositieven).

De Cubaanse artsen wordt een contract van drie jaar aangeboden aan een loon dat gelijk staat met dat van hun plaatselijke lokale collega's. Opvallend bij dit bericht is zeker dat "onze" zo goed geïnformeerde media, die er als de kippen bij is om, zonder enige ernstige algemene politieke analyse, alle mogelijke negatieve aspecten van het Cubaanse regime in de verf te zetten, het niet nodig gevonden heeft om bovenstaande informatie aan hun lezers, kijkers of luisteraars bekend te maken. (ads)

kinderen op de lagere school.

Op de meeste andere terreinen is het resultaat tot nu toe beperkt. Er zijn "pilotprogramma's" gestart maar in vergelijking tot de omvang van de

problemen gaat het om druppels op een hete plaat. Vooral de huizenbouw gaat heel langzaam vooruit: er was gerekend op 300.000 nieuwe huizen per jaar (miljoenen families leven in krotten), maar er zijn er het eerste jaar hooguit 20.000

gebouwd. Ook het scheppen van nieuwe banen lukt niet erg: behalve enkele tienduizenden die in grote openbare werken aan de slag kunnen zijn er bijna geen jobs bijgekomen. De regering had gehoopt dat de economische groei automatisch nieuwe jobs zou creëren, en dat buitenlandse bedrijven zouden komen investeren. Maar dat is nog steeds niet het geval. O.a. daarom is er een apart plan opgesteld om de tewerkstelling aan te zwengelen: National Strategy for Growth and Development.

Plannen zijn er genoeg op alle terreinen maar de procedures om alles in gang te zetten zijn erg ingewikkeld. Zo wil de overheid het beschikbare geld niet zo maar her en der uitdelen, maar het productief gebruiken. Daarom moeten groepen of individuen die er een beroep op willen doen een degelijk plan uitwerken. Het maken van zulk plan vraagt tijd en kost geld. Daarna dient dat plan door de ambtenaren onderzocht te worden en vervolgens door de betrokken minister goedgekeurd te worden. Dus

een lange administratieve weg eer er echt iets kan gerealiseerd worden met overheidsgelden. En bij de overwegend nog blanke ambtenaren is niet iedereen even enthousiast of geschikt om actief mee te werken, waardoor ook vertraging ontstaan is.

Tenslotte was er nog een rem door het feit dat er nog geen echt verkozen lokale besturen waren. Pas eind 1995 waren er gemeenteraadsverkiezingen, en nu de nieuwe raadsleden in functie zijn is er meer kans dat lokale besturen zich actief gaan inzetten voor veranderingen in hun gemeente.

Heel wat groepen zijn bezig met het indienen van hun plannen, en hopen dat die ooit goedgekeurd zullen worden. In die zin merkte ik op verschillende plaatsen optimisme dat er binnenkort iets zou veranderen. Vooral lokale groepen die goed georganiseerd zijn of praktische of technische ondersteuning hebben van NGO's, geloven dat ze in staat zijn hun plannen te realiseren met

overheidshulp. "Maar het heeft tijd nodig" zegt Thabi Shange, coördinatrice van onze partnerorganisatie PAD in Durban. En dat komt goed overeen met wat de regering zelf zegt: "In 1995 werkten we vooral aan planning en 1996 moet het jaar worden van de verwezenlijking van de plannen".

Thomas Gwanya van een andere NGO, ACAT, echter verwoordt het scepticisme dat bij sommigen leeft. Ze vrezen dat het geld vooral naar organisaties gaat die het minder nodig hebben en naar handige zakenlui die hun projecten mooi verpakken onder het mom van ontwikkeling van bevolking, maar er in de eerste plaats zelf baat bij hebben.

Benieuwd wat ik volgend jaar ga horen en zien. Dat leest u dan wel in dit blad.

Jan Dreezen
projectcoördinator Zuid-Afrika van
Oxfam-Solidariteit

Smeergeld

De 75-jarige aartsbisschop Salvatore Cassisa uit Monrale in Italië wordt beschuldigd smeergeld te hebben aangenomen bij werkzaamheden aan zijn kathedraal en oplichting van de Europese Unie. De bouwmaatschappij zou Cassisa, bij de bouw van zijn prestigieuze kathedraal, een belangrijke som geld toegestoken hebben om het contract van de renovatie in te rijden. Cassisa zou eveneens de Europese Unie om de tuin geleid hebben over de omvang van zijn wijngaarden waarvoor hij 15 miljoen fr. subsidies op zak stak. De aartsbisschop zou bovendien nauwe relaties hebben met de plaatselijke maffia. Op 8 juli komt hij voor dit alles voor de rechtbank.

Saoedi-Arabië

De Grootmoefli van Saoedi-Arabië, Sjeik Abdel Anir Ben Baz, heeft de vrouwen van zijn land verboden voortaan nog schoenen met hoge hakken te dragen. De hoogste religieuze autoriteit van het feodale koninkrijk heeft hen als een eeuwige waarheid duidelijk gemaakt dat zij met hoge hakken de illusie hebben groot te zijn en met deze kunnen struikelen en vallen.

Afrika, de Wereldbank en het I.M.F.

Oxfam internationaal vestigde er in een rapport de aandacht op dat de politiek van de Wereldbank en het Internationaal Muntfonds (I.M.F.), de arme landen, bijzonder in Afrika, verder in de financiële problemen duwt.

Zambië en Oeganda werden als voorbeeld gesteld.

De terugbetalingen aan de Wereldbank en het I.M.F. stegen van 20% voor de armste landen in 1980 tot 50% in 1994. In dat jaar stroomde naar het I.M.F. en de Wereldbank ongeveer 100 miljard frank terug, als terugbetaling. Niettemin wordt door beide organisaties aanvaard dat deze landen niet in staat zijn op eigen kracht onder de internationale schuldenlast uit te komen.

In 1993-94 verstrekke de I.D.A. - een filiaal van de Wereldbank dat speciale leningen tegen lage rente toekent aan landen met hoge schulden en laag inkomen - een lening van 90 miljard frank aan de twee hogergenoemde landen.

Oxfam wijst er op dat voor elke drie dollar van de I.D.A. er twee terugvloeien naar de Wereldbank om oude schulden

af te betalen, ondertussen verleende het I.M.F. aan Rusland een nieuwe lening, dit keer voor een bedrag van 300 miljard frank. (ads)

Ze zeggen het zelf...

In de Verenigde Staten stagneerden de reële gemiddelde lonen in de loop van de laatste twintig jaar. Deze van de minst gekwalificeerde arbeiders daalden met ongeveer 20 procent.

De werknemers zonder diploma zagen een grote daling van hun inkomsten. Dit neemt niet weg dat zij gelijktijdig het slachtoffer werden van een aanzienlijke verhoging van de werkloosheid.

Onder de loontrekkenden zonder kwalificatie steeg het werkloospeil van 5% in de jaren 70 tot 12% vandaag.

Er is dus in de V.S. voor de meest benadeligden gelijktijdig een verlaging van de lonen en een verhoging van de werkloosheid.

Edmund S. Phelps
Prof in de economie aan de Universiteit van Colombia (Le Monde 12/3/96)

Eerlijkheidshalve

Slavernij in het verscheurde Mauretanië

Sociale apartheid voor de zwarte Afrikanen, zeg maar slavernij en dit ver van de schijnwerpers van de media. Uitzonderlijk komt dit land in het nieuws tijdens Parijs-Dakar.

Dit westelijk Afrikaans land betaalt een zware tol aan de racistische politiek gevoerd door het militaire regime van kolonel Ould Taya.

Het minst wat we kunnen zeggen is dat men Mauretanië maar slecht kent.

Het ligt tussen de Sahara-republiek in het noorden, Mali in het oosten en Senegal in het zuiden. Langs zijn westkust is de open zee, de Atlantische Oceaan. Het land is tweemaal zo groot als Frankrijk!

In 1961 werd het onafhankelijk en tegelijkertijd een islamitische republiek. Deze vroegere Franse kolonie telt twee miljoen inwoners.

In april 1989 waren er bloedige botsingen tussen de grote Arabisch-Berberse nomadenstammen en de zwarte Afrikaanse plaatselijke bevolking. Deze bewonen voornamelijk het zuidelijk landsgedeelte, het bewinningsgebied, langsheen de oevers van de Senegalstroom.

Er vielen toen in Nouakchott tweehonderd doden onder de zwarte Afrikanen. Tussen deze twee gemeenschappen leven de Haratines, zwarten met een Moorse cultuur. Vandaag nog slaven van hun blanke meesters. De blanken domineren en de zwarten zijn de gedomineerden.

Tijdens de zestiger jaren speelde de demografische toestand in het voordeel van de Moren. De zwarte Afrikanen vertegenwoordigen ongeveer 25 % van de bevolking. Gevolg, zij kregen 25 % van de sleutelposities. In de loop der jaren echter verhoogde hun bevolking in aantal. Stammentwisten en etnische rivaliteit bleven daarom niet uit.

De spiraal van geweld breidde zich uit. In Dakar lieten een zestigtal blanke Moren het leven. Martelingen, plunderingen en verkrachtingen gingen gepaard met het uitdrijven van een 100.000-tal zwarte Afrikanen. De Haratines deden het vuile werk.

In 1990 vond er een bloedige zuivering plaats in het leger. Honderden zwarte militairen verdwenen.

Deze barbarij is het resultaat van een politiek die sinds de tachtiger jaren gevoerd wordt door kolonel Ould Taya, aan de macht sinds '84.

Alle macht aan de blanke Moren!

Een keiharde onverschilligheid ten overstaan van een weergaloos schandaal

In Mauretanië overleeft een vorm van

slavernij die we dachten tot het verleden te behoren. Men heeft er een systeem van gemaakt door er religieuze redenen ter verantwoording bij te sleuren. Hier is het de Koran die de eeuwige uitbuiting van de ene mens door de andere rechtvaardigt! Deze feodale situatie is in Mauretanië goed zichtbaar.

Het is toch wraakroepend dat onze westerse landen en inzonderheid Frankrijk, akkoorden van samenwerking ondertekenden met dit land.

We kunnen dit best vergelijken met dezelfde hypocriete houding die het westen aanneemt tegenover de petroleumstaten van de Golf, die inwoners uit de Filipijnen "invoeren" als goedkope loon-slaven. Ook worden jonge vrouwelijke Filipino's "gekocht" en gedegradeerd tot prostituees.

Deze vorm van slavernij is even keihard en schandalig. Vrouwen verliezen hun menselijke waardigheid.

En dan te weten dat onze westerse landen met veel trompetgeschal zich de verdedigers van de mensenrechten noemen!

Sara Balabagan werd ter dood veroordeeld omdat ze haar baas ombracht die haar wilde verkrachten. In de Golfstaten vindt men dat patroons het recht aan hun kant hebben. Het is een courante en toegelaten situatie!

Dokter Pierre Duterte, lid van de "Vereniging voor de slachtoffers van de repressie in ballingschap", trekt zich het lot aan van de Mauretaanse vluchtelingen in Senegal.

Hij klaagt de martelingen aan die de Mauretaniërs ondergingen tijdens de "evenementen" van 1989. Wat onze media slechts "evenementen" noemen is in werkelijkheid een weergaloos misdadig schandaal. Als mensen zes maanden lang gefolterd werden o.a. door het strooien van peper en tabak in hun ogen en er onuitwisbare littekens op de huid achterblijven, kan men niet onbewogen blijven. Van de 70 gefolterden waren er slechts 16 overlevenden! En dan te weten dat hun enige "misdad" erin bestond hun land te ontvluchten, want ze hadden geen andere keuze als opgejaagd. Zonder enig bezit zwommen ze de grensrivier over, poedelnaakt! Kan men als wakkere en beschaafd burger onverschillig blijven voor dit alles?

Als onze christelijke en socialistische

gezagsdragers hun principes aan hun laars lappen en slaafs de geldmafia ter wille zijn, blijven zowel de derde als de vierde wereld in de kou staan!

René Van Nerum

Personalia

Te Oostende overleed op 57-jarige leeftijd, onze vriend Hubert Jouret. Hubert stond gans zijn leven in de bres voor de arbeiders- en vredesbeweging.

Jarenlang baatte hij eveneens, met de vzw Pegasus, het Trefcentrum "Het Baken" uit.

Vrede verliest met Hubert een trouwe kameraad. Aan Huguette, zijn levensgezellin, zijn kinderen, vader, broer en familie bieden we onze oprechte deelneming aan in het zwaar verlies dat hen treft.

We vernemen het overlijden van mw. Marguerite Reuze uit Oostende, pediatre, echtgenote van prof. René Bourgain, voorzitter van de Vrienden van de V.U.B. Aan dr. Bourgain, kinderen en familie betuigen we onze blijken van innige deelneming in de rouw die hen treft.

Op 15 april j.l. overleed te Gent onze vriend Lódör Arpad.

Arpad was een trouwe vriend van de vredesbeweging. Zijn grootste ideaal was het verspreiden van het Esperanto als wereldtaal om de vriendschap onder de volkeren te bevorderen.

Aan zijn kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden bieden we onze oprechte deelneming in de rouw die hun treft.

Te Brussel overleed onze vriend André Messens, gewezen politiek gevangene en ere-directeur van het lager onderwijs.

Met André verliezen we een goede vriend die vele jaren actief was in de vredesbeweging.

Aan zijn echtgenote Hilda, zijn kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden betuigen we onze oprechte deelneming in het zwaar verlies dat hun treft.

Uitweg voor de groei: de zee als economische zone

Wie denkt dat de wereld reeds lang onder de naties verdeeld is, slaat de bal behoorlijk mis. Getuige, de recente disputen over schijnbaar banale stukken rots in de verschillende zeeën. Bij nader inzien blijkt het niet zo maar te gaan om een plotse opwelling van territoriumdrift. Economische noodzaak drijft de landen naar een groter vastberadenheid in hun claims op de piepkleine dikwijls onbewoonde eilandjes. Het nieuwe Zeerechtverdrag maakt ze begeerd.

Het recent in voege getreden Zeerechtverdrag van 1982 (UNCLOS), bedoeld om tot betere afspraken te komen, wordt door sommige experts omschreven als "het beste verdrag dat in de geschiedenis van het internationaal recht is gemaakt." En toch speelt juist dit verdrag wellicht een rol bij verschillende soevereiniteitsconflicten over rotsformaties.

De Egeïsche Zee

De Egeïsche Zee is al jaren voorwerp van conflict tussen Turkije en Griekenland. De opeenvolgende Turkse regeringen hebben het sedert het Verdrag van Sèvres (1923) steeds moeilijk gehad met het feit dat op de eilanden vlak voor hun kust de Griekse vlag staat geplant. Maar de Egeïsche Zee is de laatste decennia vooral een twistappel omwille van de aanwezige mineralen in de zeebodem.

Het Zeerechtverdrag luidt een nieuwe episode in. Op 1 juni 1995 gaat het Griekse parlement over tot ratificatie van het verdrag. Een paar dagen later verklaart de Griekse regering dat het zinnens is de territoriale wateren uit te breiden van 6 naar 12 mijl, in overeenstemming met de bepalingen van de conventie. Turkije zou dan niet langer over een vrije toegang tot de Egeïsche Zee beschikken, wat tegelijk ook de reden is waarom het land zich steeds heeft gekant tegen UNCLOS. Turkse functionarissen reageerden voorspelbaar: de uitbreiding van de Griekse territoriale wateren zou wel eens tot oorlog kunnen leiden, zo luidt het strijdvaardig.

Eind januari 1996 worden de dreigingen bijna in daden omgezet. De spanningen lopen hoog op rond het eilandje Imia (Griekse versie) of de rotsformatie Kardak (Turkse versie) in de Egeïsche zee. Rots voor de Turken omdat daardoor het vredesverdrag van Parijs uit 1947 inzake de Dodekanesos-eilanden, dat zij sowieso als "onrechtvaardig opgelegd" bestempelen, niet zou gelden.

GRIEKSE EILANDEN VOOR DE TURKSE KUST

De Zee van Japan

Midden februari 1996 laait er opnieuw een conflict op, ditmaal tussen Zuid-Korea en Japan, dat gezien het oorlogsverleden de emoties hoog doet oplopen. Het gaat om de Tokdo-eilandjes, twee eilandjes van amper enkele honderden vierkante meters oppervlakte en nagenoeg onbewoond. Hoewel Zuid-Korea het beheer heeft over de eilandjes, eist Japan al geruime tijd de soevereiniteit op over wat zij de "Takeshima-eilandjes" noemen. Het conflict laaide op nadat bekend geraakt dat beide regeringen met plannen lopen om een EEZ rond de eilandjes uit te roepen. Seoel kondigt meteen aan dat er een werf op een van de eilandjes zou worden gebouwd, waarna Tokio zijn soevereiniteit over de eilandjes herhaalt en het intrekken van de plannen eist. De temperatuur stijgt

vooral in Zuid-Korea. Duizenden vissers protesteren tegen de "Japanse brutaliteit", terwijl de regering haar vastberadenheid demonstreert door troepen naar de eilandjes te sturen. Behalve de territoriumdiscussie en de historische trauma's, is het vooral een grondstoffenkweste die een belangrijke rol speelt. Rondom de eilanden zijn er rijke visgronden en de zeebodem zou mogelijk ook mineralen en olie bevatten. Het feit dat vooral de Zuid-Koreaanse vissers van zich lieten horen, bevestigt het belang van dit derde element. Naarmate de hulpbronnen op het land schaarser worden nemen die van de zee in belang toe, zo liet een Nederlandse expert in zake zeerecht zich naar aanleiding van het conflict ontvallen. Dit wordt nog het best geïllustreerd door de vele eilandendiscussies waar China een hoofdrol in speelt.

De Zuid-Chinese Zee

China kent sedert enkele jaren een sterke economische groei. Dit heeft de vraag naar energie doen stijgen. Omdat ook de economie van China's naaste burens in een stroomversnelling is gekomen, is de energiekwestie een explosief onderwerp geworden. En als men moet kiezen tussen zelf ontginnen of kopen in het buitenland, dan is de rekening vlug gemaakt. Dat verklaart waarom de eilandjes en riffs in de Zuid-Chinese Zee goud waard zijn.

Op 25 februari 1992 keurt het Chinese parlement een maritieme wet goed die het grootste deel van de Zuid-Chinese Zee onder Chinees gezag plaatst. Er worden weinig woorden aan vuil gemaakt, behalve dan dat er historische redenen zijn die de wet rechtvaardigen. Maar de landen in de regio die rechtstreeks getroffen worden door deze wet zien vooral een unilaterale beslissing zonder enig juridische houvast.

De afwezigheid van afzonderlijke akkoorden over de verdeling van de zee, geeft de verschillende landen in de regio recht op een EEZ. Wie de oliekaart ter hand neemt begrijpt welke belangen spelen. De Chinezen zelf schatten dat in de ondergrond van het archipel een goede 200.000 miljard barrels (1 barrel = ongeveer 159 liter) gas en petroleum aanwezig is¹. Bovendien passeert er een kwart van de mondiale scheepvaart en dat maakt de regio in tijden van economische bloei ook strategisch belangrijk. China is daarmee voldoende overtuigd om alle belangrijk vermeende velden (allen in de buurt van de Spratly-eilanden), naast visserijgronden en scheepvaartroutes, op te eisen: Nam Con Son, Thanh Long en Dai Hung zuidoostelijk van Vietnam, Natuna ten noorden van Indonesië, Malampaya en Camago vlakbij de Filipijnen en tenslotte Jintan, Saderi en Serai voor de kusten van Brunei en Maleisië.

In het eerste kwartaal van 1995 kwam het tot confrontaties tussen China en de Filipijnen over het *Onheil Rif* op 200 km van het Filipijnse eiland Palawan. Reden was de Chinese bouwactiviteit op het rif ("toevluchtsoord voor vissers" volgens China, "grensposten met communicatiesatellieten" volgens de Filipijnen). President Fidel Ramos liet de Chinese stellingen afbreken en nam 62 Chinese vissers die "illegaal" in de buurt visten

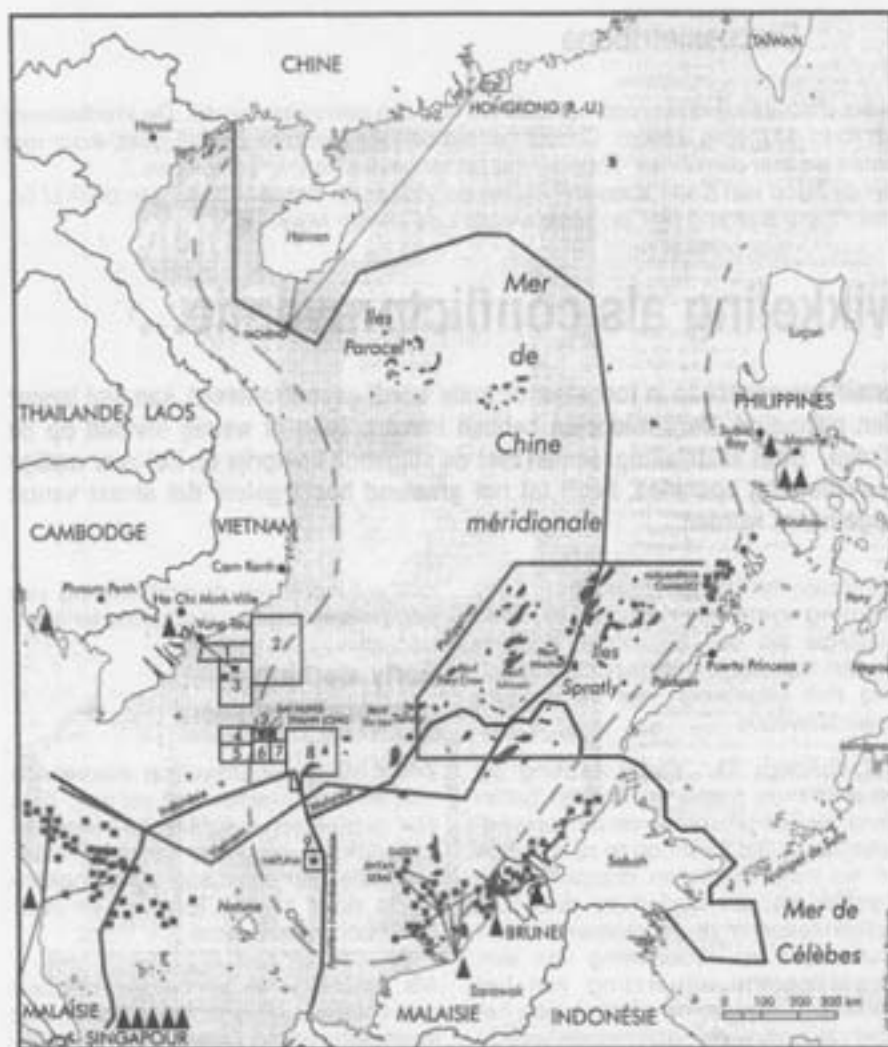
Het zeerecht en de exclusief economische zone

Het Internationale Zeerechtverdrag is het resultaat van een voortdurende zoektocht tot compromis van twee historische tendensen: de tegenstelling tussen de vrijheid van zee aan de ene kant, de uitoefening van soevereine rechten over de zee aan de andere kant. De vrijheid van zee was een beginsel dat vooral gepropageerd werd door de imperiale machten in de bloeitijd van het kolonialisme. Het garandeerde immers de vrije doortocht van de schepen met koloniale goederen. Maar met de dekolonisatie groeide de druk van de nieuwe staten om te komen tot een duidelijke bevoegdheidsafbakening. De nieuw onafhankelijk geworden staten vonden dat het principe van de vrije zee de geïndustrialiseerde landen enorm bevoordeelde. Bovendien werd men zich ook van een aantal andere elementen bewust. Het klassieke zeerecht was gebaseerd op de veronderstelling dat zeeën niet vatbaar waren voor bezetting waardoor naties dus geen exclusieve bevoegdheden konden laten gelden. Een tweede veronderstelling was dat van het onuitputtelijk karakter van de maritieme rijkdommen. De eerste premisse verviel naarmate de offshore exploitatie van olie- en gasreserves toenam, als gevolg van de toenemende vraag naar nieuwe energiebronnen. De tweede begaf het onder de toenemende aandacht voor milieuproblemen. Verontreiniging en overbevissing vestigden de aandacht op de limieten van het maritieme milieu.

In volle koude oorlog was het dan ook merkwaardig dat de totstandkoming van het Zeerechtverdrag vooraf werd gegaan door discussies tussen noord en zuid, eerder dan tussen oost en west. De nieuwe onafhankelijke staten waren amper te spreken over het agressieve free-rider gedrag voor hun kusten van de vissersvloeden uit het noorden. De ontwikkelingslanden pleitten daarom voor het instellen van een Exclusieve Economische Zone (EEZ). Een declaratie van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid gemaakt te Addis Abeba op 24 mei 1973, stelde dat de EEZ zich tot 200 mijl moest uitstrekken waarbij de kuststaten een permanente soevereiniteit zouden beschikken over alle biologische en minerale rijkdommen. Bovendien vroeg men het exclusieve recht op de controle en preventie van verontreiniging. Tenslotte zou het instellen van een EEZ meer algemeen een betere bescherming moeten bieden voor de technologische achterstand die zij in de loop van de geschiedenis hadden opgelopen.

De internationale gemeenschap is die Afrikaanse eis voor een goed deel tegemoet gekomen. Het verdrag breidt de territoriale wateren uit van 6 naar 12 mijl. Dat wil zeggen dat kuststaten binnen de 12 mijlszone over nagenoeg dezelfde bevoegdheden beschikken als binnen de landelijke grenzen. Daarnaast zou elke kuststaat een EEZ kunnen instellen.

Het resultaat werd voor het eerst samen met nog andere bepalingen, in één verdrag gegoten en is op 16 november 1994 in werking getreden, nadat het vereiste aantal ratificaties werd bereikt. Maar de actuele belangstelling voor kleine eilandjes lijkt geïnspireerd op het verdrag en dat was wellicht niet de bedoeling.

gevangen. Beide landen stuurden troepen, maar een echte militaire confrontatie werd op het nippertje vermeden.

Over de Spratly-eilanden, waartoe ook het rif behoort, is er al flink wat geruzie geweest tussen maar liefst zes landen die elk hun deel van het archipel opeisen. Behalve China en de Filipijnen hebben ook Taiwan, Maleisië, Brunei en Viëtnam hun rechten over meerdere eilanden laten gelden.

Vooraf tussen Viëtnam en China botert het slecht rond de kwestie. In 1974 verwierf China reeds ten koste van Zuid-Viëtnam de Paracel-eilanden. In 1988 maakt China Viëtnam opnieuw een paar (Spratly-)eilandjes afhandig, niet zonder geweld. De balans van de gevoerde zeeslag: twee Viëtnamese marineschepen worden tot zinken gebracht en 70 militairen vinden de dood. Hanoi was er dan ook als de kippen bij om de Chinese bouwactiviteiten als een "ernstige ontwikkeling" te bestempelen.

Het actuele geschil draait nu rond een gebied van 25.000 km² in de buurt van de Viëtnamese concessie Dai Hung en dat Hanoi beschouwt als behorend tot zijn EEZ. Het Amerikaanse Crestone boort er op verzoek van Beijing naar olie waarbij de houding zich verzekerd weet van Chinese militaire steun zo dat nodig mocht blijken. Viëtnam heeft ondertussen eveneens een Amerikaanse multinational onder de arm genomen. Mobil mag nu het veld van Thang Long exploiteren dat aan dat van Crestone grenst.

Voor Viëtnam zijn de energiebronnen (het Viëtnamese continentaal plateau zou naar schatting 3 tot 5 miljard barrels olie bevatten en 300 miljard kubieke meter gas) niet alleen noodzakelijk om de snelle economische groei bij te benen, maar ook een belangrijk potentieel exportgoed. Nu reeds is die export goed voor bijna een derde van de inkomsten. De Chinese economische ontwikkeling daarentegen is gewoonweg aangewezen op bijkomende energiebronnen. De

huidige stijging van de jaarlijkse petroleumproductie kan de vijf keer vluggere economische groei gewoon niet bijhouden.

De militaire opbouw van landen als China, Taiwan en Zuid-Korea maakt de hele situatie alleen maar explosiever. Indonesië, dat geen claims heeft op de Spratly-eilanden, heeft zich daarom opgeworpen als bemiddelaar. Maar eind 1993 merkten de Indonesiërs dat op de Chinese kaarten lijnen waren getrokken die ook de eigen olie-rijke Natuna-eilanden onder Chinese vlag plaatsten. Natuna ligt op ruim 1.500 kilometer van de Chinese kust, maar China beweert er historische rechten op te hebben. Exxon en de Indonesische staatsolie maatschappij Pertamina zijn in 1994 gestart met de ontginning van het gebied, dat gepaard gaat met hoge investeringen. Het aantrekken van nieuwe Japanse en Amerikaanse partners om de kosten te dragen verloopt omwille van de Chinese aanspraken, moeilijk. Maar ook hier lijken onderhandelingen het voorlopig te halen op gewapende conflicten. China heeft de facto zijn aanspraken laten varen door eind '95 onderhandelingen te starten met Indonesië en Maleisië over de verkoop van gas uit de omstreden Natuna-velden.

Is daarmee het gevaar in de regio geweken?

China meldde vorige zomer op de ASEAN-top, dat het nog steeds de soevereiniteit over alle eilanden overeenkomstig de Chinese maritieme wet opeist, maar dat het bereid is om te onderhandelen over "zijn bronnen" op basis van de VN-conventie over het Zeerecht. Dit toont het tweesnijdend zwaard van UNCLOS: enerzijds als conflictkatalysator, anderzijds als instrument om conflicten te voorkomen.

Ludo De Brabander

¹ De Iraanse oliedeskundige Fereidun Fesharaki is op dat vlak heel wat pessimistischer en vindt dergelijke schattingen overdreven. Zie: Lolke Van Der Heide, *Burenruzie om snippertjes grond*. NRC Handelsblad, 30 maart 1995.

Discussietribune

We starten in dit nummer met een nieuwe reeks discussieteksten rond het idee conflict- en geweldpreventie. De Vredesweek van 1996 en ook die van volgend jaar zullen rond dit thema werken. Omdat het om een vrij complex begrip gaat, waar niet iedereen dezelfde lading onder steekt, dachten we met de rubriek 'Tribune' het debat hieromtrent te stimuleren. De bijdrage die u hieronder kunt lezen is van de hand van Koen Vlassenroot van de Vakgroep Derde Wereld aan de R.U.G.. Samen met Ruddy Doom schreef hij een boek "Early Warning en Conflictpreventie: de uil van Minerva."

Duurzame ontwikkeling als conflictpreventie...¹

Het soort conflicten waarmee de internationale gemeenschap in toenemende mate wordt geconfronteerd, kan niet langer volgens de conventionele middelen worden beëindigd. Deze middelen hebben immers geen of weinig invloed op de onderliggende dynamieken van deze conflicten. Deze vaststelling, samen met de stijgende kostprijs en het zeer matige succes van de peace-keeping en de peace-enforcing operaties, heeft tot het groeiend besef geleid dat alvast vanuit kostenbeheersing meer preventief moet opgetreden worden.

Het plotse succes van conflict-preventie en early warning-systemen wekt het gevaar op bij voorbaat te stranden in trendy denken. Iedere zichzelf respecterende (internationale) organisatie draagt vandaag conflict-preventie hoog in het vaandel zonder al te zeer te beseffen wat dergelijke systemen precies inhouden. Zowel op het theoretische als op het praktische vlak zijn er immers nog veel lacunes, waardoor te hoog gespannen verwachtingen wel eens tot dito ontgoochelingen zouden kunnen leiden. Maar hoewel het intellectueel onredelijk en praktisch zelfvernietigend zou zijn om early warning-systemen pretenties toe te schrijven die niet haalbaar zijn, zo mag dit ook niet betekenen dat het gehele concept meteen moet afgevoerd worden.

Early warning nader gespecificeerd

Early warning-systemen zijn niet nieuw. De eerste systemen werden ontwikkeld op het gebied van natuurrampen en de gevolgen van deze rampen op de mens en moesten klimatologische veranderingen, droogte, hongersnoden en vluchtelingenstromen die hieruit ontstonden, voorspellen. Later werden ook militaire inlichtingensystemen ontwikkeld die, op basis van satellietinformatie tijdens de Koude Oorlog, vijandige nucleaire aanvallen moesten opsporen.

Van recente aard is de groeiende belangstelling voor early warning-systemen die tijdig conflicten moeten detecteren en signaleren met als doel preventief in plaats van reactief optreden mogelijk te maken. De nood aan conflictpreventie ontstond in de eerste plaats bij onderzoeksinstituten, waar algemeen erkend werd dat professionele kennis moest uitgebouwd worden om

conflicten te kunnen bijsturen. Early warning-systemen worden in deze strategie als een onmisbare schakel gezien. Vandaag heeft deze belangstelling zich uitgebreid naar de hoogste beleidsniveaus.

Als concept kan early warning op verschillende manieren worden benaderd: als instrument binnen een preventiestrategie dat tracht op te sporen hoe en wanneer conflicten dreigen los te barsten met als doel deze door een tijdige respons te voorkomen, of als instrument ter voorkoming van een gewelddadige uitbarsting van het conflict. Ons inziens situeert zich het doel van early warning binnen de tweede optie: bijdragen tot de remediering van conflicten op een dusdanige wijze dat deze op een niet-gewelddadige manier worden 'uitgevochten'. Early warning dient hierbij te worden getoetst aan een hogere norm, nl. de strategie van duurzame ontwikkeling. Anders gesteld: early warning is een korte-termijn objectief binnen een brede strategie die duurzame ontwikkeling als leidraad heeft. In de gevallen waar op één van de deelterreinen van duurzame ontwikkeling (duurzame armoedebestrijding, democratisering en mensenrechten, ecologische draagkracht) een voortdurende en ernstige schade wordt berokkend aan de belangen van de bevolking of delen ervan, zijn conflicten onvermijdelijk. Conflictpreventie betekent dan dat de actoren die verantwoordelijk zijn voor de situatie onder druk worden gezet, niet diegenen die het slachtoffer zijn. Dit blijft zo, zelfs wanneer diegenen wier rechten geschonden worden, geen andere mogelijkheid resten om een substantiële lotsverbetering af te dwingen dan in laatste instantie een beroep te doen op geweld. Iedere preventiestrategie dient m.a.w. primair ten dienste te staan van de bevolking en

niet in functie van de stabilisering van een politiek regime of staatsordening.

Early warning geoperationaliseerd

Zover staan we, zowel op theoretisch vlak als in de praktijk, nog ver niet. Er is een gebrek aan theoretische kennis en conceptuele vaagheid, terwijl de internationale gemeenschap wordt gekenmerkt door morele reflexen en niet-onderbouwd activisme.

Als theoretische concepten hebben preventie en early warning te maken met voorspelbaarheid, binnen de actiewetenschappen worden ze geconfronteerd met het probleem van de maakbaarheid van een samenleving en de haalbaarheid van de strategie, als politiek instrument dienen ze rekening te houden met machts- en belangenverdediging en de vraag naar de wenselijkheid van een eventueel ingrijpen.

Om tijdig te kunnen alarmeren dat zich een potentieel gewelddadig conflict ontwikkelt, is een duidelijke beschrijving een eerste voorwaarde. Deze beschrijving vormt de basis voor het stellen van prognoses. Hier stoten we op een eerste hinderpaal. Conflicten situeren zich in maatschappijen, d.w.z. complexe (ofwel open, dynamische en dissipatieve) systemen. Een kenmerk van dergelijke systemen is dat zij niet exact te beschrijven zijn, waardoor ook hun evolutie dit niet is. Iedere voorspelling wordt verder bemoeilijkt wanneer systemen afglijden naar instabiliteit.

¹ Dit artikel steunt in grote mate op DOOM, R. & K. VLASSENROOT, *Early Warning en conflictpreventie. De uil van Minerva?*, Brussel, ABOS/VIIR, 1995.

Hoewel een systeem in evenwicht heel wat kan absorberen vooraleer naar een dergelijke toestand te evolueren, geldt ook het omgekeerde: in ver-uit-evenwicht situaties kunnen kleine oorzaken onvoorspelbaar en onvoorspelbaar grote gevolgen hebben. Door de schaarbeweging dient zich een brede waaier van potentiële toestanden aan, waardoor de voorspellingsgraad verder afneemt. Dergelijke voorspelling is echter niet alleen een wetenschappelijke uitdaging, binnen iedere preventie-strategie is dit een noodzakelijkheid, zonet is iedere anticipatie uitgesloten.

Zoals een voorspelling van de evolutie van een potentiële conflictsituatie bij het verder uit evenwicht geraken van een systeem steeds minder houdbaar wordt, zo kunnen ook de effecten van ieder ingrijpen in dergelijke omstandigheden niet duidelijk worden voorspeld, zelfs indien we er zouden in slagen een situatie volledig te analyseren en de ingrepen exhaustief op te sommen en te ordenen. Hoe verder uit evenwicht een systeem is, hoe zwakker iedere wetenschappelijke basis wordt van de anticiperende actie. Hoe concreter en beperkter de handeling, hoe meer de maakbaarheid in de hand kan worden gehouden. Dit laatste is echter niet langer te verzoenen met de eisen die aan duurzame ontwikkeling worden gesteld.

Anticiperen op het signaal

Uit het voorgaande zou verkeerdelijk kunnen afgeleid worden dat iedere anticipatie bij voorbaat tot mislukken gedoemd is. Immers, vandaag kan onmogelijk volledig worden voldaan aan de noodzakelijke voorwaarden hiertoe: de uitgangssituatie kan niet volledig worden beschreven, de juiste middelen zijn onvoldoende voorhanden en de effecten van het ingrijpen kunnen niet duidelijk worden voorspeld. Tegelijkertijd mag early warning er geenszins toe leiden dat conflicten simpelweg weggedrukt of bevroren worden, of dat de oorzaken ervan buiten het gezichtsveld worden geduwd. Anticipatie betekent dan dat in een potentiële conflictsituatie zodanig wordt ingegrepen dat de initiële positie in de richting van een gewenste situatie (lees duurzame ontwikkeling) evolueert, of dat een ongewenste situatie vermeden wordt. Uit het voorgaande moge blijken dat de ideeën over welke actie moet worden ondernomen wanneer een early warning-systeem een dreigend conflict signaleert, onvol-

doende gekend en rijkelijk vaag zijn. Het kan enkel worden herhaald dat wie zich met actie inlaat, zijn wetenschappelijke zuiverheid ook in dit geval zal moeten prijsgeven.

Dit mag geen pleidooi zijn voor een houding van volstrekt immobilisme, integendeel. Wel moet iedere anticipatie rekening houden met deze beperkingen. Per definitie houdt deze actie twee elementen in: dat een antwoord wordt gegeven op het signaal dat door het early warning-systeem wordt uitgestuurd, en dat wordt teruggegaan naar de werkelijke oorzaken van het conflict. Dit impliceert dat structureel wordt ingegrepen door goed gerichte acties op het centrum van de macht. Of deze strategie haalbaar is, is zeer twijfelachtig; de veranderingen van de heersende economische, politieke en sociale context is een lang en traag proces.

Wat zich opdringt zijn bewarende maatregelen die moeten verhinderen dat niet alleen staat en regime maar de samenleving zelf over de grens van iedere bemiddelingsstrategie worden geduwd. Pas wanneer aan deze voorwaarden is voldaan, kan aan echte conflictoplossende maatregelen gedacht worden. Dit betekent dat conflictpreventie in de praktijk zal bestaan uit een combinatie van conflictmanagement op korte termijn en conflictoplossing op langere. Dergelijke preventiestrategie is afhankelijk van twee elementen, nl. de actiebereidheid en de actiemogelijkheden. De actiebereidheid wordt bepaald door de bereidheid van de externe actoren om preventief op te treden en van de interne actoren om bepaalde vormen van tussenkomst toe te laten. Deze bereidheid neemt pas toe naarmate een conflict

verder escaleert en geweld de bovenhand neemt. De actiemogelijkheden vertonen een tegengestelde tendens. Hoe vroeger wordt gealarmeerd, hoe meer alternatieven openblijven en hoe meer middelen kunnen worden ingezet. Wanneer het conflict naar een fase van totaal geweld evolueert, wordt iedere interventie bepaald door middelen die men niet zelf gekozen heeft, kan niet voorspeld worden wat de uitkomst zal zijn én zal het antwoord zelden aan de verwachtingen beantwoorden. De ervaring leert ons echter dat de bereidheid tot optreden pas ernstige vormen aanneemt wanneer een crisis acuut wordt. Op dat moment zijn de preventieve actiemogelijkheden vrijwel uitgeput en vervallen deze tot een keuze tussen niet interveniëren en symptoombestrijding via het inzetten van geweld. De eerste strategie stult op humanitaire en morele bezwaren en de magere resultaten van de tweede zijn voldoende gekend.

Hoewel early warning-systemen noch alle conflicten zullen kunnen detecteren noch helpen oplossen, en zij daarenboven niet bij machte zijn de werkelijke oorzaken van potentiële of escalerende conflicten te bestrijden, dienen we deze systemen een kans te geven, zonder ons hierbij te overtuilen noch door te hoge verwachtingen te stellen. De groeiende mondiale interdependentie laat niet toe dat staten zich nog langer achter de zelfgenoegzaamheid van een isolationisme verschansen. Conflictvoorkoming (afwending naar niet-geweld) zal nooit op alle terreinen mogelijk zijn, conflictoplossing is een proces dat pas op lange termijn vruchten kan afwerpen. Constructief conflictmanagement kan wel tot een haalbare strategie worden uitgebouwd. De ervaring heeft aangetoond dat deze strategie geoptimaliseerd wordt wanneer potentiële gewelddadige conflicten in hun beginfase gesignaleerd worden. Early warning-systemen zijn hierin een onontbeerlijk instrument dat door praktijkervaring verder moet verfijnd worden. Dit is de eerste, maar noodzakelijke operationele schakel om te komen tot een diepgaande oplossing van conflicten, om te komen tot reële stabiliteit die uiteindelijk een platform moet vormen voor een duurzame ontwikkeling.

VOOR HEN DIE NOG VREDE WILLEN

*Reik mij je hand
laat ons samengaan
van land tot land
en laat ons smeden
een nieuwe broederband.*

*Laat ons luisteren
naar elk woord van vrede
van mensen die dit wel wensen
maar helaas geen vrede kennen.*

*Laat ons naar vrede trachten
met vereende krachten
zodat uiteindelijk ieder kind
de vrede mag verwachten.*

Jozef Vandromme

Koen Vlassenroot
Vakgroep Studie van de Derde
Wereld

Saoedi's chanteren Groot-Brittannië

De ambassadeur van Saoedi-Arabië in Londen heeft de Britse regering er op gewezen dat het zal mislopen met de voorziene miljoenen ponden handel met zijn land als Londen de Saoedische dissident Mohammed el Massari niet uit het land zet. El Massari, een gewezen hoogleraar natuurkunde, werd in 1993 in Saoedi-Arabië aangehouden en verbleef zes maanden in de gevangenis waar hij zou gemarteld zijn. De Britse regering wilde El Massari reeds deporteren naar het Caraïbische eiland Dominica maar de betrokkene verzet er zich hardnekkig tegen. (ads)

De moordpartij in Dunblane

Groot-Brittannië en de wereld werden opgeschrikt door de gruwelijke moordpartij in een school in Dunblane waar zestien kinderen en hun onderwijzeres

werden vermoord. De moordenaar Thomas Hamilton, die zwaar bewapend de school was binnengetrokken, was een figuur die niet helemaal normaal was en tegen wie reeds klachten werden ingediend. Opvallend is wel dat de man over een wapenvergunning beschikte. Bij nader onderzoek bleek dat het hier niet zo maar om jachtwapens ging maar dat hij oorlogswapens bezat. Niet een maar een half dozijn waarvan twee pistolen 357 Magnum, twee brownings, een half automatische Beretta en twee geweren. De overheid betuigde haar deelneming in de rouw aan de families maar draagt ze, wanneer men bovenstaande weet, niet zelf een grote verantwoordelijkheid? (ads)

Einde van de Duitse nazi-processen

Alfred Streim, hoofdofficier van justitie bij de centrale dienst voor vervolging

van oorlogsmisdaden in Ludwigsburg, heeft verklaard dat het waarschijnlijk niet meer tot rechtszaken komt met betrekking tot nazi-misdaden. Vorig jaar werd in februari een proces beëindigd tegen de 90-jarige Markovskis die in een dorp in Letland in 1942 betrokken was bij de executie van 170 inwoners, omdat geacht werd dat hij niet meer in staat was de zittingen bij te wonen. Begin dit jaar liepen bij de dienst van Streim nog 28 vooronderzoeken. Streim klaagt dat zijn dienst onvoldoende medewerkers krijgt en niet genoeg geld. In totaal werden sinds 1945 in Duitsland 6.494 mensen veroordeeld voor oorlogsmisdaden. In Italië staat eerstdaags de voormalige SS-officier Erich Priebke (82) terecht voor zijn rol in de executie van 335 gijzelaars bij Rome in 1944. In Frankrijk wordt eveneens de rechtszaak verwacht tegen Maurice Papon (84), die als prefect van het Vichy-regime beschuldigd wordt 1600 joden te hebben laten deporteren. (ads)

vredescahier 2/96

De samenzwering tegen de Spaanse Republiek

*een geo-politieke analyse van Spanje '36
en van de aanvangsjaren van het
Franco-regime*

Albert De Coninck

een uitgave van Vrede vzw - april 1996

"De belangen van vrije Europese kapitaalsgroepen waren beter gediend met de oude orde in Spanje. Zij vreesden dus de opkomst van een eigen Spaanse burgerij. Franco kon zulke ontwikkeling tegenhouden. Daaruit ontstond een feitelijk bondgenootschap tussen de Duits-Italiaanse agressors en de conservatief ingesteld buitenlandse kapitaalsgroepen.

Het is dit bondgenootschap dat uiteindelijk de nederlaag van de Spaanse republiek veroorzaakte. Dit bondgenootschap is tenslotte medeverantwoordelijk geweest voor het feit dat Hitler het aandurfde de westelijke landen aan te vallen."

Albert De Coninck vertrok als jonge man naar Spanje in 1936 en werd er een vooraanstaand lid van de internationale brigades. Tijdens WOII was hij actief in het verzet tegen de nazi-bezetter. Hij werd luitenant-kolonel van de weerstand. Nadien vervulde hij een leidende functie in de Kommunistische Partij van België.

John Heartfield & "Trexpo"

Van 1 tot 25 maart j.l. organiseerde AMSAB en CSC-Vormingswerk een fel opgemerkte tentoonstelling met werk van John Heartfield. Deze tentoonstelling bevatte in hoofdzaak werk dat de kunstenaar vanaf 1930 via fotomontages maakte voor het weekblad *Arbeiter Illustrierte Zeitung* (AIZ). De alerte bezoeker kon echter moeiteloos talrijke andere facetten van Heartfields vakmanschap ontdekken: kunstschilder, boekillustrator, letterzetter, redacteur, maker van documentaires enz. En uit een persbericht citeren we met instemming: "Tijdens zijn eerste montage en deze tentoonstelling liggen tachtig jaar. In onze multimediale maatschappij die, vergeleken met zijn tijd, beelden massaler, sneller en vluchtiger op ons loslaat, en waarbij de dreiging van beeldenanalfabetisme nooit veraf is, kan zijn werk niet genoeg naar waarde worden geschat. Maar er is meer. In een periode waarin opnieuw extreem-rechts gedachtengoed wordt verspreid, is het tevens een indringend document tegen het vergeten, een monument van vreedzaam verzet".

Van Helmut Herzfeld tot John Heartfield

Helmut Herzfeld (* 19/06/1891 te Schmargendorf bij Berlijn) veranderde in de zomer van 1915 zijn naam in John Heartfield. Dit als reactie tegen het opgeblazen, tomeloze Duitse nationalisme en tevens als overtuigd antimilitarist met internationale visie en militant voor de vrede. Daarbij kwam dat hij en zijn broer Wieland de kunstenaar Georg Grosz hadden leren kennen. En als protest tegen de anti-Britse hetze die in het Duitsland van toen woedde, had Grosz zijn naam veranderd in George Grosz. Helmut Herzfeld zou dit voorbeeld volgen. Inmiddels werd zijn broer ingelijfd in het keizerlijke leger en naar het front in Vlaanderen gestuurd.

In 1918 sloten de gebroeders Heartfield, Grosz, en anderen zich aan bij de dadaïstische beweging, waarin ze actief deelnamen met satirische bijdragen en manifestaties tegen de imperialistische oorlogswaanzin. Toen in oktober van datzelfde jaar in Duitsland de republiek werd uitgeroepen en kort daarop de Duitse Kommunistische Partij (DKP) werd gesticht, sloot Heartfield zich onmiddellijk aan. Hij ontving zijn lidkaart uit de handen van Rosa Luxemburg.

1919-1929

De gebroeders Heartfield ontplooiën op diverse gebieden een grote activiteit o.m. om het opkomend nazisme te ontmaskeren: uitgave van het tijdschrift *Die Pleite* (Het Fiasco) met vooral een kritische houding t.o.v. de houding van de overheid.

Juni 1920: samen met o.m. Grosz organiseren ze de eerste internationale dadalentoontelling. Van 1923 tot 1927 geven John Heartfield en George Grosz samen het tijdschrift *'Der Knüppel'* uit,

waarin ook talrijke houtsneden en tekeningen van Frans Masereel werden opgenomen. Verder was er de regelmatige medewerking aan *'Die Rote Fahne'*, het partijblad van de KPD en vooral de uitgave, in samenwerking met Kurt Tucholsky, in 1929 van het (bewust) provocerende prentenboek *'Deutschland, Deutschland über alles'*. Belangrijk was ook de tentoonstelling *'Film und Foto'* in Stuttgart waar meer dan 100 werken van John Heartfield waren bijeengebracht.

1930-1968

Het was in de loop van februari 1930 dat Heartfield de samenwerking met het arbeidersweekblad AIZ begon. Deze samenwerking beruiste in feite op een bewuste keuze. Via de fotomontage wilde hij een 'directe kunst' voortbrengen, in dienst van de samenleving. Zoals hij zelf schreef in 1967: "... ik zag in de kranten wat men met foto's vertelde en niet vertelde. Ik zag in hoe men met foto's mensen beloog; werkelijk beloog. Men kan de werkelijkheid tonen en toch liegen omdat men haar vals betitelt of ondertitelt. Zo heeft men foto's van het front gebruikt om de politiek van volgehouden inspanning te ondersteunen, terwijl op het front aan de Marne de strijd reeds was beslecht en het Duitse leger verslagen." Toen Hitler op 30 januari 1933 aan de macht geholpen werd, betekende dit o.m. meteen het einde van AIZ. Amper twee maanden later verscheen het laatste (Berlijnse) nummer. John Heartfield slaagde erin te voet over het Reuzengebergte naar Tsjechoslovakije te ontkomen. Later, in de loop van 1938, zal hij vanuit Praag naar Engeland vertrekken. In Londen zal hij o.m. actief meewerken in de communistische 'Vrije Duitse Cultuurbond'.

Na het einde van de tweede W.O., keerde John Heartfield via Praag op 31

augustus 1950 naar Duitsland terug, maar ook hier maakte hij een duidelijke keuze: hij keerde terug naar de Duitse Democratische Republiek (DDR) die als logisch antwoord op de verdeling van Duitsland door de oprichting van de Duitse Bonds-Republiek en de invoering aldaar van een eigen munteenheid, op 7 oktober 1949 het daglicht zag.

Hij woonde te Leipzig en spaarde tijd, moeite noch gezondheid voor de verdere uitbouw van zijn oeuvre. Over hem getuigde o.m. Bertolt Brecht in 1951: 'John Heartfield is één van de belangrijkste Europese kunstenaars. Hij werkt op een terrein dat hij zelf geschapen heeft, de fotomontage. Via deze nieuwe kunstvorm oefent hij kritiek uit op de samenleving. Onverzettelijk aan de zijde van de verdrukten, ontmaskerde hij de oorlogszuchtige krachten van de Weimar Republiek; in ballingschap gedreven vocht hij tegen Hitler. Het werk van deze grote satiricus wordt door velen, onder wie de schrijver van deze regels, als klassiek beschouwd.'

Tot ongeveer midden de jaren 50 zal John Heartfield moeilijkheden onderkennen met de toenmalige autoriteiten van de DDR, vooral wegens zijn contacten met non-conformistische kunstenaars in het buitenland en zijn onbureaucratische opvattingen.

In de DDR bekam hij diverse onderscheidingen, zoals o.m. de 'Nationalpreis 1957' en was lid van de prestigieuze Duitse Kunst-Academie.

Eerder onverwacht zal hij op 26 april 1968 te Oost-Berlijn overlijden.

Het is aan de voormalige Vereniging België-DDR dat de eer toekomt, als eerste, onder impuls van haar Algemene Secretaris mw. Christiane Delrue, in ons land een grote, belangrijke tentoonstelling met werken van John Heartfield te hebben georganiseerd.

Mark Baert
(Maart 1996)

Vele kleintjes...

Zoals iedere burger wordt VREDE geconfronteerd met de opeenvolgende prijsverhogingen. Huishuur, spoorwegen, benzine, posttarieven e.a. onmisbare benodigdheden zijn tijdens de laatste maanden een frankje duurder geworden. Om deze prijsverhogingen te dekken beschikt VREDE niet over rijke sponsors en reclameinkomsten.

VREDE is wel gelukkig te kunnen rekenen op de onbezoldigde inzet van zijn medewerkers maar dit lost bovenstaande problemen niet op.

VREDE is dan ook genoodzaakt een beroep te doen op zijn lezers om te helpen voor het overbruggen van de bijkomende moeilijkheden.

VREDE hoopt, zoals in het verleden, op hun steun te kunnen rekenen.

Stort dus een bijdrage, naargelang uw mogelijkheden, in het VREDESFONDS.

Of beter, vraag aan uw financiële instelling om maandelijks een vast bedrag, onder de vorm van een „Permanente Opdracht“ op de postrekening: 000-0956015-80 van VREDE vzw, Galgenberg 18, 9000 Gent te willen overschrijven. Graag zenden we u hiervoor het nodige formulier. Met onze oprechte dank bij voorbaat.

februari - maart 1996

L.V. Gent 500; J.B.-V.H. 400; A.B. Brussel 500; L.D. Beauvoorde 400; K.V.D.B. Emblem 400; L.V. Gent 500; A.L. Gent 400; A.B. Brussel (Cuba) 500; ACOD Hasselt 400; C. Lasne 400; L.V. Gent 500; G.L. Gent 100; T.H. Gent 400; L.V. Gent 1.000; ADS Oostende 200; R.M. Oostende 300; H.V.S. Oostende 200; M.C. Bredene 200; F.V.L. Bornem 200; N.B. Berchem 1.000; J.G. Aalst 200; M.V. Pollare 400; P.V.C. Maldegem 400; F.D.'H. Zedelgem 200; W.D. Assebroek 500; R.V.N. Ranst 200; L.V.N. Lo/keren 200; C.V. St.-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D.M. Veldegem 200; Th.H. Antwerpen 600; L.M. Drongen 1.000; C.D.S. Aalst 200; A.D.B. Oostende 100; G.D.B. Oostende 200; L.B. Wilrijk 200; E.L. Westende 500; J.D.L. Aalst 200; M.Th.D.C. De Pinte 400; U.C. Torhout 200; E.L. Oostende 200; V.ST. Leuven 400; L.B. St.-Eloois-Vijve 400; W.D.R. 's Gravenwezel 500; R.N. Keerbergen 500; W.L.-E. Mechelen 200; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; C.D.S. Gent 200; M.V.H. Gent 200; J.E. Gent 100; M.T. Zwalm 100; E.D.B. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; L.V. Antwerpen 200; H.J. Oostende 100; K.D. Lokeren 1.000; B.P. Oostende 400; Y.G. Hoevenen 200; A.L. Gent 200; K.L. Gent 200; F.D.C. Oostduinkerke 200; A.M. St.-Jan-Molenbeek 400; H.D.S. Brugge 300; A.D.C. St.-Martens-Latem 400; B. St.-Martens-Latem 400; R.B. Gent 400; J.C. Zoersel 200; F.V.V. Gent 100; J.D.S. Luik 200; Am Brugge 10.000. Totaal 34.800 fr.

25 jaar geleden in Vrede

Het Shell-imperium

(...)

Er is de laatste jaren wel één en ander veranderd in de wereld. Meerdere landen, op weg naar ontwikkeling, die tevens petroleumproducenten zijn, werden politiek onafhankelijk. Om het hoofd te kunnen bieden aan de economische diktatuur van de monopolies, hebben zij zich verenigd in de "Organisatie van de Petroleum-uitvoerende landen" en op hun beurt eisen zij thans van de monopolies een aanzienlijk gedeelte van hun winsten, onder de vorm van "royalties". Zo heeft in 1965 SHELL een akkoord gesloten met Iran, waarbij aan deze laatste 75 % der winsten wordt uitgekeerd. Venezuela ontvangt 67 %.

Nu is die zogenaamde "winstverdeling" weer een zuivere vorm van bedrog vanzelfsprekend. Een zeer eenvoudig en algemeen toegepast trucje trouwens...

SHELL betaalt 75 % (of 67 %) op de door haarzelf fictief vastgestelde winstcijfers. Een "nevenmaatschappij" boort de petroleum, en verkoopt die aan een andere "nevenmaatschappij" aan een spotprijs. En terwijl het percentage vastgesteld wordt op de "winsten" voortkomende van die verkoop aan spotprijzen, gaat de tweede "nevenmaatschappij" met het leeuwendeel aan winsten lopen, waarop geen "royalties" worden geheven.

Daarom is nationalisatie de enige manier voor de landen met petroleumreserves, om zich te beveiligen tegen genoemde afpersingen. Doch in dat geval stelt zich dan weer het probleem van de verkoop, want praktisch alle transportmiddelen, raffinaderijen en afzetgebieden bevinden zich in handen van de monopoliehoudende maatschappijen, die natuurlijk hun wetten dikkeren.

Toch hebben de monopolies een enorme schrik voor nationalisatie. Laat sir LOUDON maar herhaaldelijk bevestigen en zweren dat zijn consortium niet aan politiek doet. Het is een feit dat de

petroleumconsortiums de meest energieke maatregelen genomen hebben en nog nemen tegen elke poging om de eigendommen van buitenlandse maatschappijen te nationaliseren. Getuige hiervan zijn de diverse machtsgrepen en militaire interventies overal ter wereld waar petroleummaatschappijen belangen hebben: Nabije Oosten, Midden-Oosten, Zuid-Oost Azië, Afrika en Latijns-Amerika.

De onstandvastige politieke toestand in diverse landen heeft de petroleum concerns er toe genoodzaakt andere sectoren op te zoeken om hun kapitalen veiliger te investeren, in de eerste plaats wel te verstaan daar waar nieuwe energiebronnen voorhanden zijn.

ROYAL DUTCH SHELL neemt eveneens deel aan opzoeken en toepassingen van de kernenergie, en aankoop en uitbating van uraniummijnen.

Terwijl voor de exploitatie van aardgas in Europa, de maatschappijen SHELL en ESSO broederlijk verenigd zijn, zijn deze maatschappijen op gebied van nucleaire energie geduchte rivalen.

ESSO verdedigt en behartigt terzake de Amerikaanse belangen, d.w.z. het monopolie dat de V.S. sinds de tweede wereldoorlog hebben op nucleaire brandstof. SHELL van haar kant is toegetreden tot een anglo-hollands - West-Duitse vereniging, die tot doel heeft het Amerikaanse kernmonopolie te keizeren en te ondermijnen door uitbating van een goedkoper technisch procédé van recente uitvinding, dat er in bestaat het uranium te verrijken door middel van ultra-centrifugering.

(...)

Littreksel uit "Het Document"
maart 1971

De oproep van de honderd

Onderstaande oproep is een initiatief van een aantal progressieve individuen uit de sociale en politieke beweging zoals tevens van verantwoordelijken uit de vredesbeweging, derde wereldmilitanten en wetenschappers uit beide delen van ons land. Het is de bedoeling onder deze tekst zo talrijk mogelijk handtekeningen te verzamelen om kracht te zetten achter de in de oproep vermelde eisen aan de regering.

Personen die deze oproep willen onderschrijven kunnen dit door onderstaand formulier in te vullen.

De overheidsschuld is op tien jaar gestegen van 5.000 tot 10.000 miljard frank. Eén vijfde van de ontvangsten wordt opgeslorpt door rentebetalingen: 700 miljard per jaar (3,5 maal meer dan de staats-toelagen aan de sociale zekerheid)! De banken en andere financiële groepen, die de rente opstrijken, betalen weinig belastingen. Op die wijze worden de rijken steeds rijker op de rug van de meerderheid van de bevolking.

Wij eisen een koerswijziging. In naam van de democratie, de fiscale gelijkheid en de sociale rechtvaardigheid. Voor ons en voor de komende generaties. De overheidsschuld dient drastisch en op korte termijn verminderd te worden. De intrestlast moet omhoog. Dat is mogelijk via een uitzonderlijke belasting met een hoge aanslagvoet op de grootste vermogens.

De 10 % rijksten bezitten 55 % van de 25.000 miljard aan gezinsvermogen; het vermogen van de ondernemingen wordt geraamd op 6.000 miljard. In Europa is België het land met de hoogste schuldgraad en het nagenoeg enige waar geen echte vermogensbelasting bestaat. De uitzonderlijke vermogensbelasting zou die toestand enigszins kunnen recht-

trekken. Met een aanslagvoet van 7,5 % kan de schuld met 1.800 miljard verminderd worden en de rentelasten kunnen dan jaarlijks met 150 miljard dalen, volgens specialisten. De belastingsvlucht kan beperkt worden door deze belasting op een voorgaand jaar te baseren.

De belasting op de grote vermogens is geen wondermiddel, maar zij kan de weg openen voor een ander beleid. Een drastische vermindering van de staats-schuld maakt de budgettaire ruimte vrij om tegemoet te komen aan de sociale behoeften.

Wij eisen :

- 1) Een uitzonderlijke belasting op de roerende en onroerende vermogens van de rijkste 10 %;
- 2) Het nodige personeel en de wettelijke middelen voor een doeltreffende strijd tegen de grote fraude en de fiscale ontwijking (met inbegrip van het opheffen van het bankgeheim);
- 3) Een vermogenskadaster.

Wij verbinden er ons toe hierover een brede maatschappelijke discussie op te zetten.

(Invullen - liefst in hoofdletters - en opsturen naar Paul Verbraeken, C. Huysmanslaan 73, 2020 Antwerpen).

Naam _____ Voornaam _____

Straat _____ Nr. _____

Postcode _____ Gemeente _____

Functie (*) _____

Tel. _____ Fax _____

Handtekening

(*) De eventuele vermelding van een functie moet toestaan de ondertekenaar gemakkelijker te identificeren. Behoudens andere vermelding engageert dit de organisatie van de ondertekenaar niet.

De nieuwe president van de unie van industriëlen van Argentinië, Jorgo Blanco Villegas, heeft zijn landgenoten aangeraden zich aan te passen aan de situatie van hoge werkloosheid. Argentinië bereikte in 1995 inzake werkloosheid het recordcijfer van 18,6 procent van de actieve bevolking. De werkloosheid treft 13,5 miljoen personen. De unie voor industriëlen pleit voor een deregularisatie van de arbeidsmarkt en ... hoe kan het anders, voor een verlaging van de lonen.

In Frankrijk zijn er volgens de laatste officiële kerkgegevens op de 95 bisdommen nog 86 die een priester hebben die belast is als "zander voor het exorcisme" of duivelbanner.

De reclamemarkten groeiden vorig jaar in ons land van 40 miljard frank in 1994 tot 45 miljard frank in 1995. Kranten, radio en televisie zagen hun aandeel stijgen ten nadele van huis-aan-huisbladen en magazines. Uiteindelijk is het de verbruiker die deze 45 miljard betaalt gezien de reclamekosten dan toch in de prijs van het product doorgerekend worden.

De Europese ambtenaren kunnen naast hun hoge lonen, nog op andere voordelen van de Belgische Staat rekenen. Zo krijgen ze maandelijks 80 tot 100 liter benzine belastingvrij aan 9 fr. de liter. Een drankcollé van 1.500 frank, alcohol, sigaren, tabak, is eveneens belastingvrij. Ze beschikken ook over de mogelijkheid om voertuigen belastingvrij aan te kopen. Ondertussen is het de gemeenschap die hiervoor kan opdraaien.

Premier Shimon Perez reageerde op het optreden van enkele zelfmoordterroristen o.m. met collectieve straffen tegen hun familie door het opblazen van hun woningen. Zonderling maar toen de joodse extremist dr. Goldstein achtentwintig Palestijnen afmaakte in een moskee in Hebron of toen Yagal Amit, die premier Rabin neerschoot en in zijn woning een arsenaal van wapens werd gevonden, werden dezelfde methodes niet toegepast. Geen sprake dus van de vernietiging van de huizen van de families van deze joodse misdadigers. Het gaat hier dus duidelijk om een politiek van twee maten en twee gewichten.

Een vierhonderd Afrikanen, mannen, vrouwen en kinderen hadden kort geleden in de kerk St.-Ambroise te Parijs een onderkomen gezocht om van de regering Juppé

klarheid te eisen met betrekking tot het bekomen van een verblijfsvergunning. Uiteindelijk deed de pastoor van de parochie een beroep op de politie en gaf deze zelf de sleutels van de poorten om de politie toe te laten de kerk te ontzetten. Een aantal Afrikanen werden later het land uitgezet.

Talrijke christelijke organisaties protesteerden tegen dit onmenselijk optreden en bisschop Gaillot verklaarde beschaamd te zijn over het optreden van de kerkelijke overheid.

Nu is het goed te weten dat de vorig jaar tot levenslang veroordeelde oorlogsmisdadiger Paul Touvier gedurende veertig jaar door een deel van de kerkelijke hiërarchie in kloosters en kerken een onderdak kreeg om zich te kunnen onttrekken aan een aanhouding door de politie. Hier ging het natuurlijk om een blanke ...

De kampioen demagoog

De gewezen Poolse president Lech Walesa gaat weer als elektricien werken op de scheepswerven van Gdansk. Hij kwam, dinsdag 2 april, naar zijn "werk" met zijn Mercedes met chauffeur en twee lijfwachten. Een honderdtal fotografen en T.V.-cameramensen stonden hem op te wachten.

Reeds liet hij aankondigen dat hij per maand 8.000 B.fr. zou verdienen wat heel wat minder is dan zijn chauffeur en zijn lijfwachten oprapen.

Op 9 april nam hij echter reeds "vacantie" voor de rondreis in de Verenigde Staten om voordrachten te houden die wel een dikke stuiver zullen opleveren.

Nu is het goed te weten dat Walesa reeds een paar miljoentjes ontving voor zijn Nobelprijs en 30 miljoen van een Amerikaans filmhuis voor het maken van een film over zijn leven. Ondertussen wordt hij vervolgd om op die 30 miljoen nooit een frank belasting te hebben betaald.

Walesa zegt te moeten gaan werken om in het levensonderhoud van zijn familie te voorzien in afwachting dat het parlement hem een pensioen als gewezen president toekent. Ondertussen zal op 22 mei te New York door de aartsbisschop Renato Martino aan Walesa de Vaticaanse Vredesprijs (Weg naar de vrede) overhandigd worden.

Over demagogie gesproken! (ads)

Mexico dat op 2.200 meter hoogte ligt kampt met een verschrikkelijke luchtvervuiling. Kort geleden werden 1,5 miljoen wagens uit de circulatie getrokken.

De industriële activiteit werd verminderd met 30%, de helft van de officiële wagens stilgelegd en 20% van de benzinestations gesloten. De regel werd ingevoerd dat een wagen een dag per week in de garage moet blijven en de wagens tweemaal per jaar dienen gecontroleerd te worden voor wat de luchtvervuiling betreft.

In de hospitalen worden maandelijks vijfhonderdduizend personen met ademhalingsproblemen opgenomen. Sinds jaren is iedereen er van overtuigd dat men een catastrofe tegemoetgaat maar het blijft bij goede intenties.

Tijdens de staking van de geldtransporteurs nam minister Johan Vande Lanotte tweemaal het initiatief om op een zondagmorgen, met veel rijkswacht en politievertoon, geld te gaan ophalen in banken en grootwarenhuizen.

Tot daar is alles normaal. Het ging hier over een strikt geheime opdracht waar echter de T.V.-camera's op uitgenodigd werden ... Dit was onontbeerlijk want de minister moest toch ook op het scherm komen ...

Dat kapitalisten het niet zo nauw nemen met belastingontduiking, dat weet iedereen sinds lang. Soms wordt hiervan ook al eens het bewijs geleverd. Dit was o.m. het geval met de bekende baggeraars de gebroeders Jan en Dirk De Nul uit Aalst. Deze werden aangehouden onder de beschuldiging een belastingambtenaar te hebben omgekocht. Het blijkt dat de man een villa aan de kust als geschenk kreeg met een waarde van eventjes 20 miljoen frank om zijn ogen dicht te knippen.

Tijdens de top tegen het terrorisme in Charm-el-Cheik in Egypte werden door de staatsleiders harde verklaringen afgelegd. Maar het zijn woorden die niet door daden gevolgd worden. Oordeel zelf: Annoura Haddam, vertegenwoordiger van het Algerijnse FIS, een organisatie die verantwoordelijk is voor duizenden doden, geniet in het Amerika van president Clinton te Washington een diplomatiek statuut. Rabah Kebir, een leider van de Algerijnse integristen beschikt in het Duitsland van Helmut Kohl over alle mogelijkheden om zijn propaganda te voeren en Abdallah Anas, een andere leider van het FIS, heeft een onderkomen gevonden in het Groot-Brittannië van John Major ...

Het bestuur van de vzw Vrede heeft het genoegen u en uw familie en vrienden uit te nodigen op de jaarlijkse **vredesbarbecue**, die in het teken staat van **solidariteit met Cuba**, in de tuin van het *Vredescentrum Galgenberg*, Galgenberg 29, 9000 Gent.

Zaterdag 29 juni 1996

vanaf 17.30 u.

tentoonstelling

toespraak door een vertegenwoordiger/ster van de Cubaanse ambassade

barbecue

muziek, ontspanning, tombola

aandeel in de kosten : 400 fr.

graag inschrijven vooraf

Inschrijvingsformulier :

ondergetekende _____

zal deelnemen aan de vredesbarbecue met _____ personen

stort het bedrag _____ BEF op prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw